

Nota van toelichting

Inhoudsopgave

I. Algemeen deel

1. Inleiding
2. Hoofdpijnen van het besluit
 - 2.1 Wettelijke context eigen bijdragen
 - 2.2 Doelen en uitgangspunten eigenbijdragesystematiek
 - 2.3 Hoogte van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage (ivb)
 - 2.4 Mogelijkheden om een andere eigen bijdrage op te leggen dan de ivb
 - 2.5 Anticumulatie
 - 2.6 Ontheffings-, vrijstellings- en nihilstellingsgronden
 - 2.7 Kostprijsbewaking bij hulpmiddelen en woningaanpassingen
 - 2.8 Landelijke regels voor het starten, stoppen en pauzeren eigen bijdrage
 - 2.9 Begrenzing terugwerkende kracht bij start en herziening eigen bijdrage
 - 2.10 Heldere termijnen meldingen en besluiten
 - 2.11 Peiljaar bij cliënten die voor het eerst inkomen hebben
 - 2.12 Afbouw compensatie vervallen ouderentoeslag en afschaffing extra vermogensvrijstelling voor cliënten die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt
3. Verhouding tot nationale regelgeving
4. Verhouding tot de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)
5. Caribisch Nederland
6. Gevolgen voor burgers en uitvoering
 - 6.1 Gevolgen voor burgers
 - 6.2 Gevolgen voor aanbieders
 - 6.3 Gevolgen voor gemeenten
 - 6.4 Gevolgen voor het CAK
7. Gevolgen voor de regeldruk
8. Toezicht, handhaving en rechtsbescherming
 - 8.1 Toezicht en handhaving
 - 8.2 Rechtsbescherming
9. Financiële gevolgen
 - 9.1 Financiële effecten burgers
 - 9.2 Financiële effecten aanbieders
 - 9.3 Financiële effecten gemeenten
 - 9.4 Financiële effecten CAK
 - 9.5 Financiële effecten Rijksoverheid
10. Advies en consultatie
11. Monitoring en evaluatie
12. Overgangsrecht en inwerkingtreding

II. Artikelsgewijs

Algemeen

1. Inleiding

Met de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015 is het abonnementstarief afgeschaft en voor maatwerkvoorzieningen vervangen door een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage (hierna: ivb). In de memorie van toelichting bij die wet is uiteengezet dat de personele en financiële houdbaarheid en de beschikbaarheid van maatschappelijke ondersteuning onder druk staan. Dit is mede het gevolg van de “aanzuigende werking” van het in 2019 ingevoerde abonnementstarief, een vaste eigen bijdrage van € 20,60 per maand (prijspeil 2024). De afschaffing van het abonnementstarief en de invoering van de ivb moeten deze aanzuigende werking grotendeels ongedaan maken en daarnaast het principe herstellen dat cliënten met een maatwerkvoorziening naar draagkracht een eigen bijdrage betalen voor de geleverde ondersteuning. Daardoor zal de beschikbaarheid van maatschappelijke ondersteuning beter gewaarborgd kunnen worden voor burgers die ondersteuning nodig hebben en niet zelf kunnen regelen en daardoor zijn aangewezen op (gemeentelijke) voorzieningen.

In verband met het afschaffen van het abonnementstarief en het vervangen van het abonnementstarief voor maatwerkvoorzieningen door de ivb, wordt met de onderhavige algemene maatregel van bestuur (hierna: amvb) – op basis van de delegatiegrondslagen die met de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015 zijn geïntroduceerd – het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 aangepast. Voor zover nodig, zijn als gevolg daarvan ook aangepast sommige bepalingen in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 over de eigen bijdragen voor beschermd wonen en voor opvang, welke eigen bijdragen al gerelateerd waren aan het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn of haar eventuele echtgenoot.¹ Het gaat daarbij onder andere om een vereenvoudiging van het vaststellen van eigen bijdragen voor cliënten die voor het eerst inkomen hebben, alsmede om een aantal technische wijzigingen. Verder is de eigenbijdragesystematiek voor beschermd wonen en opvang in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 met dit besluit grotendeels ongemoeid gelaten. Vergelijkbare bepalingen in het Besluit langdurige zorg (hierna: Blz) zijn eveneens aangepast.

Verder zijn met voorliggend besluit nog twee wijzigingen aangebracht in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 en het Blz met betrekking tot de eigen bijdragen voor beschermd wonen en voor opvang. Het gaat om het afbouwen van de “compensatie vervallen ouderentoeslag” (hierna: CVO) voor pensioengerechtigden en om het afschaffen van de “extra vermogensvrijstelling” (hierna: EVV) voor niet-pensioengerechtigden. Deze afbouw van de CVO en afschaffing van de EVV staan los van de Wet vervanging abonnementstarief 2015.

Ten slotte nog het volgende: naast de wijziging van eigen bijdragen, introduceert de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015 ook de mogelijkheid voor gemeenten om van de eigenaar van een woning een vergoeding te vragen voor de waardevermeerdering van die woning die het gevolg is van een tot een maatwerkvoorziening behorende woningaanpassing. Deze mogelijkheid wordt bij verordening nader ingevuld, binnen het gegeven wettelijke kader. In het voorliggende besluit is geen gebruik gemaakt van de delegatiegrondslag het wettelijke kader uit te werken. Dat zal alleen gedaan worden als de ontwikkelingen in de praktijk daartoe aanleiding geven.

2. Hoofdpijnen van het besluit

2.1 Wettelijke context eigen bijdragen

In dit hoofdstuk worden de hoofdpijnen van het besluit toegelicht. Eerst wordt de wettelijke context rond de eigen bijdragen voor maatschappelijke ondersteuning kort uiteen gezet. Met de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015 is het onderscheid blijven bestaan tussen eigen

¹ De betekenis van het begrip echtgenoot binnen de Wmo 2015 – en daarmee ook binnen deze amvb – is omschreven in artikel 1.1.2 van die wet.

bijdragen voor maatwerkvoorzieningen en voor algemene voorzieningen als bedoeld in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo 2015). Maatwerkvoorzieningen zijn voorzieningen die op basis van onderzoek² naar onder andere de individuele ondersteuningsbehoefte en mogelijkheden zijn toegesneden op de individuele cliënt. Algemene voorzieningen hebben een laagdrempelig, voorliggend en preventief karakter en zijn gericht op bepaalde doelgroepen (in plaats van individuen).

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen

In het kader van de Wmo 2015 worden de volgende soorten maatwerkvoorzieningen onderscheiden, waarvoor de eigen bijdragen in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 verschillend zijn uitgewerkt:

- maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang;
- maatwerkvoorzieningen met beschermd wonen;
- maatwerkvoorzieningen met opvang.

Voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang gold voorheen het abonnementstarief. Voor deze voorzieningen is de ivb geïntroduceerd, waarvoor met dit besluit regels zijn gesteld.

De beleidsruimte voor gemeenten wat betreft de eigenbijdragesystematiek voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang is met dit besluit nader afgebakend. Gemeenten behouden enige beleidsruimte wat betreft de vraag aan welke cliënten de ivb zal worden opgelegd. Cliënten zijn voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang alleen een ivb verschuldigd, indien de gemeente dit bij verordening heeft bepaald. Gemeenten kunnen er hierbij voor kiezen om voor de ene maatwerkvoorziening wel en voor de andere geen eigen bijdrage te vragen. Ook hebben gemeenten hierbij de mogelijkheid om uitzonderingen te maken voor groepen cliënten of een individuele cliënt. Gemeenten houden daarmee beleidsruimte om maatwerk toe te kunnen passen en rekening te kunnen houden met de menselijke maat bij de uitvoering van de regelgeving. Op andere onderdelen is gekozen voor landelijke uniformiteit. Dit met het oog op de uitvoerbaarheid van de ivb, die door het CAK wordt vastgesteld en geïnd, en ter bescherming van cliënten. Concreet leidt dat tot de volgende landelijk uniforme regels waar geen lokale beleidsruimte (meer) mogelijk is:

- Alle parameters die voor de berekening van de ivb van belang zijn, worden in landelijke regels vastgelegd, inclusief de inkomensgrens vanaf waar de ivb begint op te lopen.
- Verder gelden landelijke regels om stapeling van de ivb tegen te gaan met eigen bijdragen voor beschermd wonen en opvang in het kader van de Wmo 2015 en voor zorg in het kader van de Wlz.
- Ook gelden landelijke regels die de cliënt beschermen tegen (de impact van) eventuele vertraging en/of fouten van de overheid bij het opleggen van de ivb.
- Voor maatwerkvoorzieningen die uitsluitend bestaan uit hulpmiddelen en/of woningaanpassingen, is landelijk bepaald dat het totaalbedrag dat een cliënt aan ivb betaalt, wordt beperkt tot de kostprijs van die hulpmiddelen en woningaanpassingen.
- Op de verschuldigdheid van de ivb zijn landelijke uitzonderingen gemaakt, bijvoorbeeld voor minderjarigen. Voor maatwerkvoorzieningen die uitsluitend bestaan uit een rolstoel is landelijk bepaald dat geen ivb verschuldigd is.

De systematiek rondom de eigen bijdragen voor beschermd wonen en opvang is – behoudens de vereenvoudiging van het vaststellen van eigen bijdragen voor cliënten die voor het eerst inkomen hebben en een aantal technische aanpassingen – met dit besluit ongemoeid gelaten: deze eigen bijdragen waren al gerelateerd aan het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot en met dit besluit is dat zo gebleven. Relevant om hierbij op te merken is dat de eigenbijdragesystematiek bij beschermd wonen en opvang al sinds de introductie van de Wmo 2015 anders is dan bij de maatwerkvoorzieningen waarvoor met dit besluit de ivb is ingevoerd.

² Conform artikel 2.3.2 Wmo 2015.

Omdat beschermd wonen lijkt op zorgvormen die in het kader van de Wlz worden geleverd, komen de regels in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 en het Blz voor de betreffende eigen bijdragen overeen. Deze gelijkenis is er ook op uitvoerend niveau en in de ICT-systemen van het CAK. Met dit besluit is daar niet aan getornd. Waar (technische) wijzigingen zijn aangebracht in bepalingen in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 over de eigen bijdragen voor beschermd wonen, zijn vergelijkbare bepalingen in het Blz eveneens aangepast.

Eigen bijdrage voor algemene voorzieningen

De ivb is niet van toepassing op algemene voorzieningen. Gemeenten bepalen of voor algemene voorzieningen een eigen bijdrage geldt en zo ja, voor welke algemene voorzieningen en voor welke cliënten en hoe hoog een eventuele eigen bijdrage is. Ook zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de inning (waarbij het mogelijk is die via de aanbieder te laten verlopen).

Deze beleidsruimte is met de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015 op de volgende manier nader afgebakend.

Ten eerste mag de eigen bijdrage die een gemeente voor een algemene voorziening vraagt niet hoger zijn dan de kostprijs en moet die financieel passend zijn voor de doelgroep van de algemene voorziening.

Ten tweede gelden er specifieke randvoorwaarden voor eigen bijdragen voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie: die eigen bijdragen mogen niet cumuleren met elkaar en met andere bijdragen. Daarnaast is de periode waarover die eigen bijdrage verschuldigd is (wanneer de eigen bijdrage start, stopt of wordt gepauzeerd) op landelijk niveau gereguleerd. Algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie onderscheiden zich van andere algemene voorzieningen doordat zij in de kern bestaan uit een hulpverleningsrelatie die naar haar aard persoonlijk en voortdurend is. Een algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie is een voorziening waarop de cliënt structureel is aangewezen, die niet is ingericht op tijdelijk, vrijblijvend, onregelmatig of incidenteel gebruik en waar burgers in beginsel met een stabiele frequentie en intensiteit gebruik van maken. Voorbeelden van voorzieningen die als algemene voorziening met duurzame hulpverleningsrelatie kunnen worden aangeboden, zijn huishoudelijke hulp en vormen van dagbesteding.

Met de voornoemde keuzes is invulling gegeven aan de uitgangspunten dat de eigenbijdragesystematiek voor algemene voorzieningen ondersteunend blijft aan het voorliggende, laagdrempelige en preventieve karakter van die voorzieningen en dat gemeenten zo veel mogelijk ruimte wordt gegeven voor innovatieve invulling van algemene voorzieningen.

2.2 Doelen en uitgangspunten eigenbijdragesystematiek

Doelstellingen

Met het afschaffen van het abonnementstarief en het invoeren van de ivb voor maatwerkvoorzieningen worden zowel strategische doelen, als een aantal concrete resultaten ("outcome-doelstellingen") en instrumentele doelen nagestreefd. De strategische doelen zijn het vergroten van de beschikbaarheid van voorzieningen voor burgers die daarop zijn aangewezen en het versterken van de financiële houdbaarheid van voorzieningen op macroniveau en op lokaal niveau. Het is essentieel dat deze doelstellingen worden gerealiseerd op een manier die rekening houdt met de financiële draagkracht van burgers.

Meer concreet worden de volgende resultaten ("outcome-doelstellingen") nagestreefd. Ten eerste het grotendeels ongedaan maken van de "aanzuigende werking" die het abonnementstarief heeft gehad op de vraag naar voorzieningen op grond van de Wmo 2015. Hierdoor kan de schaarse capaciteit die beschikbaar is voor het aanbieden van voorzieningen weer (meer) gericht worden ingezet voor burgers die om financiële of andere redenen niet zelf in hun ondersteuningsbehoefte kunnen voorzien (bijvoorbeeld als zij een beperkt sociaal netwerk hebben). Een tweede resultaat dat wordt nagestreefd is om de kosten van geleverde voorzieningen voor gemeenten te

verminderen en de opbrengsten van de daaraan verbonden eigen bijdrage te vergroten (ten opzichte van ongewijzigd beleid). Zodoende wordt een stevigere balans gecreëerd tussen de financiën waar gemeenten over kunnen beschikken en de taken waar zij voor staan. Deze beoogde resultaten zijn gekwantificeerd in paragraaf 9.3 van deze nota van toelichting.

Om deze resultaten mogelijk te maken wordt beoogd om gemeenten het instrumentarium te geven waarmee zij van burgers een financiële bijdrage kunnen vragen die past bij hun financiële draagkracht wanneer zij een beroep doen op voorzieningen. Zodoende kunnen gemeenten burgers stimuleren om zelf in hun ondersteuningsbehoefte te voorzien wanneer burgers daarvoor een beroep kunnen doen op hun sociale netwerk of deze ondersteuning particulier kunnen bekostigen. Dit zijn de zogenoemde output-doelstellingen van het afschaffen van het abonnementstarief en de introductie van de ivb.

Uitgangspunten

Voor de vormgeving en invulling van de nieuwe eigenbijdragesystematiek zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de eigen bijdrage wordt afgestemd op de financiële draagkracht van de burger;
- de toename van de stapeling³ van eigen bijdragen voor de burger wordt waar mogelijk beperkt;
- onnodige complexiteit wordt vermeden om uitvoeringsproblematiek uit het verleden (met nadelige consequenties voor de burger) in de toekomst te voorkomen;
- er is ruimte voor maatwerk en de menselijke maat in de uitvoering en toepassing.

In de volgende paragrafen wordt toegelicht hoe met deze amvb – binnen de geschetste wettelijke context – uitwerking is gegeven aan de hiervoor genoemde doelstellingen en uitgangspunten.

2.3 Hoogte van de ivb

De hoogte van de ivb is een centraal onderdeel van het voorliggende besluit. In deze paragraaf wordt uiteengezet hoe de ivb is opgebouwd en welke huishoudtypes daarbij worden onderscheiden.

Alle bedragen in deze paragraaf zijn weergegeven alsof de ivb in 2024 toegepast zou worden. Deze bedragen zijn bij inwerkingtreding van dit besluit bijgesteld op basis van het actuele prijspeil (2026) en zullen elk jaar worden geactualiseerd. Zo zullen de minimum- en maximumbedragen ieder jaar worden geïndexeerd aan de hand van de consumentenprijsindex (CPI). Hiermee wordt de indexatiesystematiek van de ivb vergelijkbaar met de indexatiesystematiek van de eigen bijdragen voor beschermd wonen en voor zorg in het kader van de Wlz.

Maatwerkvoorzieningen moeten, voor iedereen die ze nodig heeft, toegankelijk blijven. Daarom is gekozen voor een eigen bijdrage (ivb) die vanaf een bepaalde inkomensgrens geleidelijk (lineair) oploopt met het bijdrageplichtig inkomen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot in de zin van artikel 1.1.2 Wmo 2015. Op deze manier betalen huishoudens een eigen bijdrage die is gebaseerd op de financiële draagkracht van het huishouden.

De ivb is niet gekoppeld aan de hoeveelheid ondersteuning die een cliënt daadwerkelijk ontvangt. Deze keuze is gemaakt met het oog op de gewenste eenvoud voor zowel burgers als uitvoering.

³ Onder de stapeling van eigen bijdragen wordt verstaan de totale hoogte van eigen bijdragen over een zelfde termijn. Het gaat hier dus om de *som* van de betreffende eigen bijdragen. In de context van deze amvb wordt onder "stapeling" niet verstaan het totale *aantal* eigen bijdragen dat over een bepaalde termijn verschuldigd is. De inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage in de Wmo 2015 kan stapelen met het eigen risico in de Zorgverzekeringswet (hierna: Zvw) en eigen bijdragen in de Zvw, zoals eigen bijdragen voor extramurale farmacie en hulpmiddelen. Vanwege anticumulatiebepalingen kan de inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage in de Wmo 2015 niet stapelen met eigen bijdragen voor de Wlz of eigen bijdragen voor beschermd wonen en opvang in de Wmo 2015.

Voordat het abonnementstarief werd ingevoerd, waren cliënten ook een inkomensafhankelijke eigen bijdrage verschuldigd. Destijds was de vaststelling van de eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen echter wel gekoppeld aan het aantal uur ondersteuning dat een cliënt daadwerkelijk ontving. Dit leidde tot veel vertraging bij het opleggen van de eigen bijdrage, een hoge foutgevoeligheid, en als gevolg daarvan tot stapel- en correctiefacturen voor cliënten. Om stapel- en correctiefacturen in de toekomst zoveel als mogelijk te beperken, is er daarom voor gekozen geen koppeling te hanteren tussen de hoogte van de eigen bijdrage en het aantal daadwerkelijke ontvangen uren ondersteuning. Dit beperkt de complexiteit van de systematiek, en draagt voor cliënten bij aan de voorspelbaarheid van de hoogte van de ivb.

De hoogte van de ivb is dus alleen afhankelijk van het bijdrageplichtig inkomen (zie de artikelen 1.1, 3.2a en 3.9 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015). Indien de cliënt een echtgenoot⁴ heeft, gaat het om het gezamenlijke bijdrageplichtig inkomen. Het bijdrageplichtig inkomen bestaat ten eerste uit het verzamelinkomen of, als dat ontbreekt, het belastbaar loon. Het bijdrageplichtig inkomen bestaat verder uit een vermogensinkomensbijtelling (VIB). Deze VIB bestaat hoofdzakelijk uit 4% van de rendementsgrondslag boven de vermogensgrens zoals vastgesteld in artikel 9.4, eerste lid, onderdeel c, van de Wet inkomstenbelasting 2001.

Aan de wijze van berekening van het bijdrageplichtig inkomen, dat voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit ook al van belang was voor de berekening van de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening met beschermd wonen, verandert niets met het voorliggende besluit, behalve dat de zogenoemde compensatie vervallen ouderentoeslag (CVO) wordt afgebouwd en de zogenoemde extra vermogensvrijstelling voor cliënten die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt (EVV) wordt afgeschaft. Dit wordt in paragraaf 2.12 nader toegelicht.

De inkomensgrens waarboven de ivb oploopt, is gekoppeld aan het sociaal minimum, dat afhankelijk is van de samenstelling van het huishouden.⁵ De ivb onderscheidt de volgende huishoudens, waarbij onder een pensioengerechtigde wordt verstaan de persoon die de leeftijd, bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet (hierna: AOW) heeft bereikt (zie artikel 1.1 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015):

- éénpersoonshuishoudens van een pensioengerechtigde;
- éénpersoonshuishoudens van een niet-pensioengerechtigde;
- meerpersoonshuishoudens waarvan beide echtgenoten pensioengerechtigd zijn;
- meerpersoonshuishoudens waarvan tenminste één van beide echtgenoten nog niet pensioengerechtigd is.

Huishoudens met een bijdrageplichtig inkomen tot 120% van het sociaal minimum⁶ betalen een eigen bijdrage die gelijk is aan het abonnementstarief dat tot het moment van inwerkingtreding van voorliggend besluit gold voor maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie (€ 20,60 per maand). Dit is de minimum eigen bijdrage. Er is gekozen voor een grens van 120% van het sociaal minimum, omdat deze grens nu regelmatig wordt toegepast door gemeenten in het kader van minimeleid.⁷ De inkomensgrens van 120% van het sociaal minimum was voor AOW-gerechtigden ook van toepassing in de periode voorafgaand aan het abonnementstarief.

Voor meerpersoonshuishoudens waarvan tenminste één van beide echtgenoten nog niet pensioengerechtigd is, geldt een afwijkend regime: voor hen geldt een andere inkomensgrens, namelijk 170% van het sociaal minimum, en geldt dat zij onder die inkomensgrens geen eigen

⁴ De betekenis van het begrip echtgenoot binnen de Wmo 2015 – en daarmee ook binnen deze amvb – is omschreven in artikel 1.1.2 van die wet.

⁵ Zie artikel 1.1.2 Wmo 2015 voor een nadere definiëring van de personen die tot een huishouden behoren.

⁶ Met het sociaal minimum wordt bedoeld op de normen die zijn gebaseerd op de Toeslagenwet (voor niet AOW-gerechtigden) en de Algemene Ouderdomswet (voor AOW-gerechtigden). Deze bedragen worden ieder jaar opnieuw vastgesteld.

⁷ <https://www.nibud.nl/onderwerpen/inkomensondersteuning/gemeentelijke-regelingen/>

bijdrage hoeven te betalen. Ten tijde van het abonnementstarief hoefde deze groep geheel geen eigen bijdrage te betalen. Van zo'n volledige vrijstelling is bij de ivb geen sprake meer. Met de introductie van de ivb wordt de situatie hersteld van vóór de invoering van het abonnementstarief. De combinatie van een vrijstelling en een hogere inkomensgrens was per 2017 geïntroduceerd als financiële compensatie voor eenverdienerhuishoudens waarbij één van de partners chronisch ziek is en wordt nu om vergelijkbare overwegingen opnieuw ingevoerd.⁸

Dit besluit bevat een grondslag om de bedragen die horen bij de bovengenoemde inkomensgrenzen jaarlijks bij ministeriële regeling vast te stellen aan de hand van de ontwikkeling van het sociaal minimum voor verschillende typen huishoudens. Daarbij wordt steeds uitgegaan van het sociaal minimum van twee kalenderjaren geleden. De reden daarvoor is dat voor het vaststellen van de ivb in principe ook steeds wordt uitgegaan van inkomens- en vermogensgegevens van twee kalenderjaren voorafgaand aan het kalenderjaar waarop de maandelijkse eigen bijdrage van toepassing is (de zogenoemde "t-2-systematiek"). Hier wordt later in deze nota van toelichting verder op ingegaan.

De bedragen die horen bij de inkomensgrenzen voor de verschillende huishoudentypen zijn (gegeven het sociaal minimum 2022 en de van toepassing zijnde, bovengenoemde percentages):

- a) voor een éénpersoonshuishouden van een pensioengerechtigde: € 20.099 per jaar (120% sociaal minimum);
- b) voor een éénpersoonshuishouden van een niet-pensioengerechtigde: € 19.568 per jaar (120% sociaal minimum);
- c) voor een meerpersoonshuishouden waarvan beide echtgenoten pensioengerechtigd zijn: € 27.578 per jaar (120% sociaal minimum);
- d) voor een meerpersoonshuishouden waarvan tenminste één van beide echtgenoten nog niet pensioengerechtigd is: € 38.348 per jaar (170% sociaal minimum).

Voor cliënten met een bijdrageplichtig inkomen dat boven 120% respectievelijk 170% van het sociaal minimum ligt, neemt de eigen bijdrage lineair toe met het bijdrageplichtig inkomen. Deze cliënten betalen – bovenop de eigen bijdrage die onder de betreffende inkomensgrens voor hen zou gelden – maandelijks een twaalfde gedeelte van 10% van het deel van hun bijdrageplichtig jaarinkomen dat boven de van toepassing zijnde inkomensgrens uitkomt. De maximale eigen bijdrage per maand is € 298. Deze 10% wordt het marginale tarief genoemd.

Er is gekozen voor een marginaal tarief van 10%, omdat hiermee wordt aangesloten bij het marginale tarief zoals dat nu ook van toepassing is bij de eigen bijdragen voor beschermd wonen in het kader van de Wmo 2015 en voor zorg in het kader van de Wlz. De maximale eigen bijdrage van € 298 per maand is bij benadering gelijk aan de maandelijkse kosten⁹ voor gemeenten voor twee uur huishoudelijke hulp per week¹⁰, uitgaande van 4,35 weken per maand.

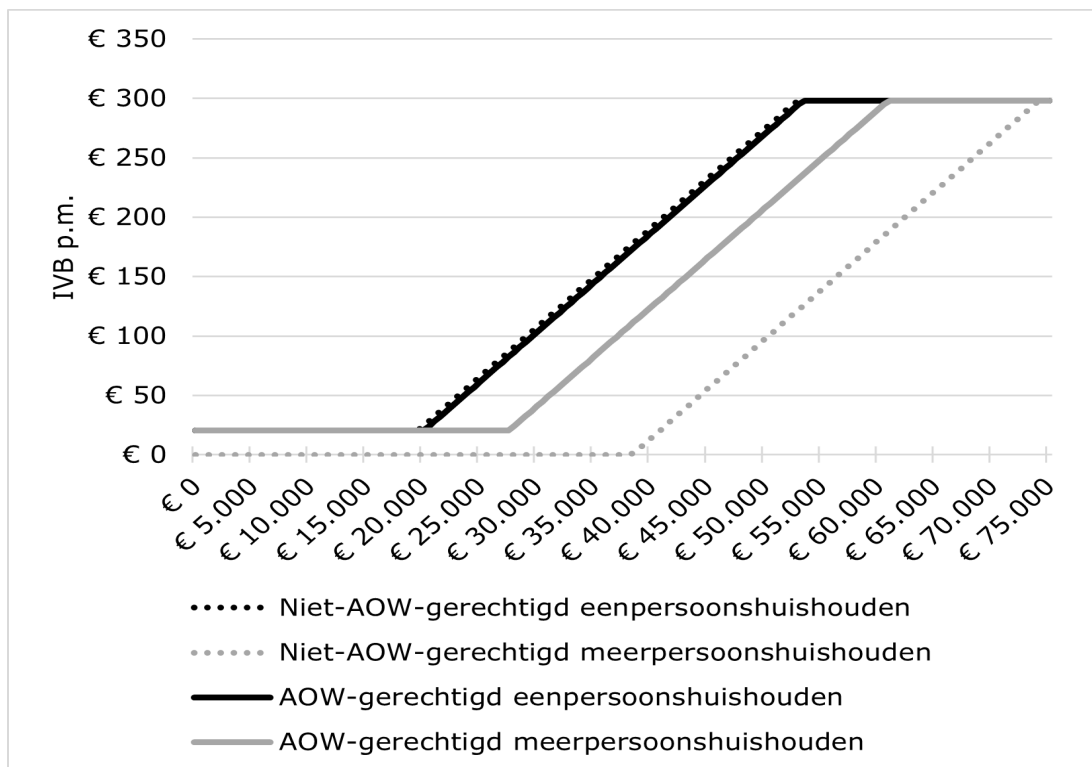
Het maximeren van de eigen bijdrage draagt er aan bij dat de eigen bijdrage in redelijke verhouding blijft staan tot de kosten van de ontvangen hulp en ondersteuning, zonder dat daarvoor een ingewikkelde systematiek nodig is die de hoogte van de eigen bijdrage koppelt aan de omvang en kosten van de geleverde ondersteuning.

Figuur 1. Hoogte van de ivb per maand in prijspeil 2024 bij verschillende jaarinkomens (t-2) en huishoudtypen

⁸ Zie Kamerstukken II 2016/17, 34 550 XVI, nr. 10 en Stb. 2016, 527

⁹ Op basis van data uit het rapport Evaluatie AMvB reële prijs Wmo 2015 is een beredeneerde inschatting gemaakt van het gemiddelde uurtarief voor gemeenten voor één uur huishoudelijke hulp (prijspeil 2021). Zie: Kamerstukken II 2019/20, 29 538, nr. 320. Vervolgens is dit tarief geïndexeerd naar prijspeil 2024. Het gaat om een geschat gemiddeld uurtarief; in individuele gemeenten kan het uurtarief hoger of lager liggen.

¹⁰ Dit is het aantal uur huishoudelijke hulp dat voor de gemiddelde cliëntsituatie nodig is om zorg te kunnen dragen voor een schoon en leefbaar huis volgens het normenkader "Normenkader Huishoudelijke Ondersteuning 2019, met aanvullende instructie 2022". Dit normenkader is in opdracht van de gemeente Utrecht ontwikkeld en wordt ook door andere gemeenten in het land gebruikt.

Om een beeld te geven van hoe de systematiek in de praktijk uitwerkt, is in figuur 1 een visualisatie weergegeven van de systematiek van de ivb, uitgaande van de minimum- en maximumbedragen voor de ivb naar prijspeil 2024 (t), bijdrageplichtige inkomens in het peiljaar 2022 (t-2) en het sociaal minimum voor verschillende huishoudtypen in 2022 (t-2). In hoofdstuk 9 wordt nader ingegaan op de financiële effecten van de nieuwe ivb per inkomenscategorie en huishoudtype.

Peiljaar t-2 en peiljaarverlegging

Zoals reeds is aangegeven wordt voor het vaststellen van de ivb in principe uitgegaan van inkomens- en vermogensgegevens van twee kalenderjaren voorafgaand aan het kalenderjaar waarover de ivb verschuldigd is. Deze zogenoemde “t-2”-systematiek werd op grond van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 ook voorafgaand aan de inwerkingtreding van onderhavig besluit al toegepast op andere eigen bijdragen die afhankelijk zijn van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot. Veronderstelling hierbij is dat dit inkomen en vermogen van twee kalenderjaren geleden (t-2) een goede indicator is van de financiële draagkracht van de cliënt in het lopende jaar (jaar t). Indien het inkomen en/of vermogen van de cliënt ten opzichte van t-2 echter is gedaald, komt deze veronderstelling mogelijk niet overeen met de werkelijkheid. Cliënten kunnen het CAK daarom verzoeken om de eigen bijdrage vast te stellen op basis van het bijdrageplichtig inkomen in het lopende jaar. Dit wordt een peiljaarverlegging genoemd. Deze mogelijkheid bestond al en is opgenomen in de artikelen 3.9 en 3.14 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

Een peiljaarverlegging is mogelijk indien het bijdrageplichtig inkomen van de cliënt in het lopende jaar naar verwachting ten minste € 3.105,80 (op jaarbasis, prijspeil 2024) lager zal zijn dan het bijdrageplichtig inkomen van twee kalenderjaren eerder. Een aangevraagde peiljaarverlegging wordt alleen door het CAK uitgevoerd als dit in het voordeel van de cliënt is. Als de cliënt bij een verzoek om een peiljaarverlegging dus een inkomen en vermogen doorgeeft dat hoger is dan dat van twee jaar geleden, voert het CAK de peiljaarverlegging niet uit. Dit ter bescherming van de burger.

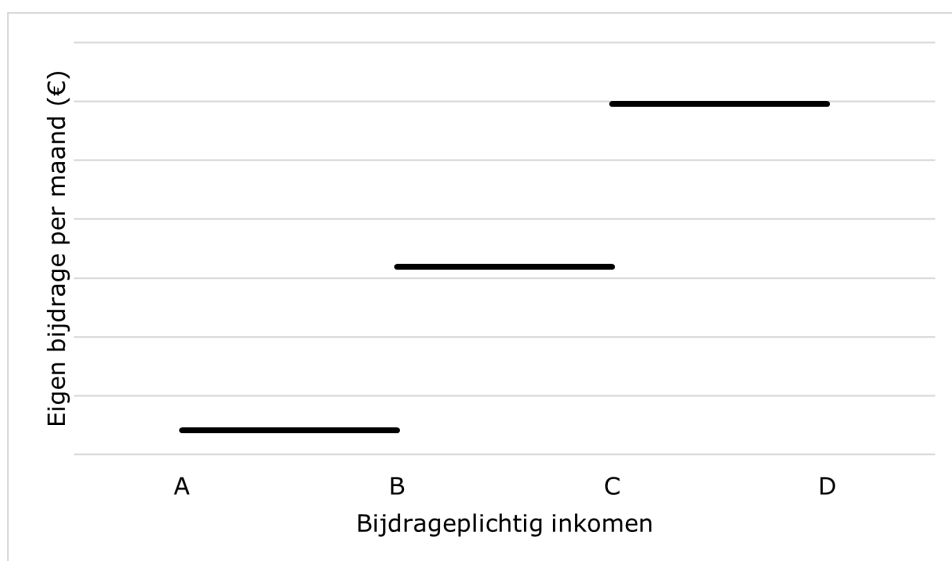
Inkomen in peiljaar t-2 nog niet bekend

Dit besluit bepaalt dat het CAK de ivb ieder jaar voor het daaropvolgende kalenderjaar opnieuw berekent. Geregeld is dat indien blijkt dat bij deze jaarlijkse berekening het inkomen of het vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot over het nieuwe peiljaar nog onbekend zijn, de eigen bijdrage die de cliënt in het komende jaar moet betalen gelijk is aan de eigen bijdrage die de cliënt in de laatste maand van het voorafgaande jaar betaalde, zij het dat wel rekening wordt gehouden met indexatie van de minimum- en maximum-ivb die, zoals reeds aangegeven, eveneens elk jaar plaatsvindt.

Overwogen alternatief

Naast de gekozen vormgeving van de ivb, waarbij de ivb geleidelijk (lineair) oploopt met het bijdrageplichtig inkomen, is een alternatieve vormgeving overwogen in de vorm van een getrapte ivb. Een getrapte ivb kan op verschillende manieren worden uitgewerkt. Ter illustratie wordt een van de mogelijkheden hieronder toegelicht. In deze getrapte variant wordt aan de minimum eigen bijdrage van € 20,60 per maand een middelhoog en een hoog tarief toegevoegd. Lage inkomens zouden dan een eigen bijdrage gelijk aan het voormalige abonnementstarief blijven betalen (net als in de lineaire variant). Het hoge tarief zou worden vastgesteld op € 298 per maand, wat gelijk is aan de maximum eigen bijdrage. De hoogte van de middelhoge eigen bijdrage betreft een nadere ontwerpkeuze, evenals de inkomensgrenzen vanaf waar de middelhoge en hoge eigen bijdrage van toepassing zijn. Figuur 2 geeft een visualisatie van het concept van een getrapte ivb.

Figuur 2: Visualisatie getrapte ivb

De regering heeft evenwel gekozen voor de lineaire vormgeving. De belangrijkste reden voor deze keuze is dat een getrapte ivb grote gevolgen kan hebben voor groepen cliënten die met hun bijdrageplichtig inkomen tegen "de randen van de traptreden" aan zitten. Voor die groepen kan een kleine verhoging van het bijdrageplichtig inkomen of een eventuele correctie hiervan grote financiële consequenties hebben. Hierdoor kan het voorkomen dat een kleine loonstijging leidt tot een andere, en daardoor veel hogere, eigen bijdrage, waardoor een cliënt na de loonstijging netto slechter af is. Daarmee verwacht het CAK bij een getrapte eigenbijdragevariant meer vragen, klachten, bezwaren en meer verzoeken van cliënten om peiljaarverleggingen dan bij de lineaire variant. Ook in de ICT-systemen van het CAK zorgt een getrapte vormgegeven eigen bijdrage voor

extra complexiteit, omdat er bij een getrapte ivb in de ICT meer stappen nodig zijn om de eigen bijdrage vast te kunnen stellen dan bij een lineaire vormgegeven ivb.¹¹

De getrapte variant heeft wel als voordeel dat de hoogte van de eigen bijdrage voor cliënten met een bijdrageplichtig inkomen dat wat verder afligt van "de randen van de traptreden" niet fluctueert bij kleinere wijzigingen in het bijdrageplichtig inkomen en daarmee (binnen bepaalde marges) stabiel is dan de lineaire variant. Dit voordeel weegt echter niet op tegen de bovengenoemde nadelen.

2.4 Mogelijkheden om een andere eigen bijdrage op te leggen dan de ivb

Gemeenten kunnen voor de maatwerkvoorzieningen waarvoor de ivb geldt in principe geen andere eigen bijdrage dan de ivb opleggen. Met deze amvb worden twee uitzonderingen hierop geregeld:

1. een uitzondering voor de situatie dat de ivb hoger is dan de kostprijs van de voorziening; en 2.
- een uitzondering voor een maatwerkvoorziening vervoer.

Uitzondering wanneer ivb hoger is dan kostprijs voorziening

Voor de uitzonderlijke situatie dat de ivb die een cliënt naar verwachting verschuldigd is, hoger is dan de verwachte kosten van de ondersteuning die hij ontvangt, is voor gemeenten de mogelijkheid gecreëerd om dan, in plaats van de ivb, desgewenst een maandelijkse eigen bijdrage aan de cliënt te vragen ter hoogte van deze maandelijkse kostprijs. Gemeenten zijn niet verplicht van deze mogelijkheid gebruik te maken. Gemeenten die van deze mogelijkheid gebruik maken, zullen deze eigen bijdrage ter hoogte van de maandelijkse kostprijs dan zelf moeten opleggen en innen, al dan niet via de aanbieder van deze voorziening. Dit kan niet via het CAK.

De achtergrond hiervan is als volgt. Het vermijden van onnodige complexiteit is een uitgangspunt bij de vormgeving van de ivb. Om die reden is ervoor gekozen om de hoogte van de ivb niet (mede) afhankelijk te maken van de omvang van de ondersteuning die aan een cliënt wordt geleverd in het kader van een maatwerkvoorziening. Dit was voorafgaand aan de invoering van het abonnementstarief nog wel het geval (toen op de betreffende maatwerkvoorzieningen ook een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage van toepassing was). Dat leidde indertijd tot vertraging en fouten in de uitvoering met stapel- en correctiefacturen voor cliënten tot gevolg. De hierboven genoemde keuze voor eenvoud betekent dat er bij de ivb niet, zoals voor de introductie van het abonnementstarief, landelijk door het CAK in de gaten zal worden gehouden dat het totaal van de betaalde eigen bijdrage de kostprijs van het aantal uren geleverde ondersteuning niet te boven zal gaan. Voor ondersteuning in de vorm van hulpmiddelen en woningaanpassingen is dit wel uitvoerbaar en kunnen de bovengeschetste problemen worden vermeden. Voor die laatstgenoemde vormen van ondersteuning zal een dergelijke "kostprijsbewaking" daarom wel plaatsvinden (zie paragraaf 2.7 van deze nota van toelichting).

Met de aanvullende keuze om de eigen bijdrage te maximeren op € 298 per maand (prijspeil 2024, zie paragraaf 2.3) waarborgt de regering dat voor het overgrote deel van de cliënten de verschuldigde ivb de kosten van de geleverde ondersteuning niet overstijgt, zonder dat daarvoor een complex systeem van kostprijsbewaking op basis van geleverde uren ondersteuning noodzakelijk is. Toch kunnen zich uitzonderingssituaties voordoen waarbij de ivb die een cliënt verschuldigd is, (beperkt) hoger is dan de kostprijs van de ondersteuning die hij ontvangt. Op basis van data van het CAK uit 2018 is geanalyseerd voor welk aandeel van de toenmalige cliëntpopulatie huishoudelijke hulp, dagbesteding en individuele begeleiding, de eigen bijdrage op basis van de nieuwe systematiek hoger zou zijn dan de kostprijs. Dit betreft 1,6%, waarvan 1,0%-

¹¹ Op blz. 41 van haar uitvoeringstoets bij de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015 onderstreept het CAK het belang van de keuze voor een eigen bijdrage die lineair in plaats van getrapt toeneemt met het bijdrageplichtig inkomen. Daarbij verwijst het CAK naar ervaringen die in het verleden zijn opgedaan met de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Thuiszorg (AWBZ), die gebaseerd was op inkomenscategorieën. Het CAK benoemt in dit kader "de mentale en administratieve lasten die een systematiek van inkomenscategorieën met zich meebracht" voor burgers.

punt cliënten met uitsluitend huishoudelijke hulp en 0,6%-punt cliënten met ofwel uitsluitend dagbesteding ofwel uitsluitend individuele begeleiding.

Gelet op bovengenoemde percentages, gaat het hier om een naar verhouding klein deel van de cliëntpopulatie. Het gaat om cliënten met een enkelvoudige lichte ondersteuningsvraag¹² (in de vorm van bijvoorbeeld minder dan circa 2 uur per week huishoudelijke hulp, 1 uur individuele begeleiding per week of minder dan 2 dagdelen dagbesteding per week), die verder geen andere vorm van ondersteuning in hun maatwerkvoorziening ontvangen én die gelet op hun inkomen en vermogen een relatief hoge eigen bijdrage verschuldigd zijn. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om cliënten met een beginnende ondersteuningsvraag of om ggz-clieënten waarbij een gemeente een “waakvlamfunctie” met lichte begeleiding in de beschikking heeft opgenomen.

Omdat voor deze cliënten de kostprijs lager is dan de ivb, zouden zij in principe financieel in staat moeten zijn de betreffende ondersteuning zelf te bekostigen. Tijdens het onderzoek, bedoeld in artikel 2.3.2 Wmo 2015 zouden gemeenten deze burgers dan ook in overweging kunnen geven de betreffende voorziening particulier in te kopen.¹³

Om gemeenten in de gelegenheid te stellen in deze situatie eventueel ook andere keuzes te maken (afgestemd op de lokale situatie) is met deze amvb voor gemeenten de mogelijkheid gecreëerd om desgewenst bij verordening te bepalen dat bij de betreffende cliënten alleen de kostprijs van de ondersteuning als eigen bijdrage in rekening wordt gebracht, in plaats van de ivb. Deze mogelijkheid kunnen gemeenten dan bijvoorbeeld gebruiken voor alle cliënten die dit betreft of alleen voor cliënten die een bepaalde maatwerkvoorziening nodig hebben (bijvoorbeeld alleen maatwerkvoorzieningen waarvoor de lokale en/of regionale particuliere markt volgens het college niet genoeg is ontwikkeld), of bijvoorbeeld voor alleen cliënten met onvoldoende doenvermogen om de hulp particulier in te kopen. Gemeenten zijn niet verplicht gebruik te maken van deze mogelijkheid.

Indien een gemeente geen gebruik maakt van deze mogelijkheid – en een cliënt de ondersteuning ook niet zelf kan of wil inkopen – kan de cliënt er altijd voor kiezen om toch de maatwerkvoorziening aan te vragen en na toekenning daarvan de ivb te betalen die (enigszins) hoger is dan de kostprijs. Zeker indien, zoals bijvoorbeeld bij beginnende dementie, uitbreiding van de ondersteuning op afzienbare termijn te verwachten valt (zodat op termijn de ivb *onder* de kostprijs van de ondersteuning zou gaan vallen) kan dit bezien vanuit de cliënt een praktische oplossing zijn. Weliswaar is deze dan op korte termijn duurder uit, maar hij hoeft de ondersteuning dan niet particulier in te kopen en hij zal dan al bij de gemeente bekend zijn op het moment waarop uitbreiding noodzakelijk blijkt.

Uitzondering maatwerkvoorziening vervoer

Gemeenten hebben de mogelijkheid om in het kader van een maatwerkvoorziening vormen van vervoer aan te wijzen waarvoor een eigen bijdrage geldt die niet afhankelijk is van het inkomen en vermogen van de cliënt (en/of diens echtgenoot) en die niet door het CAK wordt geheven en geïnd. Deze mogelijkheid bestond ook al ten tijde van het abonnementstarief. Hierdoor blijft het mogelijk voor gemeenten om voor een maatwerkvoorziening vervoer alleen een lage rit- of kilometerprijs in rekening te brengen in plaats van de ivb. Overigens kan aan cliënten alleen een kilometerprijs of ritprijs gevraagd worden voor vervoer in het kader van een maatwerkvoorziening als die maatwerkvoorziening geen andere vormen van ondersteuning bevat, waarvoor een eigen bijdrage verschuldigd is.

2.5 Anticumulatie

¹² Het gaat hier om een ondersteuningsvraag niet zijnde ondersteuning in de vorm van hulpmiddelen en/of woningaanpassingen, want daarvoor zal kostprijsbewaking worden uitgevoerd.

¹³ Als er geen mogelijkheid is de ondersteuningsvraag met een (groter) beroep op het eigen netwerk op te vangen.

In de praktijk kan het voorkomen dat huishoudens gelijktijdig zowel gebruik maken van ondersteuning vanuit de Wmo 2015, als van zorg in het kader van de Wlz. Ook komt het soms voor dat een cliënt uit hoofde van de Wmo 2015 beschermd wonen ontvangt en tegelijkertijd een andere ondersteuning in het kader van een maatwerkvoorziening geleverd krijgt. Om te voorkomen dat deze cliënten hierdoor meerdere eigen bijdragen moeten betalen, bevat het besluit voor dit soort situaties een anticumulatieregeling.

Maatwerkvoorzieningen

Deze anticumulatieregeling houdt in dat in het geval een huishouden gelijktijdig gebruik maakt van een maatwerkvoorziening in het kader van de Wmo 2015 en van zorg in het kader van de Wlz, het huishouden alleen de eigen bijdrage voor zorg in het kader van de Wlz hoeft te betalen. De eigen bijdrage voor Wlz-zorg is met andere woorden voorliggend aan de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening in het kader van de Wmo 2015, ongeacht de hoogte van de eigen bijdrage voor Wlz-zorg. Voor de eigen bijdrage op grond van de Wmo 2015 geldt ook dat er maar één eigen bijdrage per huishouden is verschuldigd. Hierbij zijn de eigen bijdragen voor beschermd wonen en opvang voorliggend aan de ivb en gaat de eigen bijdrage voor beschermd wonen voor op de eigen bijdrage voor opvang.

Algemene voorzieningen

De ivb is niet van toepassing op algemene voorzieningen. Voor algemene voorzieningen kunnen wel andere eigen bijdragen van toepassing zijn. Als gemeenten ervoor kiezen om een eigen bijdrage te vragen voor een algemene voorziening zijn zij zelf verantwoordelijk voor de vaststelling en de inning.

Eigen bijdragen voor algemene voorzieningen die niet gepaard gaan met een duurzame hulpverleningsrelatie kunnen wél met elkaar, met eigen bijdragen voor andere voorzieningen en met eigen bijdragen voor Wlz-zorg cumuleren. Veelal gaat het bij eigen bijdragen voor algemene voorzieningen die niet gepaard gaan met een duurzame hulpverleningsrelatie over lage nominale bedragen voor vrijblijvend, onregelmatig of incidenteel gebruik van de voorziening. En omdat deze eigen bijdragen veelal bij ieder gebruik van een algemene voorziening aan de aanbieder worden betaald, is anticumulatie in de praktijk niet uitvoerbaar. Een cliënt kan immers in een maand gebruik maken van de diensten van meerdere aanbieders. Anticumulatie is hier bovendien niet aangewezen, omdat de cliënt bij gebruik van dit soort voorzieningen veelal kosten bespaart die hij anders zelf zou hebben moeten maken. Zo is een bijdrage voor iedere geconsumeerde maaltijd in een buurthuis redelijk omdat de cliënt anders zelf de ingrediënten voor zijn maaltijd had moeten kopen.

Anders dan bij overige algemene voorzieningen is er bij algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie naar de aard van de voorziening echter sprake van een voorziening waar burgers in beginsel met een stabiele frequentie en intensiteit gebruik van maken en waar geen sprake is van vrijblijvend, onregelmatig of incidenteel gebruik. Indien een gemeente hiervoor een eigen bijdrage vraagt, zal dat er dus naar alle waarschijnlijkheid toe leiden dat de cliënt maandelijks een nagenoeg stabiel bedrag aan eigen bijdrage verschuldigd is. Aldus ontstaat een maandelijks vaste last. Om stapeling hiervan met andere vaste, maandelijks eigen bijdragen te voorkomen, wordt met dit besluit geregeld dat gemeenten er bij dit type voorzieningen voor moeten zorgen dat er geen samenloop kan plaatsvinden met een eigen bijdrage voor een andere algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie, noch met een eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening en/of voor zorg in het kader van de Wlz:

- bij samenloop met een eigen bijdrage voor een andere algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie wijst de gemeente aan voor welke van deze algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie de eigen bijdrage van toepassing is;
- bij mogelijke samenloop met een maatwerkvoorziening of met zorg in het kader van de Wlz is geen eigen bijdrage voor de algemene voorziening met duurzame hulpverleningsrelatie verschuldigd.

Om te kunnen bepalen of sprake is van mogelijke samenloop met een eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening in het kader van de Wmo 2015 of voor zorg in het kader van de Wlz hoeft niet vastgesteld te worden dat de bijdragen daadwerkelijk verschuldigd zijn. Het is immers de bedoeling om samenloop te voorkomen:

- of sprake is van mogelijke samenloop met een eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening kan door de gemeente worden nagegaan op basis van een aanmelding van de cliënt bij het CAK;
- of sprake is van mogelijke samenloop met een eigen bijdrage op grond van de Wlz kan door de gemeente worden nagegaan op basis van een indicatiebesluit van het CIZ.

Vershil

De regering benadrukt dat er een verschil is met de anticumulatiebepalingen voor eigen bijdragen voor maatwerkvoorzieningen. **Voor de uitvoering van die laatstgenoemde bepalingen, moet het CAK namelijk wel vaststellen of cliënten daadwerkelijk een eigen bijdrage voor beschermd wonen in het kader van de Wmo 2015 of voor zorg in het kader van de Wlz verschuldigd zijn.** Omdat gemeenten echter geen zicht hebben op het al dan niet daadwerkelijk verschuldigd zijn van voornoemde eigen bijdragen is hier echter omwille van de uitvoerbaarheid niet voor gekozen bij algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie.

2.6 Ontheffings-, vrijstellings- en nihilstellingsgronden

In het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zijn situaties aangewezen waarin een cliënt de eigen bijdrage niet verschuldigd is. Dit houdt in dat een cliënt in specifieke situaties ontheffing kan worden verleend van de ivb dan wel dat groepen cliënten vrij (kunnen) worden gesteld van het betalen van de ivb.

Een cliënt wordt ontheffing verleend als het college van burgemeester en wethouders (hierna: college) van oordeel is dat er onvoldoende betalingscapaciteit aanwezig is bij de cliënt, of als het college van oordeel is dat de eigen bijdrage kan leiden tot zorgmijding en dat nadelige gevolgen zou hebben voor de doelstellingen van een integrale dienstverlening of de veiligheid en leefbaarheid van de omgeving van de cliënt. Ook wordt een cliënt ontheffing verleend als het college, na advies van een instelling voor algemeen maatschappelijk werk, de Raad voor de Kinderbescherming of Veilig Thuis, van oordeel is dat de verschuldigdheid van de eigen bijdrage kan leiden tot mishandeling, verwaarlozing of ernstige schade voor de opvoeding en ontwikkeling van een minderjarige door de ouder. Deze ontheffingsmogelijkheden bestonden reeds voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit en zijn ongewijzigd.

Met dit besluit wordt ook een nieuwe ontheffingsmogelijkheid geïntroduceerd. Met de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015 is geregeld dat cliënten jonger dan achttien jaar geen eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening verschuldigd zijn. Bereiken zij de leeftijd van achttien jaar, dan vervalt die vrijstelling. Dat geldt ook als de cliënt een woningaanpassing of een hulpmiddel heeft ontvangen voordat hij achttien werd. In zo'n geval zal hij alsnog een eigen bijdrage moeten gaan betalen voor die woningaanpassing of dat hulpmiddel nadat hij achttien is geworden. Dit besluit creëert de mogelijkheid om in voorkomende gevallen op basis van een hardheidsclausule in deze situatie ontheffing te verlenen van de eigen bijdrage.

Cliënten met een maatwerkvoorziening die uitsluitend bestaat uit een rolstoel, zijn op basis van dit besluit geen eigen bijdrage verschuldigd. Deze vrijstelling is overeenkomstig de situatie voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit. Gemeenten hebben geen beleidsruimte om hier van af te wijken.

Daarnaast is het op basis van dit besluit voor gemeenten mogelijk om zogenoemd minimabeleid toe te passen op de ivb. Voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit was dit ook al mogelijk in relatie tot het abonnementstarief. Dit houdt in dat voor cliënten met een bijdrageplichtig inkomen dat lager is dan een door de gemeente bij verordening bepaalde inkomensgrens, de ivb op nihil gesteld wordt. Gemeenten krijgen niet de mogelijkheid om de berekeningswijze van de ivb aan te passen. Dat zou er namelijk voor zorgen dat de ivb per

gemeente zou kunnen gaan verschillen en dat de vaststelling en inning van de ivb zodoende voor het CAK onuitvoerbaar zou worden.

2.7 Kostprijsbewaking bij hulpmiddelen en woningaanpassingen

Bij hulpmiddelen en woningaanpassingen zal bewaakt worden dat het totaal van de door de cliënt voor deze voorzieningen maandelijks betaalde eigen bijdragen de kostprijs van deze voorzieningen niet zal overschrijden. De regering kiest hiervoor omdat deze kostprijsbewaking relatief goed uitvoerbaar is en eraan bijdraagt dat de betaalde ivb voor een cliënt in redelijke verhouding blijft staan tot de kostprijs van de voorziening. Deze vorm van kostprijsbewaking bestond al in de periode voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit en ook reeds voorafgaand aan (de invoering van) het abonnementstarief.

Gemeenten konden er – voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit – voor kiezen om kostprijsbewaking van een hulpmiddel of woningaanpassing zelf uit te voeren, of dit door het CAK te laten doen. De wijze waarop het CAK de kostprijsbewaking uitvoerde was in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 vastgelegd. Met onderhavig besluit is geregeld dat alleen het CAK de kostprijsbewaking nog uitvoert. Alleen het CAK is hiertoe in staat, aangezien gemeenten de hoogte van de ivb die een cliënt verschuldigd is niet kennen. Gemeenten dienen in situaties waarin er een hulpmiddel of woningaanpassing wordt verstrekt, de kostprijs daarvan door te geven aan het CAK. Alleen het CAK kan op basis van de individuele hoogte van de ivb per cliënt in de gaten houden of het totaalbedrag aan eigen bijdragen die kostprijs niet overstijgt. Dat beziet het CAK voor één hulpmiddel of woningaanpassing tegelijk. De gemeente geeft voor dat hulpmiddel of die woningaanpassing eenmalig één kostprijs door aan het CAK. De kostprijs is daarmee geen periodiek bedrag, zoals een huurbedrag per maand. De gemeente heeft ruimte om te bepalen uit welke componenten de totale kostprijs die wordt doorgegeven is opgebouwd. Gemeenten kunnen de kostprijs per type hulpmiddel of woningaanpassing op gestandaardiseerde wijze bepalen, zoals dat ook gebruikelijk was in de periode voorafgaand aan de invoering van het abonnementstarief.

Als de gemeente de kostprijs heeft doorgegeven aan het CAK, voert het CAK vervolgens de kostprijsbewaking uit en meldt een gemeente twee kalendermaanden vooraf wanneer de kostprijs bereikt zal worden. De gemeente gebruikt dit signaal van het CAK om te controleren of de cliënt op het moment van het bereiken van de kostprijs nog andere bijdrageplichtige vormen van maatschappelijke ondersteuning heeft lopen. Geregeld is dat een gemeente binnen vier weken moet reageren op het signaal van het CAK en moet aangeven of er aanleiding is de eigen bijdrage te stoppen of niet. **Als de cliënt geen** andere bijdrageplichtige vormen van maatschappelijke ondersteuning heeft lopen, stopt de eigen bijdrage.

De verplichting voor de gemeente om binnen vier weken na de melding van het CAK een terugkoppeling te geven aan het CAK van de uitkomst van de beoordeling van de actuele leveringssituatie van de cliënt, biedt extra bescherming aan de burger tegen eventuele onoplettendheid van de gemeente. Het CAK kan op grond van deze terugkoppeling een goed geïnformeerd besluit nemen over het al dan niet voorzetten van de eigen bijdrage. Vanuit het oogpunt van het voorkomen van regeldruk is het de bedoeling dat deze communicatie tussen gemeenten en CAK via het elektronische berichtenverkeer verloopt.

In het onderhavige besluit is geregeld dat gemeenten één kostprijs tegelijk kunnen laten bewaken door het CAK en dat bij meerdere hulpmiddelen en/of woningaanpassingen de kostprijzen serieel (achtereenvolgend) aan het CAK moeten worden doorgegeven en niet gelijktijdig, overlappend of cumulatief. **Hier is voor gekozen omdat dit transparantie creëert richting de cliënt** (en de gemeente) voor welk hulpmiddel of welke woningaanpassing de kostprijsbewaking actief is en voor welke (nog) niet. Daarnaast vermindert deze ontwerpkeuze de benodigde complexiteit en kwantiteit van het berichtenverkeer tussen gemeente en CAK en daarmee de kans op fouten.

Overwogen alternatieven

Wat betreft de kostprijsbewaking voor hulpmiddelen en woningaanpassingen heeft VNG Realisatie

eerder de aanbeveling gedaan om te onderzoeken of van kostprijsbewaking kan worden afgezien bij eigen bijdragen voor hulpmiddelen die op basis van een huurconstructie aan cliënten in bruikleen worden gegeven. Reden voor deze aanbeveling is dat – hoewel de voorgestelde systematiek van kostprijsbewaking ook uitvoerbaar is bij huurconstructies – de systematiek er bij huurconstructies volgens VNG Realisatie bijvoorbeeld toe kan leiden dat het moment waarop door de gemeente een nieuwe kostprijs aan het CAK wordt doorgegeven niet altijd goed aansluit bij het moment waarop bij een cliënt een oud hulpmiddel wordt vervangen door een nieuwe. Dit kan verwarrend zijn voor de cliënt.

In de ogen van de regering zijn de issues die gemeenten hier voorzien, op te lossen via goed contractmanagement met de leveranciers van de betreffende hulpmiddelen. De regering vindt het niet wenselijk om bij hulpmiddelen die op basis van een huurconstructie in bruikleen worden gegeven bij een cliënt af te zien van kostprijsbewaking. De wijze waarop een gemeente de verstrekking van hulpmiddelen organiseert en financiert mag niet van invloed zijn op het totaal aan eigen bijdragen die de cliënt voor het hulpmiddel betaalt.

2.8 Landelijke regels voor starten, stoppen en pauzeren eigen bijdrage

Dit besluit regelt de landelijke uniformering van het start- en stopmoment van de eigen bijdrage en stelt landelijke regels rond het pauzeren van de eigen bijdrage in situaties waarin de levering in natura van een maatwerkvoorziening of een algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie tijdelijk wordt onderbroken. Het doel hiervan is om op dit punt eenduidigheid te creëren tussen gemeenten.

De uniformering van het start- en stopmoment en van de pauzering van de eigen bijdrage creëert meer zekerheid voor de cliënt en vereenvoudigt de communicatie met de cliënt vanuit gemeenten en het CAK. Voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit gingen gemeenten in de praktijk verschillend om met het starten van de eigen bijdrage. Zo startte in sommige gevallen de eigen bijdrage vanaf het afgeven van de beschikking, in andere gevallen vanaf de intake en in weer andere gevallen vanaf het moment waarop daadwerkelijk ondersteuning werd geleverd. In sommige gemeenten leidde dit tot situaties waarbij wel een eigen bijdrage werd betaald terwijl (nog) geen ondersteuning werd ontvangen door de cliënt. Verder gingen gemeenten bij een tijdelijke onderbreking van de ondersteuning verschillend om met het pauzeren van de eigen bijdrage.

Start- en stopmoment

Dit besluit regelt dat de eigen bijdrage pas verschuldigd is als de levering in natura van een maatwerkvoorziening of een algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie daadwerkelijk is gestart. Het intakegesprek of andere werkzaamheden gerelateerd aan de toegang tot de ondersteuning worden in deze context niet gezien als het leveren van ondersteuning. De eigen bijdrage stopt nadat de levering is geëindigd.

Pauzering

Met dit besluit wordt ook geregeld dat de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening in natura of voor een algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie gepauzeerd moet worden als de feitelijke levering van de ondersteuning ten minste eenendertig dagen (of een volledige kalendermaand wanneer die korter duurt)¹⁴ tijdelijk wordt onderbroken. Dit besluit regelt dat er twee redenen kunnen zijn voor het pauzeren van de eigen bijdrage, namelijk:

¹⁴ Het gaat om een onderbreking van tenminste eenendertig dagen of van tenminste een volledige kalendermaand die korter duurt dan eenendertig dagen. Dit laatste ziet op situaties waarin de onderbreking van de ondersteuning aanvangt op de eerste dag van een korte maand en eindigt op de laatste dag van die maand. Er is dan nog geen sprake van eenendertig dagen onderbreking, maar wel van een onderbreking van een volledige kalendermaand. Aangezien de eigen bijdrage per hele kalendermaand verschuldigd is, zal ook voor deze gevallen een recht op pauze ontstaan.

- een opname in een instelling voor intramurale zorg die eenendertig dagen of langer duurt, waardoor ondersteuning niet wordt geleverd;
- als de aanbieder minstens eenendertig dagen geen enkele vorm van feitelijke ondersteuning biedt, bijvoorbeeld vanwege een overmachtssituatie.

In beide situaties komt de cliënt voor een pauze van de eigen bijdrage in aanmerking. Wanneer de situatie zich voordoet dat de levering van de ondersteuning om één van deze redenen gedurende tenminste eenendertig dagen tijdelijk wordt onderbroken, dan doet het college daarvan een mededeling aan het CAK. **De mededeling van het college zal niet inhoudelijk worden getoetst door het CAK alvorens tot pauzering van de eigen bijdrage wordt overgegaan.**

Indien er tijdens eenendertig dagen¹⁵ wel gedeeltelijk ondersteuning wordt geboden, wordt de eigen bijdrage niet gepauzeerd. Dat geldt ook voor situaties waarbij één ondersteuningsvorm van de maatwerkvoorziening gedurende eenendertig dagen volledig wordt onderbroken, maar een andere ondersteuningsvorm waar ook een bijdrageplicht voor geldt in diezelfde periode geen onderbreking van de feitelijke levering kent.

De ivb voor een geleverd hulpmiddel of een aangebrachte woningaanpassing kan niet gepauzeerd worden wanneer het hulpmiddel of de woningaanpassing weliswaar correct geleverd is, maar desondanks tijdelijk niet gebruikt wordt door de cliënt. De reden hiervoor is dat het feitelijk gebruik van een hulpmiddel of woningaanpassing door de cliënt niet bepalend is voor de levering ervan: als een scootmobiel door de cliënt bijvoorbeeld tijdens de wintermaanden gedurende eenendertig dagen niet wordt gebruikt, heeft dat geen invloed op de feitelijke leveringssituatie. De scootmobiel blijft dan namelijk geleverd aan cliënt.

Als een maatwerkvoorziening alleen een of meer hulpmiddelen of woningaanpassingen bevat waarvoor de in paragraaf 2.7 beschreven kostprijbewaking is voltooid, maar de cliënt in het kader van die maatwerkvoorziening daarnaast ook een of meer andere vormen van ondersteuning ontvangt waarvoor de ivb verschuldigd is, kan de ivb wel worden gepauzeerd. De ivb wordt dan niet meer betaald voor een hulpmiddel of woningaanpassing, maar enkel nog voor een vorm van ondersteuning waarvoor de feitelijke levering kan worden onderbroken.

Bij het pauzeren van de eigen bijdrage loopt de beschikking waarmee de maatwerkvoorziening is toegekend, gewoon door. De beschikking wordt tijdens de pauzering van de eigen bijdrage niet opgeschort en bij het hervatten van de levering van de ondersteuning is geen nieuwe beschikking nodig.

Persoonsgebonden budget (pgb)

Een maatwerkvoorziening voor maatschappelijke ondersteuning kent twee verstrekkingvormen, namelijk het in natura verstrekken van maatschappelijke ondersteuning en het beschikbaar stellen van een pgb zodat een cliënt zelf die maatschappelijke ondersteuning kan betrekken (zie artikel 2.3.6 Wmo 2015). Ook voor een maatwerkvoorziening die in de vorm van een pgb wordt verstrekt, is een eigen bijdrage verschuldigd. Voor het pgb is in dit besluit geregeld dat de verschuldigdheid van de bijdrage start vanaf het moment waarop het pgb is verleend.

Cliënten met een pgb zijn zelf verantwoordelijk voor het inkopen van de maatschappelijke ondersteuning. Hiervoor wordt een budget aan de cliënt verstrekt, dat beschikbaar is bij de Sociale verzekeringsbank (hierna: SVB). De cliënt kan zelf bepalen welke hulpverlener hij wanneer contracteert, en in welke gevallen de hulpverlener wordt doorbetaald indien de ondersteuning enige tijd niet geleverd wordt. Het ligt daarom in de rede om de plicht tot het betalen van een eigen bijdrage in te laten gaan op het moment waarop het budget is verleend en om geen regels te stellen over de pauzering van de eigen bijdrage. De eigen bijdrage voor het pgb stopt alleen op het moment waarop het recht op het pgb wordt stopgezet of opgeschort middels een besluit van het college.

¹⁵ Of gedurende een kalendermaand, als die korter is dan eenendertig dagen.

Overwogen alternatief

Met betrekking tot het pauzeren van de eigen bijdrage is overwogen om gemeenten een mogelijkheid te geven om – aanvullend op de landelijke regels hieromtrent – bij verordening omstandigheden te benoemen waarin sprake is van gegronde redenen voor een pauzering van de eigen bijdrage. Reden om dit te overwegen was dat gemeenten hiermee een bepaalde ruimte zouden houden voor lokaal maatwerk. Uiteindelijk is hier niet voor gekozen. Ten eerste omdat het belang van zekerheid en duidelijkheid voor de cliënt en een eenduidige communicatie zwaar weegt. Ten tweede omdat een veelvoud aan gegronde redenen voor het pauzeren van de eigen bijdrage (die per gemeente verschillen) naar verwachting een hogere administratieve last voor aanbieders van maatschappelijke ondersteuning met zich mee zou brengen, aangezien de vaststelling of sprake is van een gegronde reden vermoedelijk vaak via de aanbieder zal moeten verlopen en de aanbieder daarover dan per gemeente andere afspraken zou moeten maken. Dit zou onwenselijke administratieve lasten opleveren.

2.9 Begrenzing terugwerkende kracht bij start en herziening eigen bijdrage

Om de kans op en impact van stapel- en correctiefacturen voor de cliënt te verkleinen, is met dit besluit geregeld dat de maximumtermijn waarmee een eigen bijdrage met terugwerkende kracht kan worden opgelegd (voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang en voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie) is verkort van twaalf maanden naar drie maanden. Ook is geregeld dat de termijn van zesendertig maanden waarmee deze eigen bijdragen met terugwerkende kracht kunnen worden herzien, **wordt verkort naar drie maanden, wanneer aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan**: (1) **de herziening leidt tot een hogere eigen bijdrage**, (2) de herziene eigen bijdrage kon door een ernstige tekortkoming of vertraging in de gegevensverwerking niet eerder worden vastgesteld en (3) deze tekortkoming of vertraging is niet aan de cliënt te wijten.¹⁶ Voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit kon het CAK onder deze voorwaarden de termijn van terugwerkende kracht van een herziening ambtshalve nog beperken tot twaalf, in plaats van drie maanden.

Deze maatregelen verkleinen de impact voor burgers van een eventuele vertraagde of onjuiste gegevensaanlevering en vormen een (financiële) stimulans voor gemeenten om de gegevens die nodig zijn voor het opleggen, innen of herzien van de eigen bijdrage tijdig en correct aan het CAK te leveren. Het CAK behoudt daarnaast de discretionaire bevoegdheid om deze termijnen – al dan niet op aanvraag van de cliënt – verder in te korten (of eventueel tot nul maanden terug te brengen) als zich bij een cliënt bijzondere of verzwarende omstandigheden voordoen.

De onderbouwing voor de bovengenoemde termijn van drie maanden is als volgt:

- wat betreft de start van de eigen bijdrage was voorafgaand aan de inwerkingtreding van onderhavig besluit reeds in artikel 2f Uitvoeringsregeling Wmo 2015 geregeld dat gemeenten, uiterlijk binnen één maand na de dag waarop een voorziening was verstrekt, gegevens aan het CAK moesten aanleveren voor de vaststelling en de inning van het toenmalige abonnementstarief. Met dit besluit is deze termijn van een maand omgezet in de meer eenduidige termijn van vier weken en opgenomen in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.
- Na de melding van de gemeente dat de maatwerkvoorziening is verstrekt, moet het CAK vervolgens zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen een termijn van acht weken, een besluit nemen over de vaststelling van de eigen bijdrage. Mede gelet op de geautomatiseerde gegevensuitwisseling met de Belastingdienst wordt dit werkbaar geacht.

¹⁶ Indien van deze specifieke omstandigheden geen sprake is, kan een eigen bijdrage met een terugwerkende kracht van 36 maanden worden herzien. Als een herziening leidt tot een lagere eigen bijdrage en de hierboven genoemde specifieke omstandigheden doen zich voor kan het CAK deze termijn ambtshalve of op aanvraag van de cliënt verlengen tot vijf jaar. Dit was voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit reeds zo geregeld.

- Bij elkaar opgeteld resulteren bovengenoemde uiterste termijnen van vier en acht weken in een termijn van (afgerond) drie maanden.¹⁷

Een kortere termijn dan drie maanden is niet wenselijk. Mede omdat gemeenten afhankelijk kunnen zijn van aanbieders voor informatie over de start van de levering van de voorziening is het niet redelijk om de genoemde termijn van vier weken voor het aanmelden van een cliënt bij het CAK verder te verkorten. Ook een eventuele verdere inkorting van de hiervoor genoemde termijn van acht weken voor het CAK, is niet wenselijk. Volgens artikel 4:13, tweede lid, Algemene wet bestuursrecht (Awb) is een redelijke termijn voor het afgeven van een beschikking door een bestuursorgaan na de ontvangst van een aanvraag in elk geval na acht weken verstreken. Deze termijn is evenwel van toepassing vanaf het moment waarop het bestuursorgaan over alle relevante informatie beschikt. Het CAK wordt echter geacht om binnen acht weken zowel alle relevante informatie te verzamelen die nodig is voor het vaststellen van de eigen bijdrage (zoals informatie van de Belastingdienst), als de beschikking af te geven. Hiermee wordt het CAK dus reeds een zwaardere norm opgelegd dan de uiterste termijn die in bovengenoemd artikel van de Awb wordt genoemd. Dit past bij de primaire eis, namelijk dat zo spoedig mogelijk wordt besloten over de eigen bijdrage. De termijn van acht weken is een uiterste termijn.

Gemeenten hebben in overweging gegeven de termijn van terugwerkende kracht waarmee de ivb kan worden opgelegd of aangepast niet naar drie maanden in te korten, maar naar zes maanden. Hier is niet voor gekozen. De termijn van drie maanden sluit, zoals toegelicht, aan bij de verplichting voor gemeenten, zoals die reeds voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit gold, om binnen een maand na de start van de voorziening het CAK hierover in te lichten. Er is geen aanleiding om deze termijn (die met onderhavig besluit is vastgesteld op vier weken) te verruimen. Dit is niet in het belang van de cliënt.

Begrenzing terugwerkende kracht eigen bijdrage beschermd wonen

De hiervoor genoemde begrenzing van drie maanden van de termijn waarmee een eigen bijdrage met terugwerkende kracht kan worden opgelegd of herzien, is niet van toepassing op eigen bijdragen voor beschermd wonen. Voor deze eigen bijdragen blijft de betreffende termijn gelijk aan twaalf maanden (gelijk aan de termijn die geldt in het Blz), zoals ook voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit het geval was.

De reden hiervoor is dat de eigenbijdragesystematiek voor beschermd wonen overeenkomt met de eigenbijdragesystematiek binnen de Wlz en niet met de ivb. Zowel de start- en stopmomenten, de hoogte van de bijdrage als de termijn van terugwerkende kracht zijn anders. Het CAK voert de eigenbijdrageregelingen voor beschermd wonen en Wlz-zorg uit vanuit één geïntegreerd systeem. De genoemde termijn van drie maanden is voor de eigen bijdragen in het kader van de Wlz voor nu niet realistisch. Dat komt onder andere omdat een deel van de eigen bijdragen in het kader van de Wlz mede afhankelijk is van de hoeveelheid zorg die wordt geleverd. Die hoeveelheid zorg kan pas na afloop van een kalendermaand worden vastgesteld, waarvoor bovendien een extra gegevensverwerking nodig is die tijd vraagt.

2.10 Heldere termijnen meldingen en besluiten

Dit besluit stelt een aantal concrete (uiterste) termijnen voor de aanlevering van gegevens en voor het nemen van beslissingen over de eigen bijdrage. Deze heldere termijnen geven duidelijkheid aan de uitvoerende partijen en cliënten. Het opnemen van heldere termijnen in de regelgeving vormt een kernelement van de waarborging van een tijdige en juiste vaststelling (en herziening) van eigen bijdragen. Het gaat hierbij:

¹⁷ Omdat de eigen bijdrage per kalendermaand wordt geïnd en niet per week, wordt de termijn van terugwerkende kracht waarmee een eigen bijdrage kan worden opgelegd of aangepast, uitgedrukt in maanden in plaats van weken.

- deels om termijnen die reeds van toepassing waren voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit;
- deels om een uitbreiding van de werkingssfeer van die termijnen (i.c. het aantal gegevensaanleveringen waarop die – reeds bestaande – termijnen betrekking hebben);
- deels om een concrete invulling van termijnen die (voorheen) meer open geformuleerd waren.

In deze paragraaf wordt dit nader toegelicht.

Ook voor de inning en betaling van de eigen bijdrage zijn in dit besluit termijnen opgenomen. Deze termijnen waren ook reeds van toepassing voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit.

Hieronder wordt nader ingegaan op de hierboven staande punten.

Gegevensaanlevering gemeenten en beslistermijn

Zoals al vermeld in paragraaf 2.9 van deze nota van toelichting, is in dit besluit bepaald dat gemeenten binnen vier weken de datum aan het CAK moeten doorgegeven waarop de levering van de voorziening aan een cliënt begint. Deze termijn is afgeleid van de termijn van een maand die hiervoor eerder was opgenomen in art. 2f Uitvoeringsregeling Wmo 2015.

Met de inwerkingtreding van dit besluit is de bovengenoemde norm van vier weken – uit oogpunt van consistentie – ook van toepassing op de uiterste termijn waarbinnen gemeenten aan het CAK de datum moeten melden waarop:

- een persoonsgebonden budget volgens de beschikking ingaat;
- er grond ontstaat of vervalt voor het toepassen van een vrijstelling, ontheffing of nihilstelling van de eigen bijdrage (en het CAK hiervan niet zelf op de hoogte kan zijn).
- de voorziening na een onderbreking weer wordt hervat (indien dit gevolgen kan hebben voor de eigen bijdrage van de cliënt);¹⁸
- de levering van de voorziening eindigt of, indien een maatwerkvoorziening in de vorm van een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, de datum waarop het budget volgens beschikking eindigt.

Gemeenten moeten ook binnen een termijn van vier weken reageren op informatieverzoeken van het CAK, bijvoorbeeld naar aanleiding van een bezwaar van een cliënt bij het CAK dat de start- of stopdatum van de eigen bijdrage niet overeenkomt met de start- of stopdatum van de levering van de voorziening. Dit besluit regelt de bevoegdheid van het CAK om na het verstrijken van deze termijn op basis van de informatie die door de cliënt is aangeleverd en eventuele overige beschikbare informatie, het bezwaar van de burger af te handelen, ook als de gemeente nog niet op het informatieverzoek van het CAK heeft gereageerd. Gebleken is dat de burger in dit soort situaties meestal gelijk heeft. De situatie waarin de burger door een vertraagde reactie van een gemeente onnodig lang moet wachten op de correctie van een feitelijk foutieve start- of stopdatum van de eigen bijdrage zal door deze maatregel kunnen worden voorkomen.¹⁹

Voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit gold voor het CAK op basis van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 de norm dat een besluit over de vaststelling of herziening van een eigen bijdrage “zo spoedig mogelijk” moest worden genomen. Met dit besluit is dat nog steeds zo

¹⁸ Voor het melden aan het CAK van de startdatum van een tijdelijke onderbreking geldt voor gemeenten een uiterste termijn van acht weken. De reden voor deze afwijkende termijn is dat een onderbreking van de levering van een voorziening minimaal 31 dagen of een kalendermaand moet duren voordat deze kan leiden tot een pauzering van de eigen bijdrage (zie paragraaf 2.8). Uiterlijk vier weken daarna moet het college de onderbreking melden. Samen is dat – afgerond – acht weken na de start van de onderbreking.

¹⁹ Als de gemeente – na het verstrijken van de termijn – eventueel toch nog aanvullende informatie aanlevert bij het CAK op basis waarvan blijkt dat de burger toch bijdrageplichtig was in de periode waarover het signaal van de burger ging, dan kan het CAK in die gevallen de eigen bijdrage naderhand alsnog opleggen. De termijn waarmee de eigen bijdrage met terugwerkende kracht kan worden opgelegd is dan echter gemaximeerd op drie maanden.

maar is daar de uiterste termijn van acht weken aan toegevoegd. Het gaat dan om acht weken na de hierboven genoemde meldingen van gemeenten, of nadat het CAK op de hoogte is gekomen van feiten of omstandigheden die aanleiding geven voor een herziening van de eigen bijdrage. Deze acht weken beslistermijn voor het CAK en de vier weken aanlevertermijn voor gemeenten tellen bij elkaar op tot een periode van twaalf weken. Die periode is bij benadering gelijk aan de maximum termijn van drie maanden waarmee een eigen bijdrage met terugwerkende kracht mag worden opgelegd (zie paragraaf 2.9). Mochten partijen dus niet voldoen aan de gestelde termijnen dan heeft dit geen extra negatieve impact voor de cliënt.

Tot slot zijn ook in relatie tot het onderwerp kostprijsbewaking bij hulpmiddelen en woningaanpassingen heldere termijnen opgenomen in dit besluit. In paragraaf 2.7 van deze nota van toelichting is daar reeds op ingegaan.

Inning / betaling

In dit besluit is geregeld dat de cliënt de eigen bijdrage in principe binnen dertig dagen betaalt nadat deze in rekening is gebracht. Het CAK kan ook een langere betalingstermijn bepalen of een betalingsregeling treffen met de cliënt.

2.11 Peiljaar bij cliënten die voor het eerst inkomen hebben

In dit besluit is geregeld dat voor het vaststellen van de ivb of een eigen bijdrage voor beschermd wonen of voor zorg in het kader van de Wlz in principe voor alle cliënten wordt uitgegaan van inkomens- en vermogensgegevens van twee kalenderjaren voorafgaand aan het kalenderjaar waarvoor de eigen bijdrage verschuldigd is. Dat wil zeggen dat gebruik wordt gemaakt van inkomens- en vermogensgegevens over peiljaar t-2, tenzij een cliënt een zogenoemde peiljaarverlegging aanvraagt en die aanvraag door het CAK wordt goedgekeurd. In dat geval wordt uitgegaan van inkomens- en vermogensgegevens over het lopende kalenderjaar (jaar t). De mogelijkheid tot het aanvragen van een peiljaarverlegging is toegelicht in paragraaf 2.3 van deze nota van toelichting.

Voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit was het echter nog zo geregeld dat als een cliënt of diens echtgenoot voor het eerst inkomen had in het jaar waarvoor een eigen bijdrage verschuldigd was, voor de berekening van de eigen bijdrage altijd moest worden uitgegaan van het verwachte inkomen en vermogen over het lopende kalenderjaar (jaar t). Ook in het daarop volgende jaar moest voor de berekening van de eigen bijdrage worden uitgegaan van het verwachte inkomen en vermogen in het meest actuele (lopende) kalenderjaar. Ten slotte gold ook in het derde jaar waarin een cliënt of diens echtgenoot voor het eerst inkomen had een afwijkend regime. In dat (derde) jaar moest voor de berekening van de eigen bijdrage worden uitgegaan van het (verwachte) inkomen en vermogen in het daaraan voorafgaande kalenderjaar (t-1). Deze systematiek was uitvoeringstechnisch complex en leidde in de toepassing tot relatief veel stapel- en correctiefactoren en een fors beroep op het doenvermogen bij de betreffende cliënten.

Omdat het voor het CAK in de praktijk niet uitvoerbaar was om vast te stellen of een cliënt of diens echtgenoot voor het eerst in zijn leven inkomen genoot, paste het CAK deze systematiek in de praktijk (alleen) toe bij cliënten in de leeftijd van achttien tot en met twintig jaar. Binnen de groep achttien- tot en met twintigjarigen is relatief vaak sprake van een fluctuerend inkomen. Dat leidde in de praktijk tot relatief veel herzieningen van de hoogte van de eigen bijdrage in de eerste drie jaren dat een eigen bijdrage verschuldigd was. Het betrof zowel hogere, als lagere vaststellingen, met respectievelijk vorderingen en restituties tot gevolg. Hierdoor kon bij cliënten grote onduidelijkheid ontstaan over het openstaande bedrag aan eigen bijdragen. Dat leidde vervolgens weer tot onrust en zorgen bij deze cliënten en – als zij deze bedragen niet tijdig voldeden – tot betalingsachterstanden.

Het beroep dat op deze manier werd gedaan op het doenvermogen van deze groep en de bijbehorende mentale belasting acht de regering in het bijzonder onwenselijk, omdat hier sprake was van een samenloop met het bereiken van de achttienjarige leeftijd, wat wordt aangemerkt als

een levensgebeurtenis²⁰ en het hier deels ook ging over cliënten met een grotere mentale kwetsbaarheid (cliënten die beschermd wonen nodig hebben).

Daarom is met dit besluit nu geregeld dat ook voor deze cliënten de eigen bijdrage zal worden vastgesteld op basis van het inkomen en vermogen in het peiljaar t-2. De meeste cliënten hebben voor het bereiken van de leeftijd van eenentwintig jaar geen inkomen of vermogen in het jaar t-2. In die gevallen – of als er bij de Belastingdienst geen inkomen of vermogen bekend is – zal de eigen bijdrage op het minimum niveau worden vastgesteld. Op de inkomsten uit eigen bijdragen heeft dit naar verwachting weinig impact, omdat bij cliënten in de leeftijd tussen de achttien en eenentwintig jaar in totaal een beperkt bedrag aan eigen bijdragen werd geïnd.

2.12 Afbouw compensatie vervallen ouderentoeslag en afschaffing extra vermogensvrijstelling voor cliënten die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt

De compensatie vervallen ouderentoeslag (hierna: CVO) betreft een aftrekpost voor pensioengerechtigden in de berekening van de eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen op grond van de Wmo 2015. De extra vermogensvrijstelling voor cliënten die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt (hierna: EVV) was een vrijstelling van het vermogen dat meetelde voor het bepalen van de VIB en daarmee ook meetelde voor het bepalen van de hoogte van de eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz en voor beschermd wonen en opvang op grond van de Wmo 2015. Met dit besluit is de EVV per 2026 afgeschaft. Dit besluit schaft ook de CVO af. De CVO wordt in de periode 2026–2028 in drie stappen afgebouwd.

De volgende alinea's lichten toe waarom de CVO en de EVV ooit zijn ingevoerd en waarom is besloten tot afschaffing ervan.

CVO

Tot en met 2015 werd in de fiscaliteit voor pensioengerechtigden met een laag inkomen het heffingsvrije vermogen verhoogd met de zogenoemde ouderentoeslag. Per 2016 is deze toeslag afgeschaft. Daarmee daalde het heffingsvrije vermogen en steeg de grondslag voor zowel het verzamelinkomen, als de VIB. Dit zou leiden tot hogere eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen op basis van de Wmo 2015. Om deze doorwerking te voorkomen, bestaat sinds 2018²¹ de CVO in de berekening van deze eigen bijdragen.

Diverse ontwikkelingen in de periode na 2018 hebben de CVO inmiddels overbodig gemaakt. Zo is in de fiscaliteit het heffingsvrije vermogen fors verhoogd en is voor de eigen bijdragen het percentage voor de VIB gehalveerd. Ook is het vermogen verhoogd dat niet meetelt bij de berekening van de VIB. In 2018 was het heffingsvrije vermogen (zowel binnen de fiscaliteit, als voor de eigen bijdragen) € 24.437²² en het VIB-percentage 8%. Inmiddels bedraagt het heffingsvrije vermogen € 50.560²³, is de VIB verlaagd naar 4% en wordt alleen het vermogen boven € 31.747²⁴ meegenomen als grondslag voor de VIB. Vermogen is de afgelopen jaren dus een kleinere rol gaan spelen in de fiscaliteit en de eigen bijdragen, waardoor de effecten van het afschaffen van de ouderentoeslag feitelijk al zijn gecompenseerd. Tevens kent de CVO technische imperfecties waardoor cliënten mét vermogen soms een lagere eigen bijdrage verschuldigd zijn dan cliënten zonder vermogen (bij eenzelfde inkomen uit pensioen, uitkering of arbeid), wat niet goed uitlegbaar is. Daarom wordt de CVO beëindigd. Aangezien het in één keer afschaffen van de CVO grote financiële effecten voor cliënten kan hebben, wordt de CVO in drie stappen afgebouwd in de periode 2026-2028.

²⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/levensgebeurtenissen/overzicht-levensgebeurtenissen>

²¹ Voor de eigen bijdragen Wlz en beschermd wonen in de Wmo 2015 wordt gekeken naar het verzamelinkomen en vermogen van twee jaar eerder. Aangezien de ouderentoeslag is vervallen in 2016, is de CVO per 2018 ingevoerd voor deze eigen bijdragen.

²² Bedrag 2016 in verband met de t-2 systematiek.

²³ Bedrag 2022 in verband met de t-2 systematiek.

²⁴ Bedrag 2022 in verband met de t-2 systematiek.

Per 2013 is de VIB ingevoerd, waardoor vermogen zwaarder mee ging tellen bij de berekening van de eigen bijdragen. In verband hiermee is per 2014 voor de berekening van deze eigen bijdragen een extra vermogensvrijstelling ingevoerd voor de groep niet-pensioengerechtigde cliënten. Reden om voor deze specifieke groep de EVV in te voeren, was dat deze groep doorgaans gedurende een langere periode eigen bijdrage verschuldigd is dan ouderen en de invoering van de VIB daardoor voor deze groep de meest langdurige effecten had op de hoogte van de eigen bijdragen. Vanwege de in de vorige alinea reeds beschreven ontwikkelingen in de regelgeving voor eigen bijdragen, wordt vermogen inmiddels minder zwaar meegewogen bij de berekening van eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen en opvang op basis van de Wmo 2015. Hierdoor is de noodzaak voor de EVV inmiddels verdwenen. Daarom is de EVV afgeschaft per 2026. Anders dan bij de CVO, is de EVV in één keer volledig afgeschaft, omdat de financiële effecten voor cliënten kleiner zijn dan bij de CVO. De financiële effecten zijn beschreven in hoofdstuk 9 van deze nota van toelichting.

3. Verhouding tot nationale regelgeving

Dit besluit is gebaseerd op de Wmo 2015 en de Wlz. Die wetten bieden de kaders op grond waarvan en waarbinnen de eigen bijdragen voor algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen en voor langdurige zorg verder worden uitgewerkt bij of krachtens amvb. In de artikelen 2.1.4, vierde lid, 2.1.4a, tweede lid, en vijfde lid, en 2.1.4b, vijfde lid, Wmo 2015 en artikel 3.2.5 Wlz staan daarvoor de benodigde delegatiegrondslagen. Deze uitwerking is met voorliggend besluit hoofdzakelijk neergelegd in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 en het Blz. Alleen enkele details, zoals de jaarlijkse actualisering van minimum- en maximumbedragen en inkomensgrenzen, worden bij ministeriële regeling geregeld.

De ivb is afhankelijk van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot. Voor het bepalen van het inkomen en vermogen is aangesloten bij bestaande regelgeving, zoals de Wet op de loonbelasting 1964, de Wet financiering volksverzekeringen en de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen. Voor het onderscheiden van de verschillende soorten huishoudens en het bijbehorende sociaal minimum is aangesloten bij de Algemene Ouderdomswet en de Toeslagenwet.

4. Verhouding tot de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Het CAK heeft als wettelijke taak het vaststellen en innen van de ivb. Vanuit het college ontvangt het CAK daarom per cliënt meldingen over de aanvang, de pauzering en de beëindiging van een maatwerkvoorziening waarvoor de ivb geldt. Indien kostprijsbewaking van toepassing is, geeft het college ook de kostprijs door van het hulpmiddel of de woningaanpassing die aan de cliënt is geleverd. Voor zover nodig, vermeldt het college ook de relevante data omtrent de levering. Er wordt geen inhoudelijke informatie verstrekt over de geleverde maatschappelijke ondersteuning.

Om de hoogte van de ivb voor een maatwerkvoorziening te kunnen vaststellen, is het noodzakelijk dat het CAK nagaat tot welk huishoudtype een cliënt behoort en een toets uitvoert op het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot. De daartoe benodigde gegevens ter identificatie van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot, zoals het burgerservicenummer, naam, adres, woonplaats, huwelijkse staat, datum van geboorte en eventueel overlijden, en zijn inkomens- en vermogensgegevens worden hiertoe aan het CAK verstrekt vanuit de Basisregistratie Personen en door verschillende organisaties, te weten het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, de SVB en de Belastingdienst. Omdat het CAK ook de eigen bijdragen voor de Wlz vaststelt, kan het CAK op basis van die data de anticumulatie van de eigen bijdragen vanuit de Wmo 2015 en Wlz bewaken.

Het verstrekken van alle bovenstaande gegevens in het kader van de ivb zal via reeds bestaande koppelingen in de ICT-systemen verlopen, waaronder het elektronisch gegevensverkeer via het

Berichtenverkeer Eigen Bijdrage. De grondslagen voor de uitwisseling van persoonsgegevens zijn vastgelegd in hoofdstuk 5 van de Wmo 2015 en het Besluit SUWI.

Er zijn ook persoonsgegevens die niet worden uitgewisseld met het CAK. Het gaat hierbij om de gegevens die nodig zijn om een eigen bijdrage vast te stellen en te innen voor algemene voorzieningen en voor maatwerkvoorzieningen waarvoor de gemeente gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid in plaats van de ivb een eigen bijdrage te heffen die niet afhankelijk is van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot. De gegevens blijven dan bij het college of de instantie die voor het college een eigen bijdrage vaststelt en int.

Deze gegevensverwerkingen betreffen een gerechtvaardigd doel in de zin van artikel 6, eerste lid, onderdeel e, van de AVG nu de verwerking daarvan noodzakelijk is voor de op grond van de wettelijk aan het CAK, het college en de instanties toegekende taak tot het vaststellen en innen van eigen bijdragen voor voorzieningen en vergoedingen voor woningaanpassingen. Waar het gaat om gegevens betreffende de gezondheid wordt de verstrekking gerechtvaardigd door artikel 9, tweede lid, onderdeel h, van de AVG. Het gaat hier om het beheren (in stand houden) van sociale diensten.

5. Caribisch Nederland

De Wmo 2015 is niet van toepassing op Caribisch Nederland. Onderhavig besluit, dat is gebaseerd op de Wmo 2015, is daarom eveneens niet van toepassing op Caribisch Nederland. De voorgenomen ontwikkeling van de maatschappelijke ondersteuning voor de BES-eilanden voorziet in de mogelijkheid daarbij een eigen bijdrage in te voeren.²⁵

6. Gevolgen voor burgers en uitvoering

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op gevolgen van dit besluit voor burgers en de betrokken uitvoerende partijen (gemeenten, aanbieders en het CAK). In de memorie van toelichting bij de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015 is reeds ingegaan op de te verwachten gevolgen van de afschaffing van het abonnementstarief, de invoering van de ivb en de daarbij behorende maatregelen, zoals verwoord in dit besluit. Voor zover zaken reeds aan de orde zijn gesteld in die memorie van toelichting wordt in dit hoofdstuk volstaan met een samenvatting daarvan. In dit hoofdstuk wordt niet ingegaan op de gevolgen voor de regeldruk en de financiële gevolgen en de arbeidsmarktgevolgen voor aanbieders. Die komen in de hoofdstukken 7 en 9 aan de orde.

6.1 Gevolgen voor burgers

Los van de financiële gevolgen en de gevolgen op de regeldruk heeft dit besluit gevolgen voor het beroep dat wordt gedaan op het zogenoemde doenvermogen van burgers. Onder doenvermogen worden zowel begripsvermogen, handelingsvermogen als alertheid en assertiviteit verstaan.²⁶ Het CAK heeft in zijn uitvoeringstoets een zogenoemde doenvermogenstoets uitgevoerd, waarvan de uitkomsten in de bovengenoemde memorie van toelichting zijn verwerkt.

Beroep op begripsvermogen en ondersteuning daarbij

Het uitgangspunt dat de hoogte van de eigen bijdrage afhankelijk is van het inkomen en vermogen van de burger, is een uitgangspunt dat op zichzelf naar verwachting door veel burgers als eerlijk en begrijpelijk zal worden ervaren. Toch vraagt de ivb wel meer van het begripsvermogen van de burger dan het voormalige abonnementstarief. De exacte hoogte van de ivb is voor burgers vooraf minder duidelijk. Er is niet meer, zoals voorheen, sprake van een vast bedrag dat voor eenieder gelijk is, maar het inkomen en vermogen van het huishouden bepaalt de hoogte. Om de burger zo

²⁵ Kamerstukken II 2022/23, 36 200-XVI, nr. 9.

²⁶ In deze betekenis van het woord wordt dus met een mentale belasting van de burger ook een beroep op het doenvermogen van de burger gedaan.

veel mogelijk te ondersteunen bij het beroep dat hiermee wordt gedaan op diens begripsvermogen, zal het CAK een online rekentool ter beschikking stellen waarmee de eigen bijdrage vooraf door burgers zelf is in te schatten. Ook wordt de berekening van de ivb op de beschikking uitgelegd. Daarnaast hebben cliënten op grond van artikel 2.2.4 Wmo 2015 recht op onafhankelijke cliëntondersteuning.²⁷ Deze cliëntondersteuning is in ieder geval op verzoek aanwezig bij het onderzoek als bedoeld in artikel 2.3.2 Wmo 2015 (het zogenoemde keukentafelgesprek), waarbij ook wordt onderzocht en besproken welke eigen bijdrage de cliënt ongeveer kan verwachten (zie derde en vierde lid van het laatstgenoemde artikel).

Op andere vlakken wordt met dit besluit het beroep op het begripsvermogen van de burger enigszins verminderd. Door de landelijke uniformering van het start- en stopmoment en de mogelijkheden voor pauzering van de eigen bijdrage, vallen de verschillen tussen gemeenten op dit vlak weg en ontstaat er meer duidelijkheid en zekerheid voor de cliënt.

Beroep op handelingsvermogen en alertheid en ondersteuning daarbij

In voorkomende gevallen wordt er als gevolg van dit besluit meer van de alertheid en het handelingsvermogen van cliënten gevraagd. Dit speelt in verschillende situaties:

Een aantal burgers zal – door de invoering van de ivb – een hogere eigen bijdrage gaan betalen wanneer zij een beroep doen op ondersteuning op grond van de Wmo 2015. Voor een deel van hen zal de afweging relevant zijn of zij in verband daarmee al dan niet particulier hulp willen en/of kunnen organiseren door een groter beroep te doen op hun sociale netwerk en/of door zelf hulp te gaan bekostigen. Dit doet een beroep op het handelingsvermogen en de alertheid van deze burgers.

Mocht de bijdrage anders zijn dan verwacht dan kunnen cliënten naar de gemeente of het CAK bellen en/of in bezwaar gaan. Hoewel dit niet anders is dan voorheen, zal het aantal vragen en bezwaren van cliënten – als gevolg van de nieuwe ivb-systematiek – naar verwachting wel toenemen. Tegen alle besluiten die het CAK neemt, dus zowel vaststellingsbeschikkingen (de cliënt ontvangt een brief over de vastgestelde eigen bijdrage) als inningsbeschikkingen (de facturen), kunnen cliënten bezwaar maken. De wijze waarop dat kan, staat in een bezwaarclausule onderaan de beschikking.

Verder zijn voor het beroep op het handelingsvermogen en alertheid van de burger de volgende zaken nog relevant:

Voor het berekenen en opleggen van eigen bijdragen dient het CAK zich te baseren op de basisregistraties waarin de gegevens worden opgeslagen die daarvoor relevant zijn. Het gaat hierbij om persoonsgegevens zoals NAW en gegevens over het inkomen en vermogen. Deze gegevens ontvangt het CAK van respectievelijk de BRP en de Belastingdienst. Hoewel deze gegevens meestal correct zijn, moet de burger bij het ontvangen van de beschikking nog wel controleren of de juiste gegevens zijn gebruikt. De berekening van de eigen bijdrage wordt, zoals hierboven vermeld, op de beschikking uitgelegd om burgers hierbij te ondersteunen.

Daarnaast blijven er – net als voorheen onder het abonnementstarief – twee situaties bestaan waarbij ook van de burger zelf informatie nodig is. Dit is conform de praktijk bij inkomens- en vermogensafhankelijke eigenbijdrageregelingen op grond van de Wlz en voor beschermd wonen op grond van de Wmo 2015. Het CAK attendeert burgers actief om alert te zijn op deze situaties. Dit om te voorkomen dat de eigen bijdrage achteraf herzien moet worden en dat de cliënt als gevolg daarvan met een correctiefactuur wordt geconfronteerd.

Ten eerste gaat het hierbij om informatie over wijzigingen in de huishoudenssamenstelling, in het bijzonder bij samenwonen zonder huwelijk of zonder geregistreerd partnerschap, omdat het CAK

²⁷ Voor cliëntondersteuning geldt geen eigen bijdrage, en dat blijft krachtens voorliggend wetsvoorstel zo.

die informatie niet uit de BRP kan halen. Bij de zogenoemde startbrief en bij de (jaarlijkse) beschikkingen wijst het CAK de burger er actief op om dergelijke wijzigingen – waar ze aan de orde zijn – bij het CAK te melden.²⁸

Ten tweede gaat het hierbij om informatie over het inkomen van burgers die bij het CAK een peiljaarverlegging aanvragen of hebben aangevraagd. Zoals vermeld in paragraaf 2.3 van deze nota van toelichting, wordt de ivb in beginsel berekend op basis van het bijdrageplichtig inkomen in het tweede kalenderjaar voorafgaand aan het kalenderjaar waarvoor de ivb wordt vastgesteld (t-2). Als er sindsdien een inkomensdaling heeft plaatsgevonden kan de cliënt dat bij het CAK melden met het verzoek om een zogenoemde peiljaarverlegging. Hierbij wordt de eigen bijdrage – in het voordeel van de cliënt – op basis van het lagere inkomen in het lopende kalenderjaar (t) vastgesteld. De mogelijkheid van een peiljaarverlegging bestond al voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit, en was toen relevant in het kader van de uitvoering van zogenoemd minimabeleid.²⁹ Nu de hoogte van de eigen bijdrage (de ivb) varieert met het bijdrageplichtig inkomen, zijn er echter meer situaties waarin het voor een cliënt relevant is om van deze mogelijkheid gebruik te maken. Het is belangrijk dat de burger hier voldoende alert op is. Daarom attendeert het CAK burgers bij de beschikking actief op de mogelijkheid om een peiljaarverlegging aan te vragen. Ter bescherming van burgers past het CAK een aangevraagde peiljaarverlegging alleen toe als deze daadwerkelijk in het voordeel van de cliënt blijkt te zijn.

Als het inkomen van een cliënt, na een peiljaarverlegging, lopende het jaar toch hoger blijkt te zijn dan aanvankelijk door de cliënt aan het CAK was doorgegeven, is het in het belang van de cliënt dat hij dat tijdig doorgeeft aan het CAK, omdat de cliënt anders, na afloop van het jaar (op basis van gegevens van de Belastingdienst) met een correctiefactuur kan worden geconfronteerd. Ook op het belang hiervan wordt de burger door het CAK actief geattendeerd. Dat gebeurt bij het bevestigen van de (initieel aangevraagde) peiljaarverlegging.³⁰

Overige maatregelen om mentale belasting te beperken

Dit besluit bevat ook enkele maatregelen die bijdragen aan de beperking van de mentale belasting van burgers. Het terugbrengen van de maximum termijn waarmee een eigen bijdrage met terugwerkende kracht kan worden opgelegd van twaalf naar drie maanden (zie paragraaf 2.9 van deze nota van toelichting) biedt bescherming aan burgers tegen eventuele vertraging of fouten in de uitvoering van de ivb of eventuele eigen bijdragen voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie. De regels en termijnen die met dit besluit worden gesteld rond het afhandelen van bezwaren van burgers (zie paragraaf 2.10 van deze nota van toelichting) zorgen ervoor dat de situatie kan worden voorkomen waarin de burger, door een vertraagde reactie van een gemeente, onnodig lang moet wachten op bijvoorbeeld de correctie van een feitelijk foutieve start- of stopdatum van de eigen bijdrage.³¹

6.2 Gevolgen voor aanbieders

Dit besluit kan gevolgen hebben voor de contracten van aanbieders van Wmo-ondersteuning met gemeenten. Zo zullen gemeenten die dat nu nog niet doen in verband met dit besluit duidelijke

²⁸ Als een burger een ongeregistreerd partnerschap eenmaal bij het CAK heeft gemeld, legt het CAK een koppeling aan met de gegevens van de betreffende partner, waardoor het CAK vanuit het BRP een melding krijgt wanneer de betreffende partner eventueel naar een ander adres verhuist.

²⁹ Dit betreft beleid van gemeenten – uitgevoerd door het CAK – om cliënten met een bijdrageplichtig inkomen onder een bepaalde grens, vrij te stellen van het betalen van een eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang.

³⁰ Het is ook in het belang van de burger om een eventuele inkomensdaling in het aangepaste peiljaar bij het CAK te melden, zodat de eigen bijdrage daarop tijdig kan worden verlaagd. Als de cliënt dat niet op tijd doet, kan hij wel de te veel betaalde eigen bijdrage achteraf gerestitueerd krijgen.

³¹ Als de gemeente – na het verstrijken van de termijn – eventueel toch nog aanvullende informatie aanlevert bij het CAK op basis waarvan blijkt dat de burger toch bijdrageplichtig was in de periode waarover het bezwaar van de burger ging, dan kan het CAK de eigen bijdrage naderhand alsnog opleggen. De termijn waarmee de eigen bijdrage met terugwerkende kracht kan worden opgelegd is dan echter gemaximeerd op drie maanden.

contractafspraken moeten maken met aanbieders over het tijdig aanleveren van gegevens over wanneer de ondersteuning start, stopt en wordt gepauzeerd. Ook zullen gemeenten – afhankelijk van hoe zij de verstrekking van hulpmiddelen en woningaanpassingen organiseren in het kader van maatwerkvoorzieningen – mogelijk afspraken willen maken met leveranciers van hulpmiddelen en/of woningaanpassingen over de aanlevering van gegevens die nodig zijn voor de kostprijsbewaking die bij hulpmiddelen en woningaanpassingen plaatsvindt (zie paragraaf 2.7 van deze nota van toelichting). Afhankelijk van deze contractafspraken kan het zijn dat aanbieders hun administratieve processen op onderdelen moeten aanpassen.

Verder is het denkbaar dat aanbieders van ondersteuning met een kritischer houding te maken krijgen van cliënten, wanneer die – in vergelijking met de huidige situatie – meer eigen bijdrage moeten betalen voor een voorziening. Daarentegen kan de (voorgenomen) verduidelijking van het startmoment voor de verschuldigdheid van de eigen bijdrage voor aanbieders juist tot gevolg hebben dat aanbieders hier minder vragen over ontvangen van cliënten.

6.3 Gevolgen voor gemeenten

De invoering van de ivb, zoals in dit besluit geregeld, verandert in de kern niet veel aan het werkproces bij gemeenten. Gemeenten melden, net als voorheen bij het abonnementstarief, bij het CAK welke cliënt een maatwerkvoorziening ontvangt en geven daarbij een startdatum door. Het CAK berekent en int vervolgens de eigen bijdrage, en draagt de opgehaalde eigen bijdrage af aan de betreffende gemeente. Als de maatwerkvoorziening stopt geeft de gemeente dit door en stopt het CAK de eigen bijdrage.

Bij de implementatie van de ivb zullen medewerkers van de gemeente wel geïnstrueerd moeten worden over de nieuwe regels: gemeenten verwachten dat de wijziging tot veel vragen van cliënten zal leiden. Onder burgers die een hogere eigen bijdrage gaan betalen zal er ook onvrede zijn. Dat vraagt om goede communicatieve vaardigheden bij medewerkers van gemeenten. Daarnaast houden gemeenten er rekening mee dat de invoering van de ivb, al dan niet tijdelijk, kan leiden tot meer bezwaren van burgers.

De grootste gevolgen van dit besluit voor gemeenten zijn verbonden aan het onderdeel kostprijsbewaking bij hulpmiddelen en woningaanpassingen (zie paragraaf 2.7 van deze nota van toelichting) en aan de regels rond het pauzeren van de eigen bijdrage en de uniformering van het start- en stopmoment eigen bijdrage (zie paragraaf 2.8 van deze nota van toelichting). Gemeenten zullen hier hun interne processen en software op moeten aanpassen en in voorkomende gevallen mogelijk ook hun contractafspraken met aanbieders. Zo zullen gemeenten die dat nu nog niet doen, duidelijke contractafspraken moeten maken met aanbieders over het tijdig aanleveren van gegevens over wanneer de ondersteuning start, stopt en wordt gepauzeerd.

Gemeenten die algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie aanbieden en hier een eigen bijdrage voor vragen zullen ook uitvoering moeten geven aan de anticumulatiebepalingen die in dit besluit zijn opgenomen. Dit vraagt dan om aanpassing van hun werkprocessen en software.

6.4 Gevolgen voor het CAK

De invoering van de ivb betekent dat de werkprocessen en de ICT van het CAK op onderdelen moeten worden aangepast. Het CAK zal, voor alle cliënten die een maatwerkvoorziening ontvangen waarvoor de ivb verschuldigd is, een toets op het inkomen en vermogen uitvoeren via een koppeling met de Belastingdienst. Deze koppeling wordt niet voor het eerst gemaakt, maar werd ten tijde van het abonnementstarief, voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit,

ook al gebruikt in het kader van de uitvoering van (eventueel) "minimabeleid"³² van gemeenten en voor de uitvoering van de eigenbijdrageregeling voor beschermd wonen.

Zoals toegelicht in paragraaf 2.7 van deze nota van toelichting is een andere consequentie van dit besluit dat het CAK voor alle gemeenten de kostprijsbewaking bij hulpmiddelen en woningaanpassingen uitvoert. Dit is een proces dat – voorafgaande in de inwerkingtreding van dit besluit – in de kern reeds bestond bij het CAK, maar dat – als gevolg van dit besluit – nu op grotere schaal wordt toegepast. Voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit konden gemeenten er ook voor kiezen om de kostprijsbewaking zelf uit te voeren. Die mogelijkheid is met dit besluit komen te vervallen.

Het CAK verwacht dat de ivb tot een toename van het contact tussen het CAK en cliënten zal leiden (vanwege een toename van het aantal vragen van cliënten en mogelijke onvrede onder cliënten) met een piek bij de invoering van de ivb. Daarentegen zal de landelijke uniformering van de regels rond het starten, stoppen en pauzeren van de eigen bijdrage er naar verwachting toe leiden dat het CAK hier op termijn structureel minder vragen van cliënten over ontvangt en dat het CAK die vragen beter zal kunnen beantwoorden.

Het CAK verwacht – ten opzichte van de periode voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit – meer bezwaren en verzoeken van cliënten te zullen ontvangen om aanpassing van de eigen bijdrage. De in dit besluit opgenomen termijnen zullen er naar verwachting toe leiden dat het CAK in voorkomende gevallen sneller zal kunnen reageren op bezwaren van cliënten.

Het verleggen van het peiljaar voor cliënten die voor het eerst inkomen hebben naar peiljaar t-2 (zie paragraaf 2.11 van deze nota van toelichting) heeft een verlagend effect op de werklast voor het CAK. De systematiek zoals die voorafgaand aan de inwerkingtreding besluit was voorgeschreven, leidde voor deze groep tot veel tussentijdse wijzigingen in de eigen bijdrage, alsmede tot correctiefacturen en dientengevolge tot problemen bij de inning. De werklast voor het CAK die hiermee samenhangt valt weg.

Door de afbouw van de CVO en de afschaffing van de EVV, wordt het vaststellen van de eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen en opvang op grond van de Wmo 2015 eenvoudiger. Daar heeft de burger ook baat bij, omdat deze maatregel de uitlegbaarheid van de wijze waarop de eigen bijdrage wordt vastgesteld verbetert.

7. Gevolgen voor de regeldruk

Voor burgers met een bijdrageplichtig inkomen boven 120% van het sociaal minimum die gebruik maken van de Wmo 2015, zal de regeldruk met de invoering van de ivb toenemen, doordat voor hen de complexiteit van de eigenbijdragesystematiek van de Wmo 2015 toeneemt.³³

Behalve van de bovengenoemde structurele toename van de regeldruk is er ook sprake van een eenmalige, incidentele toename van de regeldruk: er gaat voor maatwerkvoorzieningen een nieuwe eigenbijdragesystematiek gelden en ook bestaande cliënten zullen daar (eenmalig) kennis van moeten nemen.

³² Dit houdt in dat gemeenten die dat willen per huishoudtype een grens kunnen vaststellen voor het bijdrageplichtig inkomen waar beneden cliënten geen eigen bijdrage hoeven te betalen.

³³ Voor cliënten met een bijdrageplichtig inkomen tot 120% van het sociaal minimum is geen sprake van een toename van de regeldruk, omdat voor hen de hoogte van de eigen bijdrage niet wijzigt: voor hen geldt het vaste minimum tarief, dat op het niveau van het abonnementstarief (inclusief indexatie) wordt vastgesteld. Met het onderhavige besluit verandert er materieel ook niets voor niet-AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens met een inkomen tot 170% van het sociaal minimum die een maatwerkvoorziening ontvangen: zij waren voorheen geen abonnementstarief verschuldigd en nu geen ivb. Echter, bij een verandering van huishoudsituatie en/of bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, is voor hen (als hun inkomen hoger is dan 120% sociaal minimum) de financiële impact op de te betalen eigen bijdrage wel substantieel groter dan die voorheen was, ten tijde van het abonnementstarief.

De totale toename van de regeldruk voor cliënten is in de memorie van toelichting van de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015 gekwantificeerd. Deze bedraagt structureel € 1.115.614 en incidenteel € 2.556.226.

Aanbieders worden eenmalig belast met het kennisnemen van de regeling voor de ivb. Dit leidt (zoals onderbouwd in de bovengenoemde memorie van toelichting) eenmalig tot een toename van de regeldruk met circa € 25.000.

Wat betreft het doorgeven van het starten, stoppen of onderbreken van de ondersteuning wordt gebruik gemaakt van het berichtenverkeer Wmo, zoals dat ook voorafgaand aan de inwerking-treding van dit besluit bestond. Daardoor wordt hier in principe geen verzwaring van regeldruk voorzien.

8. Toezicht, handhaving en rechtsbescherming

8.1 Toezicht en handhaving

De controle op een juiste uitvoering door het college van burgemeester en wethouders van de regels voor de eigen bijdragen en het vaststellen van het beleid en de verordening daaromtrent ligt primair bij de gemeenteraad. Daar waar gemeenten duidelijk de wettelijke kaders omtrent de eigen bijdragen overschrijden, kan de minister van VWS optreden als interbestuurlijk toezichthouder. De minister van VWS zal hierbij de stappen van de interventieladder interbestuurlijk toezicht doorlopen.

Het toezicht op de uitvoering van wettelijke regelingen door het CAK is op basis van artikel 16 van de Wet marktordening gezondheidszorg (hierna: Wmg) belegd bij de Nederlandse Zorgautoriteit (hierna: NZa).

Toezicht en handhaving jegens burgers is niet aan de orde. De vaststelling en inning van de ivb is een proces dat vrijwel volledig wordt uitgevoerd zonder dat de cliënt verplicht is daarvoor iets te ondernemen. Slechts in een relatief klein aantal gevallen is informatie van de cliënt nodig om de eigen bijdrage correct vast te stellen, zoals bij sommige wijzigingen in de samenstelling van een gezamenlijke huishouding. Het CAK zal cliënten daarop attenderen, zodat herziening van de eigen bijdrage met terugwerkende kracht zoveel mogelijk wordt voorkomen.

8.2 Rechtsbescherming

Het vaststellen van de eigen bijdrage is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Dat geldt ook voor een herziene vaststelling van de eigen bijdrage. Verder is de eigen bijdrage een bestuursrechtelijke geldschuld in de zin van de Awb. Tegen besluiten over de eigen bijdrage staat op grond van de Awb bezwaar en beroep open en bij een spoedeisend belang kan een voorlopige voorziening gevraagd worden.

Behalve bezwaar en (hoger) beroep tegen besluiten, biedt de Awb de cliënt ook de mogelijkheid een klacht in te dienen over de wijze waarop het CAK, het college of een andere instantie zich met betrekking tot het opleggen van een eigen bijdrage jegens hem of een ander heeft gedragen. Daarnaast kan op grond van de Awb de nationale of gemeentelijke ombudsman verzocht worden een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen.

9. Financiële gevolgen

De wijzigingen in dit besluit hebben financiële gevolgen voor cliënten, aanbieders, gemeenten en het CAK. Deze gevolgen worden hieronder per groep toegelicht.

9.1 Financiële effecten burgers

Voor alle bedragen die in deze paragraaf worden genoemd, geldt dat die zijn weergegeven in prijspeil 2024. Het voornemen is om deze bedragen bij inwerkingtreding van het wetsvoorstel (per 2026) te indexeren naar het dan geldende prijspeil en vervolgens jaarlijks te indexeren.

Invoering van de ivb

Een deel van de huishoudens dat gebruik maakt van de Wmo 2015 gaat als gevolg van deze wijziging een hogere eigen bijdrage betalen dan het abonnementstarief. Huishoudens met een bijdrageplichtig inkomen tot de inkomensgrens van 120% van het sociaal minimum, blijven dezelfde eigen bijdrage betalen. Voor de huishoudens met een hoger bijdrageplichtig inkomen zal de eigen bijdrage hoger worden. De eigen bijdrage bedraagt maximaal € 298 per maand. Aangezien het huidige abonnementstarief € 20,60 bedraagt, gaan cliënten boven de inkomensgrens als gevolg van deze maatregel er dus maximaal € 277,40 per maand op achteruit ten opzichte van de huidige situatie.

Voor niet AOW-gerechtigde meerspersoonshuishoudens blijft de eigen bijdrage € 0 tot de inkomensgrens van 170% van het sociaal minimum. Met ingang van 2017 betaalde deze groep met een inkomen tot € 35.000 geen eigen bijdrage, om eenverdienershuishoudens waarbij één van de partners chronisch ziek is tegemoet te komen.³⁴ Om de complexiteit van de uitvoering te beperken is met de invoering van het abonnementstarief in 2019 deze inkomensgrens geschrapt, waardoor vanaf dat moment de gehele groep niet AOW-gerechtigde meerspersoonshuishoudens geen eigen bijdrage betaalde. Met het onderhavige besluit is de uitzonderingspositie voor deze groep weer hersteld naar de situatie zoals die van toepassing was vóór invoering van het abonnementstarief.

In de volgende tabel zijn de financiële effecten voor verschillende huishoudtypen en huishoudinkomens nader in beeld gebracht.

Tabel 1: Financiële effecten ivb (afgerond op hele euro's) ³⁵

Huishoudtype	Inkomen	Per maand			Per jaar (bij gebruik gedurende het hele jaar)	
		Huidige EB	Nieuwe EB	Toename EB	Toename EB	Toename EB als % besteedbaar inkomen
Niet AOW-gerechtigde alleenstaanden (circa 35%)	Bijstand	21	21	-	-	0,0%
	AO-uitkering; 75% WML	21	21	-	-	0,0%
	AO-uitkering; 100% WML	21	46	25	299	1,5%
	AO-uitkering; 120% WML	21	83	63	750	3,4%
	AO-uitkering; 150% WML	21	140	119	1.427	5,4%
	Werkende; WML	21	40	20	235	1,0%
	Werkende; 120% WML	21	94	73	879	3,3%
	Werkende; modaal	21	171	150	1.802	5,7%
	Werkende; 2 x modaal	21	298	277	3.329	6,4%
Niet AOW-gerechtigde meerspersoonshuishoudens (circa 5%)	Bijstand	-	-	-	-	0,0%
	alleenverdiener; WML	-	-	-	-	0,0%
	alleenverdiener; modaal	-	-	-	-	0,0%
	alleenverdiener; 1,5 x modaal	-	146	146	1.749	4,4%

³⁴ Kamerstukken II 2016–2017, [34 550 XVI, nr. 10](#)

³⁵ Afkortingen: EB = eigen bijdrage, AO-uitkering = uitkering bij arbeidsongeschiktheid, WML = wettelijk minimumloon.

	alleenverdiener; 2 x modaal	-	298	298	3.573	7,2%
AOW-gerechtigde alleenstaanden (circa 45%)	AOW	21	21	-	-	0,0%
	AOW + € 5.000	21	30	9	109	0,5%
	AOW + € 10.000	21	67	46	552	2,2%
	AOW + € 20.000	21	141	120	1.439	4,6%
AOW-gerechtigde meerpersoons-huishoudens (circa 15%)	AOW	21	21	-	-	0,0%
	AOW + € 10.000	21	56	36	427	1,4%
	AOW + € 20.000	21	130	110	1.314	3,5%
	AOW + € 30.000	21	204	183	2.201	5,1%

Vanwege de verplichte indexatie van de minimum en maximum eigen bijdragen op grond van de Wet vervanging abonnementstarief 2026 zal de ivb elk jaar worden aangepast op basis van de CPI. Jaarlijks wordt ook de absolute hoogte van de inkomensgrenzen voor de ivb opnieuw vastgesteld, zodat die meebewegen met de ontwikkeling van het sociaal minimum.

Afbouw van de CVO

Door de afbouw van de CVO kunnen de eigen bijdragen voor pensioengerechtigden voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen op grond van de Wmo 2015 (geleidelijk) stijgen. Óf er sprake is van een toename van de eigen bijdrage is afhankelijk van verschillende factoren, namelijk of er eventueel ook sprake is van een pensioengerechtigde partner, de hoogte van het verzamelinkomen, de hoogte van het vermogen (en eventueel de verdeling ervan over de partners) en het type eigen bijdrage.

Om in aanmerking te komen voor de CVO moet de cliënt (en eventueel diens partner) in 2024 onder de inkomensgrens van € 21.479 zitten.³⁶ Tabel 2 toont het effect van de afbouw van de CVO op de hoogte van de eigen bijdrage voor een aantal combinaties van huishoudtype (alleenstaanden of meerpersoonshuishouden), type eigen bijdrage (hoge of lage eigen bijdrage) en vermogen. De tabel geeft voor de jaren 2026-2028 zowel informatie over de (gemiddelde) *jaarlijkse* stijging van de eigen bijdrage als de *totale* stijging.

Voor alleenstaande cliënten onder de hiervoor genoemde inkomensgrens met een vermogen in 2024 tot € 31.748 bedraagt de CVO € 0, waarmee de doorwerking op de hoogte van de eigen bijdragen gelijk is aan € 0. Bij een vermogen vanaf € 62.448 wordt het maximale bedrag aan CVO bereikt, namelijk € 1.700³⁷. Bij de hoge eigen bijdrage werkt dit bedrag geheel door in de uiteindelijke eigen bijdrage per jaar. Bij de lage eigen bijdrage werkt de CVO middels het marginaal tarief van 10% voor € 170 door op de uiteindelijke eigen bijdrage per jaar ($€ 1.700 * 10\%$).

Aangezien de CVO tot € 1.700 kan oplopen, zou het in één keer afschaffen van de CVO grote financiële effecten hebben. Daarom is ervoor gekozen om de CVO in drie stappen af te bouwen. Voor een alleenstaande cliënt met de maximale CVO en een hoge eigen bijdrage betekent dit in de periode 2026-2028 een jaarlijks gemiddelde toename van eigen bijdrage van € 567. In totaal zal deze eigen bijdrage met € 1.700 per jaar toenemen. Voor een alleenstaande cliënt met de maximale CVO en een lage eigen bijdrage betekent dit in de periode 2026-2028 een jaarlijks gemiddelde toename van de eigen bijdrage van € 57. In totaal zal deze eigen bijdrage met € 170

³⁶ Of iemand onder of boven de inkomensgrens zit, wordt bekeken door op het verzamelinkomen 4% van de grondslag sparen en beleggen in mindering te brengen. Dit totaal wordt vervolgens met de inkomensgrens vergeleken.

³⁷ Dit bedrag wordt in mindering gebracht op het verzamelinkomen om zo het bijdrageplichtig inkomen te bepalen, waarna de eigen bijdrage per jaar wordt berekend. De eigen bijdrage per maand bedraagt een twaalfde gedeelte van de eigen bijdrage per jaar.

per jaar toenemen. Voor meerpersoonshuishoudens bedragen de effecten maximaal tweemaal het effect van alleenstaanden.

Tabel 2: Effecten afbouw CVO (effecten 2024, afgerond op hele euro's)

Type EB	Vermogen	Gemiddelde toename EB p.j. 2026-2028	Cumulatieve toename EB p.j. per 2028
Alleenstaanden onder de inkomensgrens*			
HEB	Minder dan € 31.748**	-	-
	€ 42.000	137	410
	€ 52.000	288	864
	Meer dan € 62.448**	567	1.700
LEB/VPT/MPT/PGB	Minder dan € 31.747**	-	-
	€ 42.000	14	41
	€ 52.000	29	86
	Meer dan € 62.448**	57	170
Meerpersoonshuishoudens*** onder de inkomensgrens*			
HEB****	Minder dan € 63.495**	-	-
	€ 84.000	273	820
	€ 104.000	576	1.728
	Meer dan € 124.897**	1.133	3.400
LEB/VPT/MPT/PGB	Minder dan € 63.495**	-	-
	€ 84.000	27	82
	€ 104.000	58	173
	Meer dan € 124.897**	113	340

Afkortingen: EB = eigen bijdrage, HEB = hoge eigen bijdrage voor zorg met verblijf, LEB = lage eigen bijdrage voor zorg met verblijf, VPT = volledig pakket thuis, MPT = modulair pakket thuis, PGB = persoonsgebonden budget.

* De effecten worden getoond voor pensioengerechtigde personen/huishoudens die vanwege de hoogte van het verzamelinkomen recht hebben op de CVO (in 2024 is dat het geval bij een verzamelinkomen per persoon dat lager is dan € 21.479).

** Dit zijn de grenzen waarbij respectievelijk het minimale en maximale effect van de CVO wordt bereikt (voor de situatie 2024, waarbij er wordt gekeken naar de relevante vermogensgrens in 2022). Deze grenzen zullen voor de jaren 2026 en verder hoger liggen.

*** Bij meerpersoonshuishoudens is uitgegaan van een 50/50-verdeling van het vermogen over de partners. In de praktijk wordt echter uitgegaan van de verdeling die in de fiscaliteit is gekozen. Een optimale verdeling in de fiscaliteit is niet per definitie ook de optimale verdeling bij de CVO. De bedragen in de tabel geven voor de meerpersoonshuishoudens dan ook de maximale effecten weer.

**** De HEB bij meerpersoonshuishoudens komt alleen voor indien beide partners zijn opgenomen in een zorginstelling.

Tabel 3 toont het aantal huishoudens dat op peildatum 1 januari 2024 in aanmerking kwam voor de CVO in de Wlz. Tevens toont de tabel het aandeel huishoudens dat een hoge eigen bijdrage betaalt waardoor de CVO volledig doorwerkt in de eigen bijdrage. In de tabel is het volgende te zien:

- 25.200 alleenstaanden komen in aanmerking voor de CVO, waarvan 15.200 (60%) voor het maximumbedrag van € 1.700.
 - o Van deze 15.200 cliënten betaalt 67% de hoge eigen bijdrage, waardoor voor hen de afbouw van de CVO tot een geleidelijke stijging van de eigen bijdrage met € 1.700 per jaar zal leiden.
- 9.000 meerpersoonshuishoudens komen in aanmerking voor de CVO, waarvan 5.000 huishoudens (56%) een CVO van € 1.700 krijgen en 1.100 (12%) een CVO van € 3.400.

- Bij de meerpersoonshuishoudens is zichtbaar dat het aandeel huishoudens dat de hoge eigen bijdrage betaalt zeer laag ligt. Dit betekent dat er slechts een zeer beperkt aantal huishoudens is waarbij de hoogte van de CVO volledig doorwerkt in de eigen bijdrage. Het overgrote deel betaalt de lage eigen bijdrage waarbij de CVO niet voor 100%, maar – vanwege het marginale tarief – voor 10% doorwerkt in de eigen bijdrage.

Tabel 3: Aantal huishoudens met CVO in Wlz (peildatum 1 januari 2024, aantallen afgerond op honderdtallen)³⁸

Hoogte CVO	Alleenstaanden		Meerpersoonshuishoudens	
	Aantal	Aandeel HEB	Aantal	Aandeel HEB
€ 1 - € 499	5.100	78%	1.200	0%
€ 500 - € 999	2.800	80%	800	0%
€ 1.000 - € 1.699	2.000	81%	700	1%
€ 1.700	15.200	67%	5.000	0%
€ 1.701 - € 3.399			200	0%
€ 3.400			1.100	0%
Totaal	25.200	72%	9.000	0%

Afkortingen: HEB = hoge eigen bijdrage

Afschaffing van de EVV

Door de afschaffing van de EVV kunnen de eigen bijdragen voor niet-pensioengerechtigde cliënten voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen en opvang op grond van de Wmo 2015 stijgen. Of er sprake is van een toename van de eigen bijdrage is afhankelijk van verschillende factoren, namelijk of er sprake is van een partner (en dienst leeftijd en zorggebruik), de hoogte van het vermogen (en eventueel de verdeling ervan over de partners), en het type eigen bijdrage (hoge of lage eigen bijdrage).

Tabel 4 toont het effect van de afschaffing van de EVV op de hoogte van de eigen bijdrage voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen op grond van de Wmo 2015 vanaf 2026 voor een aantal combinaties van huishoudtype (alleenstaanden of meerpersoonshuishoudens), type eigen bijdrage (hoge of lage eigen bijdrage) en vermogen. Voor alleenstaande cliënten met een vermogen in 2024 tot € 31.748 bedraagt de EVV € 0. Dit is namelijk de grens tot waar vermogen voor de VIB al is vrijgesteld voor de eigen bijdragen. Bij een vermogen van meer dan € 42.596 bereikt de EVV het maximum van € 10.850. Bij de hoge eigen bijdrage werkt dit bedrag via de VIB van 4% voor € 434 door in de uiteindelijke eigen bijdrage per jaar ($€ 10.850 \cdot 4\%$). Bij de lage eigen bijdrage werkt de EVV middels de VIB van 4% en het marginaal tarief van 10% voor € 43 door op de uiteindelijke eigen bijdrage per jaar ($€ 10.850 \cdot 4\% \cdot 10\%$). Voor meerpersoonshuishoudens bedragen de effecten maximaal tweemaal het effect van alleenstaanden. Anders dan bij de CVO, wordt de EVV in één keer volledig afgeschaft, omdat hier kleinere financiële effecten optreden.

Tabel 4: Effecten afschaffing EVV (effecten 2024, afgerond op hele euro's)

Type EB	Vermogen	Toename EB p.j. per 2026
Alleenstaanden		
HEB	Minder dan € 31.748*	-

³⁸ Aangezien een zeer beperkt aantal huishoudens met beschermd wonen in de Wmo 2015 in aanmerking komen voor de CVO, toont de tabel uitsluitend aantallen voor de Wlz.

	€ 37.000	210
	Meer dan € 42.596*	434
LEB/VPT/MPT/PGB	Minder dan € 31.748*	-
	€ 37.000	21
	Meer dan € 42.596*	43
Meerpersoonshuishoudens**		
HEB***	Minder dan € 63.494*	-
	€ 74.000	420
	Meer dan € 85.193*	868
LEB/VPT/MPT/PGB	Minder dan € 63.494*	-
	€ 74.000	42
	Meer dan € 85.193*	87

Afkortingen: EB = eigen bijdrage, HEB = hoge eigen bijdrage voor zorg met verblijf, LEB = lage eigen bijdrage voor zorg met verblijf, VPT = volledig pakket thuis, MPT = modulair pakket thuis, PGB = persoonsgebonden budget.

* Dit zijn de grenzen waarbij respectievelijk het minimale en maximale effect van de extra vermogensvrijstelling wordt bereikt (voor de situatie 2024, waarbij er wordt gekeken naar de relevante vermogensgrens in 2022). Deze grenzen zullen voor de jaren 2026 en verder hoger liggen.

** Bij meerpersoonshuishoudens is uitgegaan van een 50/50-verdeling van het vermogen over de partners. In de praktijk wordt echter uitgegaan van de verdeling die in de fiscaliteit is gekozen. Een optimale verdeling in de fiscaliteit is niet per definitie ook de optimale verdeling bij de CVO. De bedragen in de tabel geven voor de meerpersoonshuishoudens dan ook de maximale effecten weer.

*** De HEB bij meerpersoonshuishoudens komt alleen voor indien beide partners zijn opgenomen in een zorginstelling.

Tabel 5 toont het aantal huishoudens dat op peildatum 1 januari 2024 in aanmerking kwam voor de EVV in de Wlz of beschermd wonen in de Wmo 2015. Tevens toont de tabel het aandeel huishoudens dat een hoge eigen bijdrage betaalt waardoor de EVV volledig doorwerkt in de eigen bijdrage:

- Respectievelijk 22.400 en 200 alleenstaande cliënten in de Wlz en beschermd wonen in de Wmo 2015 kwamen in aanmerking voor de maximale EVV.
 - o 78% en 88% van deze cliënten betalen de hoge eigen bijdrage, waardoor de afschaffing van de EVV tot een stijging van de eigen bijdrage op jaarbasis met € 434 (2024) leidt.
- In de Wlz komen 1.200 meerpersoonshuishoudens in aanmerking voor de EVV, waarvan voor 500 huishoudens één keer de maximale EVV geldt, voor 400 huishoudens tweemaal de maximale EVV geldt en voor 300 huishoudens een ander bedrag. De aantallen voor beschermd wonen in de Wmo 2015 zijn zeer beperkt.
 - o Bij de meerpersoonshuishoudens is zichtbaar dat het aandeel huishoudens dat de hoge eigen bijdrage betaalt zeer laag ligt. Dit betekent dat er slechts een zeer beperkt aantal huishoudens is waarbij de hoogte van de EVV voor 100% doorwerkt in de eigen bijdrage. Het overgrote deel betaalt de lage eigen bijdrage waarbij de EVV – vanwege het marginale tarief – voor 10% meetelt in de eigen bijdrage.

Tabel 5: Aantal huishoudens met EVV (peildatum 1 januari 2024, aantallen afgerond op honderdtallen)

Hoogte EVV	Alleenstaanden		Meerpersoonshuishoudens	
	Aantal	Aandeel HEB	Aantal	Aandeel HEB
Wlz				
Eenmalig maximale EVV	22.400	78%	500	0%
Tweemaal maximale EVV			400	0%
Overig	-	81%	300	0%

Totaal	22.400	78%	1.200	0%
Beschermd wonen Wmo 2015				
Eenmalig maximale EVV	200	88%	-	0%
Tweemaal maximale EVV			-	0%
Overig	-	100%	-	0%
Totaal	200	88%	-	0%

Afkortingen: HEB = hoge eigen bijdrage

9.2 Financiële effecten aanbieders

In globale lijnen zullen de afschaffing van het abonnementstarief en de invoering van de ivb vooral voor aanbieders van huishoudelijke hulp een drukkend effect tot gevolg hebben op de vraag naar hun dienstverlening op basis van de Wmo 2015. Verwacht wordt dat circa 124.000 van de huidige cliënten als gevolg van de aanpassing van het abonnementstarief naar een ivb, geen beroep meer zullen doen op de Wmo 2015. Dit betreft naar verwachting circa 100.000 cliënten huishoudelijke hulp en circa 40.000 cliënten hulpmiddelen en diensten. Omdat sommige cliënten tot beide groepen behoren (en dus zowel huishoudelijke hulp als hulpmiddelen en/of diensten ontvangen) gaat het in totaal om circa 124.000 cliënten.

Anderzijds zal er de komende jaren ook sprake zijn van een toenemende vraag naar maatschappelijke ondersteuning als gevolg van de vergrijzing van de bevolking. Daarnaast zullen de ontwikkelingen op het gebied van het scheiden van wonen en zorg als gevolg van het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (hierna: WOZO) mogelijk gevolgen hebben voor de vraag naar maatschappelijke ondersteuning. Verder is er nu sprake van wachtlijsten, waarmee een bepaalde vraag naar ondersteuning gemoeid is.

In de arbeidsmarktprognose 2023 in het kader van het Arbeidsmarktprogramma Zorg en Welzijn (hierna: AZW) is in het scenario Nieuw Beleid de aanpassing van het abonnementstarief naar een inkomens- en vermogensafhankelijke eigenbijdragesystematiek meegenomen³⁹. De uitkomsten van deze prognose laten zien dat de vraag naar zorghulpen (de beroepsgroep waar ook huishoudelijke hulpen onder vallen) binnen de thuiszorg per saldo in 2026 met circa 3% zal afnemen. In 2028 zal de vraag naar zorghulpen binnen de thuiszorg weer ongeveer op het niveau van 2025 liggen. De verwachting is daarom vooralsnog dat het scenario van incidentele vraaguitlevering in 2026 binnen de Wmo 2015 als gevolg van de omzetting van het abonnementstarief naar een inkomens- en vermogensafhankelijke eigenbijdragesystematiek niet op grote schaal tot ontslagen gaat leiden. Uiteraard zal de vraaguitlevering per individuele aanbieder verschillen en kan deze voor individuele aanbieders groter uitvallen dan het landelijk gemiddelde. De verwachting is echter dat ook in dat geval de vraaguitlevering grotendeels opgevangen kan worden via het natuurlijk verloop onder huishoudelijke hulpen.

9.3 Financiële effecten gemeenten

De structurele kosten voor gemeenten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief zijn eerder geraamd op 440 miljoen euro.⁴⁰ De verwachting is dat door de afschaffing van het abonnementstarief en de invoering van de ivb (conform dit besluit), deze structurele kosten – op 50 miljoen euro na – zullen wegvallen. Dat betekent dat een structurele (netto) kostendaling bij gemeenten wordt verwacht van 390 miljoen euro. De verwachting is dat dit voor circa 80% een

³⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/12/21/kamerbrief-over-arbeidsmarktprognose-zorg-en-welzijn-2023>

⁴⁰ Deze raming is ook het uitgangspunt geweest voor de 110 miljoen euro die in het kader van het IZA per 2025 aan gemeenten wordt toegekend. Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/09/16/integraal-zorgakkoord-samen-werken-aan-gezonde-zorg>.

gedragseffect zal betreffen (een daling van de kosten als gevolg van een minder groot beroep op Wmo-voorzieningen) en voor circa 20% een financieringseffect (meer eigenbijdrageopbrengsten).

De bovengenoemde structurele (netto) kostendaling wordt gedeeltelijk uitgenomen uit het Gemeentefonds. De structurele uitname betreft 225 miljoen euro per jaar met ingang van 2026. Het gaat hierbij om een uitname van alle middelen die het Rijk in het verleden aan het Gemeentefonds heeft toegevoegd in verband met de invoering van het abonnementstarief en van de extra middelen die het Rijk hiervoor per 2025 nog zal toevoegen (zoals toegezegd in het IZA)⁴¹ op de hiervoor genoemde 50 miljoen euro⁴² na.⁴³

De verwachting is dat de geraamde structurele netto besparing bij gemeenten (van 390 miljoen euro) niet in het eerste jaar al volledig gerealiseerd zal worden, maar dat – net als bij het abonnementstarief – het structurele effect geleidelijk bereikt zal worden, waarbij wel de verwachting is dat in het jaar van invoering meer dan 225 miljoen euro kostendaling bij gemeenten zal worden gerealiseerd.

Het dempende effect van de ivb op het aantal burgers dat een beroep doet op de Wmo 2015 heeft ook een dempend effect op de uitvoeringskosten voor gemeenten. Daar staat tegenover dat er ook factoren zijn die verband houden met de invoering van de ivb – en breder, met dit besluit – die voor hogere uitvoeringskosten kunnen zorgen. Zo is de verwachting dat de ivb leidt tot meer vragen en bezwaren van burgers, wat een beroep doet op de competenties van personeel en de personele capaciteit. In hoeverre gemeenten voor het overige nog met hogere structurele uitvoeringskosten te maken (kunnen) krijgen is voor een belangrijk deel afhankelijk van hoe gemeenten invulling geven aan de beleidsruimte die hun met dit besluit geboden wordt. De regering ziet geen aanleiding om per saldo een structurele toename van de uitvoeringskosten van gemeenten te verwachten die dwingend uit dit besluit voortvloeit.

Om uitvoering te kunnen geven aan de bepalingen in dit besluit zullen gemeenten op onderdelen hun ICT moeten aanpassen (zie paragraaf 6.3). Gemeenten moeten hun software in het kader van nieuwe releases van de berichtenstandaard (voor de communicatie met aanbieders en het CAK) reeds regelmatig aanpassen waardoor de regering hier voorsnog geen meerkosten verwacht. De (eenmalige extra) kosten van de instructie en training van Wmo-consultanten, front-office medewerkers en professionals in de wijken is door VNG Realisatie eerder (bij het eerdere, uiteindelijk niet ingediende wetsvoorstel voor een ivb voor alleen huishoudelijke hulp⁴⁴) geraamd op € 0,6 á € 2,4 miljoen.

9.4 Financiële effecten CAK

Het CAK heeft de incidentele implementatiekosten en structurele beheerskosten van de invoering van de ivb in haar uitvoeringstoets bij de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015 als volgt geraamd (bedragen in miljoenen euro's, afgerond op 1 decimaal, prijzen 2024):

Tabel 4. Implementatiekosten en structurele beheerskosten CAK

	2024	2025	2026	2027	2028 (struct)
Implementatiekosten in € (incidenteel)	3,5	8,8	4,2	0,4	-

⁴¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/09/16/integraal-zorgakkoord-samen-werken-aan-gezonde-zorg>.

⁴² Deze 50 miljoen euro betreft het deel van de kostenstijging die zich bij gemeenten heeft voorgedaan als gevolg van de invoering van het abonnementstarief, dat niet ongedaan gemaakt wordt met de afschaffing van het abonnementstarief en de (her)invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage.

⁴³ Voor de overige 165 miljoen euro is bij de invoering van het abonnementstarief in het kader van het Interbestuurlijke Programma (IBP) afgesproken dat dit gefinancierd zou worden uit het accres van het Gemeentefonds. Zie Kamerstukken II 2021/22, 29 538, nr. 329.

⁴⁴ Kamerstukken II 2022/23, 29 538, nr. 346.

Beheerskosten in €	-	-	8,1	7,6	7,3
Totaal per jaar in €	3,5	8,8	12,3	8,0	7,3

De financiële dekking voor deze verwachte kosten voor het CAK is onderdeel van de Voorjaarsnota 2024 en de 1^e suppletoire begroting VWS 2024 die ter goedkeuring zijn voorgelegd aan het parlement.

9.5 Financiële effecten Rijksoverheid

De afbouw van de CVO en de afschaffing van de EVV zorgen voor toenemende opbrengsten van eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz. Aangezien de CVO in drie stappen wordt afgebouwd, neemt de opbrengst van eigen bijdragen voor Wlz-zorg geleidelijk toe van € 9,2 mln in 2026, naar € 18,3 mln in 2027 tot structureel € 27,5 mln vanaf 2028. Het afschaffen van de EVV leidt tot een toename van de opbrengst van eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz van structureel € 6,8 mln vanaf 2026.

Zowel de afbouw van de CVO, als de afschaffing van de EVV hebben een nagenoeg nihil effect op de opbrengst van eigen bijdragen voor beschermd wonen op grond van de Wmo 2015. Enerzijds komt dit door de aanzienlijk lagere cliëntaantallen in beschermd wonen binnen de Wmo 2015 dan in de Wlz.⁴⁵ Daarnaast hebben cliënten in beschermd wonen in de Wmo 2015 doorgaans een lager bijdrageplichtig inkomen. Zoals eerder toegelicht, treedt er pas een effect op in de eigen bijdragen als iemand een vermogen heeft van minstens € 31.748 (in 2024).

10. Advies en consultatie

PM

11. Monitoring en evaluatie

De monitoring en evaluatie van dit besluit zal worden betrokken bij de evaluatie van de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015, zoals in de memorie van toelichting bij die wet beschreven.

12. Overgangsrecht en inwerkingtreding

De beoogde inwerkingtredingsdatum van dit besluit is 1 januari 2026, tegelijk met de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015. Er is voldoende tijd geboden voor de implementatie van het voorliggende besluit. De voorbereidingen voor het daaraan ten grondslag liggende wetsvoorstel zijn gestart in 2023. Het besluit zelf is in afstemming met uitvoeringsorganisaties in het voorjaar van 2024 opgesteld, direct waarna de internetconsultatie, toetsing en advisering zijn gestart.

Voor enkele wijzigingen ten aanzien van de eigen bijdrage is voorzien in overgangsrecht. Voor maatwerkvoorzieningen die al werden geleverd, gaat het om de start en pauzering van de ivb alsmede de kostprijsbewaking. Daarnaast is de afbouw van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag vervat in overgangsrecht. Een en ander wordt uiteengezet in de artikelsgewijze deel van deze nota van toelichting.

Een overgangsregime voor de verlaging van het aantal kalendermaanden waarover een eigen bijdrage in het verleden verschuldigd kan raken van twaalf maanden zoals gold voor het abonnementstarief naar drie maanden zoals geldt voor de ivb, is niet nodig geacht. Er is geen aanleiding om eerder vastgestelde eigen bijdragen te wijzigen. Die bijdragen zijn verschuldigd in verband met geleverde voorzieningen. Bovendien zijn die bijdragen beperkt tot het

⁴⁵ In 2024 zijn er circa 11.000 cliënten met beschermd wonen in de Wmo 2015.

abbonementstarief van € 20,60 per maand (prijspeil 2024). De ivb kan daarentegen oplopen naar een maandelijks bedrag van € 298 (prijspeil 2024).

Evenmin is overgangsrecht nodig voor het afschaffen van de extra vermogensvrijstelling voor de cliënt die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt en zijn echtgenoot. De noodzaak van deze vrijstelling is immers verdwenen.

II. Artikelsgewijs

Vooraf

Met de "Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015" is aan artikel 1.1.1, eerste lid, Wmo 2015 het begrip "eigen bijdrage" toegevoegd. Dat begrip geldt ook voor het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Met voorliggende aanpassing van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is waar nodig "bijdrage" gewijzigd in "eigen bijdrage". Dit wordt hieronder verder niet meer toegelicht.

Het CAK stelt eigen bijdragen voor maatwerkvoorzieningen vast. Daarnaast zijn er eigen bijdragen voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie en voor maatwerkvoorzieningen die worden vastgesteld en geïnd door het college of door een andere instantie in plaats van het college. Dit kan ingevolge artikel 2.1.4b, eerste lid, Wmo 2015 een aanbieder zijn of een openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie, centrumgemeente of een orgaan of persoon als bedoeld in artikel 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze wordt in het vervolg van deze nota van toelichting kortweg aangeduid met "instantie".

Artikel I

Onderdeel A

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om in de omschrijving van het begrip "belasting" een kennelijke verschrijving te corrigeren. Voor de gevallen waarin over het peiljaar geen aanslag of navorderingsaanslag inkomstenbelasting is of wordt vastgesteld, werd verwezen naar het inkomensgegeven, bedoeld in artikel 21, onderdeel e, onder 2°, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen. Dat gegeven betreft echter geen belasting, maar het belastbare loon. De verwijzing is vervangen door eenzelfde bepaling als in het Blz is opgenomen, namelijk de in dat jaar ingehouden loonbelasting, bedoeld in artikel 20 van de Wet op de loonbelasting 1964, vermeerderd met de in dat jaar ingehouden premie voor de volksverzekeringen bedoeld in artikel 9 van de Wet financiering sociale verzekeringen. Voor de cliënt heeft dit geen gevolgen, omdat het CAK in de praktijk al uitging van de begripsomschrijving zoals die na deze wijziging is komen te luiden.

In verband met de introductie van het begrip "eigen bijdrage" in artikel 1.1.1, eerste lid, Wmo 2015, vervalt het begrip "bijdrage".

Vanwege de afschaffing van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag is het begrip "compensatie vervallen ouderentoeslag" geschrapt.

Onderdeel B

Het opschrift van hoofdstuk 3 is gewijzigd. Het eerdere opschrift luidde "Bijdrage in de kosten van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget". Niet alleen was wijziging nodig om van "Bijdrage" "Eigen bijdragen" te maken, zoals hierboven al toegelicht, maar ook omdat het persoonsgebonden budget slechts een verstrekkingvorm van de maatwerkvoorziening is en omdat hoofdstuk 3 tevens betrekking heeft op algemene voorzieningen waarbij sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie.

Onderdelen C en D

De vernummering van paragraaf 1 tot paragraaf 1a hangt samen met de nieuw ingevoegde paragraaf 1b.

Artikel 3.1 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 regelde welke paragrafen van hoofdstuk 3 van toepassing waren op welke soorten eigen bijdragen. Een dergelijke bepaling is niet meer nodig, omdat uit de opschriften van de verschillende paragrafen van hoofdstuk 3 en de tekst van de artikelen duidelijk blijkt welke eigen bijdragen voor welke soorten voorzieningen gelden.

Het nieuwe artikel 3.1 bepaalt dat de regels over de eigen bijdragen die in hoofdstuk 3 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zijn opgenomen, gelden voor algemene voorzieningen waarbij sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie en voor maatwerkvoorzieningen. De bepalingen over de eigen bijdrage in hoofdstuk 3 zijn nu als volgt ingedeeld:

- algemene regels voor de hieronder genoemde voorzieningen (paragraaf 1a, artikelen 3.1 t/m 3.7; zie artikel I, onderdelen C t/m K);
- regels voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie (paragraaf 1b, artikelen 3.7a en 3.7b; zie artikel I, onderdeel L);
- regels voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang (paragraaf 2, artikelen 3.8 t/m 3.10a; zie artikel I, onderdeel M t/m S);
- regels voor maatwerkvoorzieningen met beschermd wonen (paragraaf 3, artikelen 3.11 t/m 3.19; zie artikel I, onderdelen T t/m DD);
- regels voor maatwerkvoorzieningen met opvang (paragraaf 4, artikel 3.20; zie artikel I, onderdelen EE en FF).

Voor een goed begrip van de structuur van hoofdstuk 3 is van belang dat een cliënt slechts één maatwerkvoorziening heeft en daarvoor één eigen bijdrage verschuldigd kan zijn. Een maatwerkvoorziening is, gelet op de omschrijving daarvan in artikel 1.1.1 Wmo 2015, immers een geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen. De nieuwe opschriften van de paragrafen maken duidelijk welke paragraaf geldt in welke situatie. Zo geldt paragraaf 3 zodra een cliënt beschermd woont, ongeacht de vraag of hij daarbij ook nog andere maatschappelijke ondersteuning, bijvoorbeeld een hulpmiddel, krijgt. En indien de cliënt opvang als maatwerkvoorziening heeft en daarnaast begeleiding, geldt paragraaf 4 en niet paragraaf 2. Paragraaf 1a geldt voor alle genoemde voorzieningen, tenzij daarvan in de andere paragrafen van wordt afgeweken.

Onderdeel E

Artikel 3.2 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 bepaalt hoe het vermogen wordt berekend dat in aanmerking wordt genomen voor de vaststelling van het bijdrageplichtig inkomen dat daarvan afhankelijk is.

Het eerste lid, onderdeel b, regelde de extra vermogensvrijstelling voor de cliënt die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt en zijn echtgenoot. Dit onderdeel is vervallen vanwege het schrappen van deze vermogensvrijstelling. Ten behoeve van de leesbaarheid is het eerste lid opnieuw vastgesteld. Aangezien dat artikellid niet meer uit onderdelen bestaat, is de verwijzing in het vierde en vijfde lid aangepast.

Voor het berekenen van de vermogensgrondslag wordt in principe uitgegaan van de rendementsgrondslag op 1 januari van het peiljaar (t-2). Indien een verzoek van de cliënt tot peiljaarverlegging naar het lopende jaar door het CAK is gehonoreerd, regelt het derde lid van artikel 3.2 dat wordt uitgegaan van de verwachte rendementsgrondslag over het lopende jaar (t) voor zover de te verwachten rendementsgrondslag meer bedraagt dan het van toepassing zijnde bedrag in artikel 9.4, eerste lid, onderdeel c, Wet inkomstenbelasting 2001. Ook voor de ivb is peiljaarverlegging mogelijk. Daarom is aan artikel 3.2, derde lid, een verwijzing toegevoegd naar artikel 3.9, tweede lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Dit is het artikellid waarin de mogelijkheid voor peiljaarverlegging voor de berekening van de ivb is geregeld.

De verwijzing naar artikel 3.15, tweede lid, is geschrapt. Dat artikel is met voorliggend besluit immers komen te vervallen. Voor een toelichting daarop wordt verwezen naar de toelichting op artikel I, onderdeel Z.

Onderdeel F

Artikel 3.2a Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 beschreef de berekening van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag. Met de afschaffing van deze compensatie zijn het eerste en tweede lid van dat artikel overbodig geworden. Artikel III bevat het overgangsrecht voor het afschaffen van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag.

Gehandhaafd is de bepaling omtrent de vermogensinkomensbijtelling, die voorheen als derde lid deel uitmaakte van artikel 3.2a.

Onderdelen G, H en I

Artikel 3.3 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit, ging over de termijn waarbinnen de cliënt een vastgestelde eigen bijdrage moet betalen en over de mogelijkheid van verrekening van vorderingen op of van de cliënt. Die bepalingen zijn, met wijzigingen ten gevolge van de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015, verplaatst naar een logischere plek binnen hoofdstuk 3, paragraaf 1a, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015, namelijk naar het nieuwe artikel 3.6a dat volgt op bepalingen waarin wordt geregeld wanneer het CAK eigen bijdragen vaststelt of herziet.

In het eerste lid van artikel 3.3 (voorheen artikel 3.4) zijn drie wijzigingen aangebracht. Ten eerste is – conform de reikwijdte zoals neergelegd in artikel 3.1 – “dit besluit” vervangen door “dit hoofdstuk”.

Ten tweede is het woord “vastgesteld” vervangen door de woorden “al dan niet na herziening wordt vastgesteld”. Het eerste lid zal immers veelal een situatie betreffen waarin de cliënt al een eigen bijdrage verschuldigd is, maar de hoogte daarvan gewijzigd moet worden omdat zijn burgerlijke staat is veranderd of omdat hij een bepaalde leeftijd heeft bereikt. Het gaat dan niet om een eerste vaststelling, maar om een vaststelling na een herziening. Voor het geval een eigen bijdrage verschuldigd wordt na het vervallen van een vrijstellings- of ontheffingsgrond als bedoeld in artikel 2.1.4a, tweede lid, eerste volzin, Wmo 2015, of in de artikelen 3.8, vierde lid, 3.12, zesde lid, of 3.20, tweede lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015, zal het echter niet gaan om een vaststelling na herziening, maar om een vaststelling. Tijdens de vrijstelling of ontheffing is men immers geen eigen bijdrage verschuldigd. Dit is bijvoorbeeld aan de orde indien een cliënt aan wie een maatwerkvoorziening werd toegekend, achttien wordt. Vanaf dat moment vervalt zijn op artikel 2.1.4a, tweede lid, eerste volzin, Wmo 2015 gebaseerde vrijstelling van de eigen bijdrage en wordt hij derhalve een eigen bijdrage verschuldigd.

Ten derde wordt ook naar het nieuwe artikel 3.10a Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 verwezen. Dit artikel regelt, net zoals artikel 3.18 dat voor de eigen bijdrage voor beschermd wonen doet, de jaarlijkse herziening van de hoogte van de ivb.

Het tweede lid van artikel 3.4 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 regelde wanneer een herziening naar aanleiding van een wijziging in de omstandigheden van de cliënt of zijn eventuele echtgenoot in aanmerking dient te worden genomen. Dit artikellid is vervallen omdat hierover regels zijn opgenomen in artikel 3.6 dat over herzieningen gaat.

Het tweede lid van artikel 3.3 (nieuw) is een precisering ten opzichte van het artikel 3.4, derde lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit. Die bepaling bevatte een zeer ruime verplichting voor de cliënt om alle feiten en omstandigheden die relevant zijn voor de verschuldigdheid van de eigen bijdrage te melden. Dat is echter niet nodig. Het CAK, het college of de instantie beschikken reeds over vrijwel alle gegevens voor het vaststellen van de eigen bijdrage. Alleen informatie over duurzaam gescheiden leven of een gezamenlijke huishouding is niet altijd bekend. Daarom moet de cliënt het melden als zich daarin een wijziging voordoet die van belang is voor de vaststelling of herziening van de eigen bijdrage.

Onderdeel J

Artikel 3.4

Eerste lid

Er zijn eigen bijdragen voor maatwerkvoorzieningen die het CAK vaststelt en int. Omdat met voorliggend besluit in artikel 3.5 is geregeld dat de ingangsdatum van een eigen bijdrage voor een algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie en voor een maatwerkvoorziening afhankelijk is van de datum waarop de cliënt voor het eerst daadwerkelijk ondersteuning wordt geleverd, regelt het eerste lid van artikel 3.4 dat het college het CAK of de instantie op de hoogte stelt van deze datum. Deze melding dient binnen vier weken na aanvang van de levering gedaan te worden.

Cliënten kunnen ontslagen worden van de verschuldigdheid van een eigen bijdrage. Wanneer voor een groep cliënten een uitzondering wordt gemaakt op de hoofdregel dat een eigen bijdrage verschuldigd is, zoals voor minderjarigen, wordt dat een vrijstelling genoemd. Een uitzondering voor een individuele cliënt, bijvoorbeeld in verband met de betalingscapaciteit, heet een ontheffing. Daarnaast kent het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 de nihilstelling. Weliswaar is de cliënt een eigen bijdrage verschuldigd, maar deze is dan op € 0 gesteld. Nihilstelling wordt bijvoorbeeld toegepast bij pauzering van de eigen bijdrage. Als het college weet van een reden voor een vrijstelling, ontheffing of nihilstelling, dan geeft het college dat door aan het CAK of de instantie. Het zijn namelijk het CAK en de instantie die een vrijstelling, ontheffing of nihilstelling afgeven met betrekking tot de eigen bijdragen die zij vaststellen. Indien de vrijstelling, ontheffing of nihilstelling afhangt van de beoordeling door het college of van omstandigheden waar het college gelet op artikel 3.8, vierde lid, wel, maar het CAK of de instantie geen kennis van heeft, wordt zo'n besluit genomen op basis van een mededeling van het college.

Gelet op de verschillen tussen de bijbehorende eigen bijdragen, zal het college bij de melding aan het CAK in ieder geval aan moeten geven of de geleverde maatwerkvoorziening al dan niet gepaard gaat met beschermd wonen. Als beschermd wonen wordt geleverd, is de eigen bijdrage voor beschermd wonen van toepassing en niet de ivb. Als een cliënt aansluitend op beschermd wonen op zichzelf gaat wonen en daarbij een maatwerkvoorziening ontvangt, zal aan het CAK moeten worden doorgegeven dat een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen geleverd wordt. In dat geval zal de eigen bijdrage voor beschermd wonen moeten worden omgezet in een ivb.

Indien een cliënt een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen heeft, hoeft het college aan het CAK niet aan te geven welke maatschappelijke ondersteuning geleverd wordt. De ivb daarvoor is immers niet afhankelijk van de soort (of hoeveelheid) maatschappelijke ondersteuning die geleverd wordt. Als een cliënt bijvoorbeeld huishoudelijke hulp ontvangt en daar begeleiding bijkomt, zal dat niet gemeld hoeven te worden. In die situatie blijft de ivb van toepassing. Alleen in het kader van de kostprijsbewaking zal aan het CAK kenbaar gemaakt worden dat een hulpmiddel of woningaanpassing wordt geleverd. Het CAK hoeft dan echter niet te weten welk hulpmiddel of welke woningaanpassing geleverd wordt. Kostprijsbewaking is geregeld in artikel 3.8c.

Uiteraard maakt het college aan het CAK geen melding van de startdatum van een voorziening waarvoor de eigen bijdrage wordt vastgesteld en geïnd door het college of de instantie.

Indien de cliënt een pgb ontvangt, is de ingangsdatum van de eigen bijdrage niet afhankelijk van de datum waarop de cliënt voor het eerst daadwerkelijk ondersteuning ontvangt, maar van de datum waarop dat budget volgens de verleningsbeschikking ingaat. Als de cliënt een pgb heeft, kan hij immers zelf besluiten wanneer hij de door hem ingekochte ondersteuning laat ingaan. Het CAK, het college of de instantie zijn daarvan niet op de hoogte. Om deze reden is bepaald dat als de cliënt een pgb heeft, het college de begindatum meldt van de periode waarvoor dat budget door het college bij beschikking is toegekend. Die datum markeert ook de start van de termijn van vier weken voor de melding door het college aan het CAK of de instantie.

Tweede lid

Het is mogelijk dat de levering van de voorziening wordt onderbroken. Een onderbreking kan leiden tot pauzering van de eigen bijdrage. In dergelijke gevallen maakt het college melding van de onderbreking bij het CAK of de instantie die de eigen bijdrage voor de voorziening vaststelt en int. Het college geeft eerst de datum door waarop de onderbreking is begonnen, en later de datum waarop de onderbreking is geëindigd. Een eventuele onderbreking van de levering van een voorziening die met een pgb wordt bekostigd, heeft geen gevolgen voor de eigen bijdrage.

Ook deze meldingen zijn aan een uiterste termijn gebonden. Om tot een pauzering van de eigen bijdrage te kunnen leiden, dient een onderbreking minimaal 28 à 31 dagen te belopen, afhankelijk van het moment waarop de onderbreking begint. Uiterlijk vier weken daarna moet het college de onderbreking melden. Samen is dat – afgerond – acht weken na de start van de onderbreking. Voor de melding van het einde van de onderbreking geldt een uiterste termijn van vier weken daarna.

Derde lid

Het is mogelijk dat gedurende de levering van een voorziening een vrijstelling, ontheffing of nihilstelling van toepassing wordt op de cliënt. Een vrijstelling, ontheffing of nihilstelling kan afhangen van de beoordeling door het college of van omstandigheden waar het college gelet op artikel 3.8, vierde lid, of artikel 3.8b wel, maar het CAK of de instantie geen kennis van heeft. Het derde lid regelt dat het college dan meldt dat een vrijstelling, ontheffing of nihilstelling aan de orde is en daarbij ook doorgeeft op welke datum de oorzaak van de vrijstelling, ontheffing of nihilstelling intrad. De melding moet binnen vier weken na die datum gedaan worden. Als er geen reden meer is voor de vrijstelling, ontheffing of nihilstelling, doet het college daarvan mededeling aan het CAK, wederom onder vermelding van de datum waarop de oorzaak van de vrijstelling, ontheffing of nihilstelling ophield te bestaan. Ook voor deze melding geldt een uiterste termijn van vier weken daarna.

Vierde lid

Als de levering eindigt van een voorziening waarvoor het CAK of een instantie de eigen bijdrage vaststelt en int, meldt het college dat ingevolge het vierde lid binnen vier weken aan het CAK of de instantie. Daarbij geeft het college de datum door waarop de levering eindigt of is geëindigd. Indien de cliënt een pgb ontvangt, is de einddatum van de eigen bijdrage afhankelijk van de einddatum van de periode waarvoor dat budget bij beschikking van het college is verstrekt.

Vijfde lid

De procedures voor het vaststellen en innen van de (herziene) eigen bijdrage verlopen voor het merendeel aan de hand van informatie die de daarbij betrokken organisaties elkaar verstrekken. Voor een adequate uitvoering van deze procedures is het van belang dat het college desgevraagd het CAK en de instantie tijdig van volledige en juiste informatie voorzien. Het vijfde lid stelt het college hiervoor een termijn van vier weken.

Als deze termijn wordt overschreden, is het CAK of de instantie bevoegd te beslissen op basis van de beschikbare informatie. Vaak is een verzoek om informatie ingegeven door een bezwaar van de cliënt dat bepaalde gegevens niet kloppen waardoor de eigen bijdrage niet correct is, bijvoorbeeld dat de start- of stopdatum van de eigen bijdrage niet overeenkomt met het feitelijke begin of eind van de levering van de voorziening. Uit de huidige praktijk blijkt dat de cliënt in dit soort situaties meestal gelijk heeft. Met deze bepaling wordt voorkomen dat de cliënt nadeel ondervindt van een gebrekkige informatie-uitwisseling met het college.

Indien het college vervolgens alsnog gegevens aan het CAK of de instantie verstrekt waaruit blijkt dat een op basis van de eerder beschikbare informatie vastgestelde (herziene) eigen bijdrage onjuist is, dan zal het CAK of de instantie het eerdere besluit herzien. De periode waarover de eigen bijdrage dan verschuldigd is, vloeit voort uit artikel 3.6. Voor de toepassing van dat artikel wordt hier opgemerkt dat in het geval het college zich niet heeft gehouden aan de termijn van vier

weken voor het verstrekken van de door het CAK of de instantie verzochte informatie, er slechts in uitzonderlijke omstandigheden eventueel sprake van zal kunnen zijn dat een tekortkoming of vertraging in de gegevensverwerking aan de cliënt te wijten is.

Zesde lid

Het zesde lid biedt de grondslag om – indien nodig – nadere regels te stellen over de informatie-uitwisseling tussen het college enerzijds en het CAK of de instantie anderzijds.

Zevende lid

Voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang en voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie nemen het CAK en de instantie zo spoedig mogelijk na een melding van het college een besluit over de verschuldigdheid van de eigen bijdrage door de cliënt. Indien een eigen bijdrage verschuldigd is, vermeldt het besluit ook de hoogte van de eigen bijdrage. Het CAK en de instantie zijn afhankelijk van gegevens die vooral aangeleverd worden door derden zoals de Belastingdienst en in zeer beperkte mate door de cliënt. Het is de bedoeling dat deze gegevens voortvarend worden uitgevraagd om vervolgens de eigen bijdrage vast te stellen. Mede gelet op de geautomatiseerde gegevensuitwisseling met de Belastingdienst en andere betrokken organisaties, kan de eigen bijdrage uiterlijk binnen acht weken na de melding van het college worden vastgesteld door het CAK of de instantie. Een zo snel mogelijke vaststelling is in het belang van de cliënt. Daarnaast hangt de uiterste termijn van acht weken samen met de termijn van vier weken voor de melding door het college en met de maximale periode van drie voorafgaande kalendermaanden waarover ingevolge artikel 3.5 voor dergelijke voorzieningen alsnog een eigen bijdrage verschuldigd is na de vaststelling ervan. Als het langer duurt voordat het CAK of de instantie de eigen bijdrage vaststelt, dan loopt de gemeente inkomsten uit eigen bijdragen mis. Het is van belang om dat te voorkomen.

Ook voor voorzieningen met beschermd wonen is een besluit zo snel mogelijk na de melding van het college, doch uiterlijk binnen acht weken wenselijk. Dat biedt het CAK voldoende tijd om de benodigde gegevens te vergaren en vervolgens de cliënt binnen afzienbare termijn duidelijkheid te verschaffen over zijn eigen bijdrage. Zo kan worden voorkomen dat de gemeente inkomsten misloopt.

Achtste lid

Besluiten over eigen bijdragen die door het college zelf worden vastgesteld en geïnd, worden zo spoedig mogelijk genomen nadat het college de beschikking heeft over de daarvoor benodigde gegevens. Van het college mag verwacht worden dat de eigen bijdrage voortvarend wordt vastgesteld. Niet alleen de cliënt heeft daar belang bij, ook de inkomsten van de gemeente zijn daarmee gediend. Gemeenten zijn soms deels afhankelijk van gegevens van derden. Wanneer dat aanbieders zijn, kunnen gemeenten daarover bindende afspraken maken. Zodra alle daarvoor benodigde gegevens beschikbaar zijn, dient het college uiterlijk binnen acht weken een besluit te nemen. Dan is – naar analogie van artikel 4:13, tweede lid, Awb – een redelijke termijn verstreken en behoort de cliënt duidelijkheid verschaft te zijn over zijn eigen bijdrage.

Artikel 3.5

Eerste en derde lid

In het eerste lid van artikel 3.5 Uitvoeringsbesluit Wmo is geregeld dat een eigen bijdrage voor een algemene voorziening die gepaard gaat met een duurzame hulpverleningsrelatie of een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang verschuldigd is met ingang van de eerste dag van de kalendermaand, indien op die dag de levering van maatschappelijke ondersteuning start of het pgb ingaat (onderdeel a). Begint de levering of het pgb op de tweede of volgende dag van een kalendermaand, dan is de eigen bijdrage vanaf de eerste dag van de daaropvolgende kalendermaand verschuldigd (onderdeel b). Aldus is grotendeels aangesloten bij de ingangsdatum van het abonnementstarief dat voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit

voor deze voorzieningen gold. Verschil is echter dat de datum waarop de maatschappelijke ondersteuning voor het eerst is geleverd of een pgb ingaat bepalend is voor de datum met ingang waarvan de eigen bijdrage wordt geheven, terwijl voordien bepalend was het "ingangstijdstip" dat het college aan het CAK had doorgegeven. In de praktijk vulden gemeenten dit ingangstijdstip verschillend in, met als gevolg dat soms een eigen bijdrage werd gevraagd voordat de cliënt daadwerkelijk maatschappelijke ondersteuning had ontvangen. Voor maatschappelijke ondersteuning in natura is dit ten gevolge van het nieuwe artikel 3.5, eerste en derde lid, niet meer mogelijk. Voor het persoonsgebonden budget geldt de datum waarmee het pgb volgens de verleningsbeschikking ingaat. De feitelijke levering van de voorziening valt onder de eigen regie van de cliënt en is niet relevant voor de verschuldigdheid van de eigen bijdrage. Een cliënt met een pgb kan namelijk zelf bepalen vanaf welk moment hij de door hem met dat budget ingekochte maatschappelijke ondersteuning ontvangt.

De eigen bijdrage voor een algemene voorziening die gepaard gaat met een duurzame hulpverleningsrelatie en voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang geldt altijd voor een hele kalendermaand.

In het derde lid is geregeld dat de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening met beschermd wonen of opvang verschuldigd is met ingang van de eerste dag van de kalendermaand waarin het beschermd wonen of opvang voor het eerst is geleverd. Indien voor het beschermd wonen een pgb is verstrekt – voor opvang gebeurt dit in de praktijk niet – gaat de eigen bijdrage in met ingang van de eerste dag van de kalendermaand waarin het budget volgens de verleningsbeschikking ingaat. Wat betreft de ingangsdatum van de eigen bijdrage voor beschermd wonen wijkt dit niet af van de situatie voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit. Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat de hoogte van de eigen bijdrage voor beschermd wonen in die eerste kalendermaand wordt berekend op basis van het aantal dagen dat in die eerste kalendermaand beschermd wonen wordt geleverd. Dit is geregeld in artikel 3.19, tweede lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. De ingangsdatum van de eigen bijdrage voor opvang is met het tweede lid duidelijker geregeld dan voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit in het toenmalige artikel 3.5, zesde lid.

In zowel het eerste, als het derde lid is er rekening mee gehouden dat het voorkomt dat de gegevens die nodig zijn voor de vaststelling van een eigen bijdrage met forse vertraging bij het CAK of de instantie binnenkomen. Zonder nadere regels zou dit ertoe kunnen leiden dat de cliënt over een langdurige periode in het verleden een eigen bijdrage zou moeten betalen. In het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dat voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit luidde, was de periode waarover met terugwerkende kracht een eigen bijdrage kon worden opgelegd beperkt tot twaalf maanden, gerekend vanaf de maand waarin het besluit tot vaststelling aan de cliënt is verzonden. Voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie en voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang is deze termijn teruggebracht tot maximaal drie kalendermaanden voorafgaande aan de maand waarin de eigen bijdrage is vastgesteld. Voor een maatwerkvoorziening met beschermd wonen of opvang blijft deze termijn min of meer gelijk: twaalf kalendermaanden voorafgaande aan de maand waarin de eigen bijdrage is vastgesteld.

Tweede en vierde lid

Er zijn situaties waarin de termijn van drie of twaalf kalendermaanden voor de terugwerkende kracht waarmee een eigen bijdrage verschuldigd kan worden, te lang is. Op grond van het tweede en vierde lid kan ambtshalve of op aanvraag van de cliënt die periode worden verkort of zelfs worden bepaald dat de eigen bijdrage pas ingaat op de eerste dag van de kalendermaand volgende op de maand waarin de eigen bijdrage is vastgesteld. Verkorting van de termijn van twaalf maanden is mogelijk indien de eigen bijdrage wegens ernstige problemen in de gegevensaanlevering niet eerder kon worden vastgesteld, dit niet aan de cliënt is te wijten en er zich bovendien bijzondere of verzwarende omstandigheden voordoen voor de cliënt. Een vergelijkbare bepaling stond in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dat tot de inwerkingtreding van voorliggend besluit luidde. Bij de termijn van drie maanden kan geen sprake zijn van een

verlate vaststelling, zodat daar alleen de voorwaarde geldt van bijzondere of verzwarende omstandigheden voor de cliënt.

Vijfde lid

Indien de levering van een algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie of van een maatwerkvoorziening stopt, eindigt de bijdrageplicht met ingang van de eerste dag van de daaropvolgende kalendermaand. Ook bij beëindiging wordt de hoogte van de eigen bijdrage voor beschermd wonen berekend naar het aantal dagen dat beschermd wonen in die laatste kalendermaand is geleverd; dit is geregeld in artikel 3.19, tweede lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. In geval van een pgb eindigt de bijdrageplicht met ingang van de eerste dag van de kalendermaand volgende op de maand waarin de periode eindigt waarvoor het budget bij beschikking van het college is verstrekt.

Het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dit voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit luidde, bevatte geen regels over de datum waarop de bijdrageplicht eindigde. Met het vijfde lid wordt dit nu geregeld. Aan een beschikking, inhoudende dat een eigen bijdrage eindigt, zal overigens een herziening ten grondslag liggen. Artikel 3.6 bevat regels die bij de herziening in acht moeten worden genomen.

Zesde lid

Is een cliënt vrijgesteld of ontheven van de bijdrageplicht, dan is hij geen eigen bijdrage verschuldigd. Bij een nihilstelling is wel een eigen bijdrage verschuldigd, maar is het bedrag gelijk aan nul. Het zesde lid bepaalt dat een vrijstelling, ontheffing of nihilstelling ingaat met ingang van de eerste dag van de kalendermaand waarin de grond voor vrijstelling, ontheffing of nihilstelling zich voordoet tot de eerste dag van de kalendermaand volgende op de maand waarin de vrijstelling, ontheffing dan wel nihilstelling eindigt. In beginsel zal het CAK of de instantie zich baseren op een melding van het college uit hoofde van artikel 3.4 dat sprake is van een grond voor vrijstelling, ontheffing of nihilstelling. De in het zesde lid opgenomen ingangs- en stopdata gelden zowel indien een vrijstelling, ontheffing of nihilstelling al bij aanvang in dient te gaan, als wanneer de cliënt eerst een eigen bijdrage verschuldigd is en zich vervolgens een grond voor vrijstelling, ontheffing of nihilstelling voordoet. Hierdoor wordt voorkomen dat cliënten waarvoor al direct een vrijstelling, ontheffing of nihilstelling geldt, toch nog eerst een maand eigen bijdrage moeten betalen.

Artikel 3.6

Eerste lid

Artikel 3.6 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 gaat over de herziening van eigen bijdragen. Het betreft alle eigen bijdragen waarvoor hoofdstuk 3 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 geldt, dus niet alleen voor eigen bijdragen voor maatwerkvoorzieningen, maar ook voor eigen bijdragen voor algemene voorzieningen die gepaard gaan met een duurzame hulpverleningsrelatie.

Herziening van de eigen bijdrage is aan de orde zodra er iets in de situatie van de cliënt of, indien hij een echtgenoot heeft, zijn echtgenoot wijzigt dat gevolgen heeft voor de eigen bijdrage van de cliënt. Er zal bijvoorbeeld ook sprake zijn van een herziening indien de burgerlijke staat van de cliënt of zijn eventuele echtgenoot wijzigt of indien het bijdrageplichtig inkomen verandert. Ook is herziening aan de orde als regelgeving ten aanzien van de eigen bijdrage wijzigt, zoals bij de jaarlijkse indexering met inachtneming van de artikelen 3.7, 3.10a en 3.18 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Bij een herziening wordt een besluit genomen tot vaststelling van de eigen bijdrage.

Het spreekt voor zich dat het CAK, het college of de instantie een eigen bijdrage niet eerder kan herzien dan dat zij van de noodzaak tot herziening op de hoogte zijn gekomen en dat zij zo spoedig mogelijk daarna een besluit nemen. Voor herzieningen geldt – net als in artikel 3.4, zevende en achtste lid, is bepaald voor vaststellingen door het CAK, het college en de instantie – een uiterste beslistermijn van acht weken.

Tweede lid

Het tweede lid regelt wanneer een herziening ingaat. De herziening als gevolg van de jaarlijkse indexering geldt vanzelfsprekend per 1 januari van het nieuwe kalenderjaar. Eveneens vanzelfsprekend is dat de herziening vanwege de definitieve bepaling van het bijdrageplichtig inkomen na een peiljaarverlegging betrekking heeft op dezelfde periode als waarvoor de eigen bijdrage is vastgesteld op basis van de voorlopige inschatting van het bijdrageplichtig inkomen. Voor andere herzieningen is aangesloten bij hetgeen in artikel 3.5 geregeld is voor het moment waarop de eigen bijdrage voor het eerst verschuldigd is, waarop de eigen bijdrage eindigt of waarop een vrijstelling, ontheffing of nihilstelling van toepassing wordt.

Derde tot en met zesde lid

Het komt voor dat het CAK, het college of de instantie met een (forse) vertraging op de hoogte komt van feiten of omstandigheden die tot herziening aanleiding geven. Het derde lid bevat de hoofdregel dat een herziening niet langer terugwerkt dan 36 kalendermaanden voor de maand waarin het besluit tot herziening wordt vastgesteld. Leidt de herziening ertoe dat de eigen bijdrage die de cliënt over een periode in het verleden verschuldigd is, lager is dan het oorspronkelijk vastgestelde bedrag, dan zal het CAK of eerderbedoelde instantie het verschil aan de cliënt restitueren. Leidt het tot de conclusie dat een cliënt te weinig in rekening is gebracht, dan zal het verschil alsnog bij de cliënt worden geheven en geïnd.

Met de verwijzing naar artikel 3.5, eerste tot en met vierde lid, is geëxpliciteerd dat die bepalingen voorrang hebben op artikel 3.6, derde lid. Het is dus niet mogelijk met een herziening op grond van artikel 3.6 de cliënt alsnog een eigen bijdrage op te leggen over meer kalendermaanden voorafgaand aan de oorspronkelijke vaststelling dan artikel 3.5 toestaat. Artikel 3.5 beschermt de cliënt tegen het heffen van een eigen bijdrage over een periode die zich te ver uitstrekt in het verleden. Deze bescherming kan niet ondergraven worden door middel van een herziening.

Op deze hoofdregel worden in het vierde en vijfde lid, net zoals dat gebeurde in artikel 3.6 zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit, uitzonderingen gemaakt.

Het vierde lid gaat over de situatie waarin de herziening uitwijst dat de cliënt over voorbije maanden zou moeten bijbetalen. Indien de lange periode tussen het optreden van de feiten of omstandigheden die aanleiding geven tot de herziening en de daadwerkelijke herziening het gevolg is van een ernstige tekortkoming of vertraging in de gegevensverwerking en dit niet aan de cliënt te wijten is, wordt de terugwerkende kracht ambtshalve beperkt tot drie kalendermaanden indien de herziening een eigen bijdrage betreft voor een algemene voorziening die gepaard gaat met een duurzame hulpverleningsrelatie of voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang. Voor een maatwerkvoorziening voor beschermd wonen of opvang wordt de terugwerkende kracht ambtshalve teruggebracht tot twaalf kalendermaanden (onderdeel a). De periode waarover de cliënt met terugwerkende kracht moet bijbetalen kan ambtshalve of op verzoek van de cliënt nog verder worden verkort tot minder dan die drie of twaalf kalendermaanden, indien voldaan wordt aan bovengenoemde voorwaarden en er tevens sprake is van bijzondere of voor de cliënt verzwarende omstandigheden (onderdeel b). Dan is het ook mogelijk af te zien van terugwerkende kracht door de periode te verkorten tot nul kalendermaanden.

Het vijfde lid gaat over de situatie waarin de cliënt ten gevolge van de herziening geld terug krijgt over de voorbije maanden. Ambtshalve of op aanvraag kan de terugwerkende kracht van 36 kalendermaanden met een aantal kalendermaanden worden verlengd als de herziene eigen bijdrage vanwege een ernstige tekortkoming of vertraging in de daarvoor benodigde gegevensverwerkingen niet eerder kon worden vastgesteld en deze tekortkoming of vertraging niet aan de cliënt te wijten is.

Het zesde lid geeft de cliënt vijf jaar de tijd om een aanvraag in te dienen voor een verlenging van de periode van 36 kalendermaanden. Deze termijn gaat lopen op het moment dat de cliënt op de

hoogte was of kon zijn van de feiten en omstandigheden die aanleiding geven tot herziening van de eigen bijdrage.

Artikel 3.6a

Artikel 3.6a regelt de inning, betaling en verrekening van de eigen bijdragen. Voorheen was dit geregeld in artikel 3.3 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

Eerste lid

De vastgestelde eigen bijdrage wordt maandelijks bij de cliënt in rekening gebracht.

Tweede en derde lid

Het tweede en derde lid regelen wanneer de cliënt moet betalen. In beginsel belooft de betalingstermijn dertig dagen na facturatie. Eventueel kan de cliënt bij facturatie een langere betalingstermijn worden geboden.

Het komt voor dat het CAK met een (forse) vertraging op de hoogte komt van feiten of omstandigheden die leiden tot een eerste vaststelling van een eigen bijdrage of tot een herziening van de eigen bijdrage. Ingevolge de artikelen 3.5 en 3.6 wordt de (herziene) eigen bijdrage dan met ingang van een kalendermaand in het verleden vastgesteld, waardoor de eigen bijdrage met terugwerkende kracht verschuldigd is. Dan kan de eigen bijdrage over die periode niet elke maand geïnd en betaald worden. Om die reden bepaalt het derde lid dat eigen bijdragen over perioden die liggen voor de maand waarin een eigen bijdrage wordt vastgesteld of herzien, uiterlijk moeten worden betaald binnen dertig dagen nadat de aldus vastgestelde of herziene eigen bijdrage aan de cliënt in rekening is gebracht.

Vierde, vijfde en zesde lid

Het vierde, vijfde en zesde lid regelen de verrekening van eigen bijdrage met andere vorderingen op of van de cliënt. Die mogelijkheden verschillen voor het CAK en voor het college en de instantie. Het CAK heeft ook als taak het innen van de eigen bijdragen op grond van de Wlz. Het vierde lid geeft het CAK de bevoegdheid met vorderingen uit hoofde van die wet te verrekenen. Het college en mogelijk de instantie geeft uitvoering aan de Participatiewet, behalve als het een cliënt betreft die de thuissituatie heeft verlaten in verband met risico's voor zijn veiligheid als gevolg van huiselijk geweld. Het vijfde lid geeft het college en de instantie de bevoegdheid met vorderingen op grond van die wet te verrekenen. Verrekening met vorderingen op grond van de Wmo 2015 zelf, is ingevolge genoemde leden altijd mogelijk voor het CAK, het college of de instantie, en is zelfs geboden wanneer een eigen bijdrage met terugwerkende kracht wordt geïnd.

Zevende lid

Het zevende lid bepaalt, wellicht ten overvloede, dat een betalingsregeling getroffen kan worden met een cliënt. Het CAK, het college en de instantie kunnen dat uit eigen beweging aanbieden. De cliënt kan er ook om verzoeken. Een betalingsregeling kan nodig zijn wanneer een eigen bijdrage wordt geïnd die met terugwerkende kracht verschuldigd is of wanneer de cliënt bijvoorbeeld vanwege schuldenproblematiek een geringe betalingscapaciteit heeft.

Onderdeel K

Artikel 3.7, eerste lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 bepaalt dat een aantal in hoofdstuk 3 van dat besluit opgenomen bedragen ieder jaar geïndexeerd wordt aan de hand van de prijsindex voor de gezinsconsumptie. De berekende bedragen worden naar beneden afgerond op een veelvoud van € 0,2. Aan de opsomming van de bedragen die op deze wijze worden geïndexeerd, zijn toegevoegd de bedragen, genoemd in artikel 3.8, eerste lid, en het bedrag, genoemd in het tweede lid van dat artikel. Het gaat hier om de bedragen die van belang zijn voor het minimum en het maximum van de ivb voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang.

In het tweede lid is de verwijzing naar artikel 3.2, eerste lid, onderdeel b, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 geschrapt. Die bepaling is immers vervallen wegens het schrappen van de extra vermogensvrijstelling voor de cliënt die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt en zijn echtgenoot.

De wijziging in het derde lid van artikel 3.7 hangt samen met het feit dat artikel 3.15 met voorliggend besluit is komen te vervallen.

Het nieuwe vierde lid regelt de jaarlijkse bijstelling van de inkomensgrenzen die in artikel 3.8, eerste lid, worden gesteld voor het bepalen van de eigen bijdrage. De hoogte van deze inkomensgrenzen corresponderen met het sociaal minimum voor verschillende typen huishoudens. Het sociaal minimum wordt elk jaar gewijzigd. Deze wijziging is gekoppeld aan de ontwikkelingen van verschillende inkomensbestanddelen voor elk type huishouden. Voor cliënten die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt, wordt gerefereerd aan het inkomen en de vakantie-uitkering volgens de Toeslagenwet. Voor cliënten die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, wordt gerefereerd aan het pensioen en de vakantie-uitkering volgens de Algemene Ouderdomswet. Voor deze categorie cliënten wordt in 2026 daarnaast rekening gehouden met de bijstelling van de inkomensondersteuning op grond van die wet; dit is eveneens een brutobedrag. Het recht op deze ondersteuning bestond tot en met het jaar 2024 (Stb. 2022, 542 en Stb. 2023, 155). Dat jaar is in 2026 het peiljaar t-2. Vanaf 2027 is de inkomensondersteuning niet meer relevant. De jaarlijkse bijstelling van de inkomensgrenzen in artikel 3.8, eerste lid, geschiedt bij ministeriële regeling.

Onderdeel L

De nieuwe paragraaf 1b van hoofdstuk 3 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 bevat twee artikelen die van belang zijn voor de eigen bijdragen voor algemene voorzieningen die gepaard gaan met een duurzame hulpverleningsrelatie. Tot de inwerkingtreding van de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015 en van voorliggend besluit gold daarvoor het abonnementstarief, dat door het CAK werd vastgesteld en geïnd. Sinds de inwerkingtreding van die wet en dit besluit bepaalt de gemeenteraad bij verordening of en voor welke algemene voorzieningen een eigen bijdrage dient te worden betaald en hoe hoog die is. Gelet op artikel 2.1.4, derde lid, Wmo 2015 geldt daarbij de kostprijs als maximum en moet de eigen bijdrage financieel passend zijn voor de doelgroep van die voorziening. De eigen bijdragen voor algemene voorzieningen worden sinds de inwerkingtreding van eerdergenoemde wet en van voorliggend besluit door of namens het college vastgesteld en geïnd.

Artikel 3.7a

Artikel 3.7a, eerste lid, onderdeel a, regelt dat geen eigen bijdrage verschuldigd is voor een algemene voorziening die gepaard gaat met een duurzame hulpverleningsrelatie, indien de cliënt of zijn echtgenoot tevens bij het CAK is aangemeld voor het heffen en innen van een eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening.

Onderdeel b van het eerste lid bepaalt dat ook geen eigen bijdrage verschuldigd is voor een algemene voorziening die gepaard gaat met een duurzame hulpverleningsrelatie, indien de cliënt of zijn echtgenoot een maatwerkvoorziening wordt geleverd waarvoor het college of, na aanmelding door het college, een instantie een eigen bijdrage kan heffen. Hierbij geldt een uitzondering voor een maatwerkvoorziening die slechts vervoer omvat. Vaak zal het gaan om een bijdrage per rit. Dergelijke bijdragen kunnen wél cumuleren met bijdragen voor algemene voorzieningen die gepaard gaan met een duurzame hulpverleningsrelatie.

Het eerste lid, onderdeel c, zorgt ervoor dat evenmin een eigen bijdrage verschuldigd is voor een algemene voorziening die gepaard gaat met een duurzame hulpverleningsrelatie, indien de cliënt of zijn echtgenoot is geïndiceerd voor Wlz-zorg.

Opgemerkt wordt dat de onderdelen a, b en c van het eerste lid zo zijn geformuleerd dat samenloop van deze eigen bijdragen bij voorbaat wordt voorkomen. Het daadwerkelijk verschuldigd zijn van een eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening of voor Wlz-zorg is niet vereist. Dat zo'n eigen bijdrage mogelijk opgelegd zou kunnen worden, bijvoorbeeld blijkens een aanmelding bij het CAK of een indicatie voor Wlz-zorg, volstaat. Dit heeft, zeker voor Wlz-zorg ook een praktische reden, namelijk het beperken van de gegevensuitwisseling die nodig is voor het vaststellen van eigen bijdragen.

In dit verband is ook van belang dat een cliënt waaraan een maatwerkvoorziening wordt geleverd, altijd wordt aangemeld bij het CAK of de instantie die tot taak heeft de eigen bijdrage daarvoor vast te stellen. Ook in gevallen waarin een vrijstelling, ontheffing of nihilstelling aan de orde is, zal door het voorkomen van samenloop geen eigen bijdrage verschuldigd zijn voor een algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie.

Verder volgt uit het tweede lid van deze samenloopbepaling dat eigen bijdragen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot voor algemene voorzieningen die gepaard gaan met een duurzame hulpverleningsrelatie niet kunnen cumuleren. Als er meerdere van dergelijke voorzieningen worden geleverd, wijst het college één van die voorzieningen aan waarvoor de bijbehorende eigen bijdrage verschuldigd is.

Artikel 3.7b

Artikel 3.7b Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 regelt een vrijstelling voor de eigen bijdrage indien de feitelijke levering van een algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie onder bepaalde omstandigheden tijdelijk en geheel onderbroken is. In deze gevallen geldt een vrijstelling vanaf de eerste dag van de kalendermaand volgende op de maand waarin de volledige levering van die voorziening is gestopt tot de eerste dag van de kalendermaand volgende op de maand waarin de onderbreking is geëindigd en de levering geheel of gedeeltelijk is hervat. Aan de vrijstelling en aan de beëindiging van de vrijstelling gaan herzieningen vooraf. In artikel 3.6, tweede lid, onderdeel c, is geregeld dat een herziening vanwege een vrijstelling ingaat met ingang van de eerste dag van de kalendermaand waarin de vrijstelling van toepassing is. Dat is de kalendermaand volgende op de maand waarin de levering van de voorziening is onderbroken. Eveneens uit artikel 3.6, tweede lid, onderdeel c, vloeit voort dat een herziening vanwege de beëindiging van de vrijstelling ingaat met ingang van de eerste dag van de kalendermaand volgende op de maand waarin de vrijstelling niet meer van toepassing is. Dat is de kalendermaand volgende op de maand waarin de onderbreking van de levering van de voorziening is geëindigd.

In verband met de toepassing van deze vrijstelling per kalendermaand, is bepaald dat een tijdelijke onderbreking eenendertig aaneensluitende dagen of meer belooft. Afhankelijk van de dag waarop de onderbreking aanvangt, kan dat spaak lopen bij kalendermaanden met minder dan eenendertig dagen, zoals februari. Als de onderbreking aanvangt op de eerste dag en eindigt op de laatste dag van zo'n maand, dan wordt er feitelijk een volledige kalendermaand geen voorziening geleverd, maar zou toch geen vrijstelling van de eigen bijdrage van toepassing worden omdat er nog geen eenendertig dagen zijn verstreken. Daarom is voor die situaties met de zinsnede "of, indien dat korter is, een volledige kalendermaand" een uitzondering gemaakt waardoor de vrijstelling geldt als de levering van de voorziening wel gedurende een gehele kalendermaand is onderbroken, maar nog geen eenendertig dagen.

Over de verhouding tussen de vrijstelling en de samenloop van eigen bijdragen wordt het volgende opgemerkt. Bij een onderbreking wordt de algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie tijdelijk en geheel niet geleverd. Er kan dan geen samenloop plaatsvinden met de levering van andere voorzieningen. Indien de cliënt en zijn eventuele echtgenoot twee of meer algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie geleverd krijgen en de levering van de door het college voor de verschuldigdheid van de eigen bijdrage op grond van artikel 3.7a, tweede lid, aangewezen voorziening wordt onderbroken, vervalt die aanwijzing. Er kan dan een eigen bijdrage verschuldigd zijn voor de andere voorziening; indien dat voor meerdere voorzieningen geldt die geleverd worden, zal het college één ervan aanwijzen.

Er kunnen twee redenen zijn voor deze vrijstelling van de eigen bijdrage. De eerste is tijdelijk verblijf van een cliënt dat medisch noodzakelijk is in verband met de geneeskundige zorg of chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard. Te denken valt aan opname in een ziekenhuis of een revalidatie-instelling. Die zorg wordt vergoed uit hoofde van de zorgverzekering. Als de levering van de algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie volledig wordt onderbroken wegens verblijf van de cliënt dat ten minste eenendertig opeenvolgende dagen of, indien dat korter is, een volledige kalendermaand duurt, geldt de vrijstelling van de eigen bijdrage. De tweede reden is daarnaast dat levering van de voorziening door omstandigheden in het geheel niet mogelijk is. Bijvoorbeeld vanwege een gebrek aan capaciteit van de aanbieder die de maatschappelijke ondersteuning moet leveren. Is de aanbieder wel in staat de voorziening geheel of gedeeltelijk aan te bieden en het aanbod daadwerkelijk gestand te doen, maar wordt door de cliënt geen gebruik gemaakt van dat concrete aanbod, dan is geen sprake van een onderbreking van de levering die tot een vrijstelling van de eigen bijdrage leidt. Behalve door een daadwerkelijke gehele of gedeeltelijke hervatting van de levering, eindigt een onderbreking ook als een concreet aanbod daartoe wordt gedaan.

Onderdeel M

Verwezen wordt naar de toelichting op artikel I, onderdelen C en D.

Onderdeel N

Artikel 3.8

Eerste en tweede lid

Artikel 3.8 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 regelt de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang. Voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit gold daarvoor het abonnementstarief. Met dit besluit wordt de eigen bijdrage voor deze maatwerkvoorzieningen weer inkomens- en vermogensafhankelijk, tenzij daarop – voor zover mogelijk binnen de kaders die artikel 3.8a daarvoor stelt – bij verordening uitzonderingen zijn gemaakt.

Voor ongehuwde cliënten vanaf de pensioengerechtigde leeftijd (eerste lid, onderdeel a), voor ongehuwde cliënten beneden de pensioengerechtigde leeftijd (eerste lid, onderdeel b) en voor gehuwde cliënten die beiden de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt (eerste lid, onderdeel c) geldt dat de eigen bijdrage € [PM1] per kalendermaand bedraagt zolang hun (in artikel 3.9 geregelde en voor gehuwden gezamenlijke) bijdrageplichtig inkomen niet meer is dan de 120% van het voor hen geldende sociaal minimum. In het eerste lid, onderdelen a, b en c, is voor iedere groep opgenomen bij welk bedrag deze inkomensgrens ligt. Indien het bijdrageplichtig inkomen van betrokkenen hoger is dan 120% van het toepasselijke sociaal minimum, wordt de maandelijkse eigen bijdrage van € [PM1] vermeerderd met een twaalfde deel van 10% van het verschil tussen het bijdrageplichtig inkomen en deze 120% van het toepasselijke sociaal minimum. Op jaarbasis is de eigen bijdrage dus twaalf maal € [PM1] plus 10% van het bijdrageplichtig jaarinkomen boven 120% van het toepasselijke sociaal minimum, maar omdat de eigen bijdrage per maand in rekening wordt gebracht, wordt dit bedrag door twaalf gedeeld. De eigen bijdrage wordt echter ingevolge het tweede lid van voorliggend artikel gemaximeerd op € [PM6] per maand.

Onderdeel d van het eerste lid regelt de eigen bijdrage voor gehuwden van wie ten minste een der echtgenoten de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt. In dat geval bedraagt de eigen bijdrage € 0 als het (gezaamenlijk) bijdrageplichtig inkomen niet meer dan 170% van het voor hen geldende sociaal minimum bedraagt. Bij een hoger inkomen bedraagt de eigen bijdrage een twaalfde deel van 10% van het verschil tussen het bijdrageplichtig inkomen en 170% van het voor hen geldende sociaal minimum. Voor deze groep geldt dus geen minimum eigen bijdrage van € [PM1]. Wel is hier de eigen bijdrage ingevolge het tweede lid gemaximeerd op € [PM6] per maand.

De minimum- en maximum eigen bijdrage en de bedragen die 120% respectievelijk 170% van het toepasselijke sociaal minimum weergeven, worden op grond van artikel 3.7, eerste en vierde lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 jaarlijks geactualiseerd.

Derde lid

Op grond van artikel 3.8, tweede lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit, konden bij verordening de eigen bijdrage op nihil worden gesteld voor cliënten behorende tot de groepen, bedoeld in de onderdelen a, b en c van het huidige artikel 3.8, eerste lid, indien het (voor gehuwden: gezamenlijke) bijdrageplichtig inkomen lag beneden een bij die verordening vastgestelde grens. Die grens mocht per groep verschillen. Aldus konden gemeenten beleid voor minima voeren. Voor cliënten behorende tot de groep, bedoeld in het huidige artikel 3.8, eerste lid, onderdeel d, dat wil zeggen gehuwden van wie ten minste een der echtgenoten de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt, was dit niet geregeld. Dat kwam omdat deze cliënten toen nog vrijgesteld waren van de bijdrageplicht.

De bovengenoemde mogelijkheid is met voorliggend besluit in het derde lid van artikel 3.8 opgenomen. Omdat gehuwden van wie ten minste een van beide echtgenoten de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt sinds de inwerkingtreding van voorliggend besluit vanaf een bepaald gezamenlijk bijdrageplichtig inkomen een eigen bijdrage verschuldigd zijn die meer dan € 0 bedraagt, krijgt de gemeente ook voor hen de mogelijkheid om de bijdrage op nihil te stellen.

De nihilstelling van een eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang, die afhankelijk is van het inkomen en het vermogen van de cliënt en zijn echtgenoot, wordt door het CAK uitgevoerd. Alleen het CAK kan immers het bijdrageplichtig inkomen berekenen. Zoals in artikel 3.4 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is geregeld, dient een college al zijn cliënten voor wie het CAK de wettelijke taak van vaststelling en inning van de eigen bijdragen heeft, aan het CAK te melden. Als de desbetreffende gemeente minimabeleid voert en het bijdrageplichtig inkomen van de cliënt dan wel het gezamenlijke bijdrageplichtig inkomen van de cliënt en zijn echtgenoot onder de door de gemeente bij verordening geregelde toepasselijke grens valt, is sprake van een nihilstelling en zal het CAK de eigen bijdrage op € 0 vaststellen.

Vierde lid

Artikel 2.1.4a, tweede lid, eerste volzin, Wmo 2015 regelt dat cliënten jonger dan achttien jaar geen eigen bijdragen voor een maatwerkvoorziening verschuldigd zijn. Voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit bevatte het toenmalige artikel 3.8, derde lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 een vrijstelling voor cliënten jonger dan achttien jaar, behalve voor woningaanpassingen indien de gemeente bij verordening had bepaald dat de ouders de bijdrage daarvoor verschuldigd waren. Voor dat laatste geval bevatte het voormalige artikel 2.1.5 Wmo 2015 dan weer een aantal regels. Besloten is om deze ingewikkelde en lastig uitvoerbare constructie te vervangen door een heldere in artikel 2.1.4a, tweede lid, van de wet opgenomen regel, inhoudende dat cliënten jonger dan achttien jaar nooit een eigen bijdrage verschuldigd zijn. Tegelijkertijd is in het nieuwe artikel 2.1.5 van de wet de mogelijkheid voor de gemeente ingevoerd om van de eigenaar van een woning een vergoeding te vragen indien blijkt dat een woningaanpassing tot waardevermindering van de woning heeft geleid op het moment dat de woning in andere handen overgaat. Deze mogelijkheid geldt ook voor woningaanpassingen die voor cliënten jonger dan achttien jaar zijn aangebracht.

Aan artikel 2.1.4a, tweede lid, tweede volzin, Wmo 2015 wordt invulling gegeven door in artikel 3.8, vierde lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 gevallen te regelen waarin geen eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang verschuldigd is. Het gaat hier om een vrijstelling van de bijdrageplicht (onderdelen a, b, c, d en e) of om ontheffing daarvan (onderdelen f tot en met i).

Artikel 3.8, vierde lid, onderdeel a, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 bepaalt allereerst dat een cliënt is vrijgesteld van de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang indien hij of zijn eventuele echtgenoot een eigen bijdrage verschuldigd is voor Wlz-zorg,

zoals berekend volgens artikel 3.3.2.1 of 3.3.2.2 Blz. De cliënt is ingevolge onderdeel a ook vrijgesteld van een eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang als zijn eventuele echtgenoot een eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening met beschermd wonen verschuldigd is.

Relevant hierbij is dat – anders dan bij de anticumulatie van eigen bijdragen voor algemene voorzieningen die gepaard gaan met een duurzame hulpverleningsrelatie zoals geregeld in artikel 3.7a – hier niet geldt dat er al een vrijstellingsgrond is zodra een cliënt of zijn echtgenoot bij het CAK is aangemeld in verband met de eigen bijdrage voor beschermd wonen of zodra hij of zijn echtgenoot een Wlz-indicatie heeft. Voor de hier geregelde anticumulatie geldt dat de cliënt of zijn echtgenoot daadwerkelijk een bijdrage voor beschermd wonen verschuldigd is of voor zorg in het kader van de Wlz. Omdat het CAK zowel de bijdrageplicht voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang heft als die voor maatwerkvoorzieningen met beschermd wonen en voor Wlz-zorg, is deze bepaling voor het CAK uitvoerbaar.

Onderdeel b regelt dat geen eigen bijdrage verschuldigd is indien de cliënt of zijn echtgenoot gedurende twee of meer nachten aaneengesloten in de maand in een instelling voor opvang verblijft en uit dien hoofde een eigen bijdrage verschuldigd is.

Onderdeel c regelt dat geen eigen bijdrage verschuldigd is indien de cliënt bij wijze van maatwerkvoorziening uitsluitend een rolstoel geleverd wordt.

In artikel 3.8, derde lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit waren twee vrijstellingsgronden opgenomen die met de inwerkingtreding van voorliggend besluit zijn vervallen. De eerste vrijstellingsgrond betrof gehuwden van wie ten minste een van beide echtgenoten de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt (artikel 3.8, derde lid, onderdeel f, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dat voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit luidde). Deze vrijstellingsgrond is vervallen omdat van deze gehuwden met de inwerkingtreding van voorliggend besluit een eigen bijdrage wordt geheven, zoals bepaald in het eerste lid, aanhef en onderdeel d, van artikel 3.8. Daarbij geldt dat de bijdrage nihil is zolang het gezamenlijke bijdrageplichtig inkomen van de gehuwden niet meer is dan 170% van het voor hen geldende sociaal minimum. De tweede vrijstellingsgrond stond in artikel 3.8, derde lid, onderdeel i, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dat voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit luidde. Het betrof een in verband met de epidemie van COVID-19 ingevoerde vrijstelling voor de maanden april en mei van het jaar 2020. Deze vrijstelling is uitgewerkt en kon daarom vervallen.

De ontheffingsgronden die in de onderdelen d, e en f van artikel 3.8, vierde lid, zijn geregeld, golden ook al onder het abonnementstarief. In navolging van hetgeen voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit in artikel 3.8, zevende lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 was geregeld, maakt het vijfde lid het mogelijk bij ministeriële regeling te bepalen hoe het college de betalingscapaciteit beoordeelt voor de toepassing van deze ontheffingsgrond in onderdeel g. Met onderdeel h is verduidelijkt dat de ontheffing vanwege nadelige gevolgen betrekking heeft op een cliënt met een voortdurende of meervoudige problematiek. De verschuldigdheid van de eigen bijdrage kan door die problematiek leiden tot nadelige gevolgen voor het realiseren van een geslaagde integrale dienstverlening aan de cliënt of voor de veiligheid en leefbaarheid van zijn omgeving. Als die niet opwegen tegen het belang van de verschuldigdheid van de eigen bijdrage, dan kan ontheffing verleend worden.

Ontheffingsgrond g is nieuw. Zoals hiervoor is aangegeven, is inmiddels op het niveau van de wet geregeld dat cliënten jonger dan achttien jaar geen eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening verschuldigd zijn. Bereiken zij die leeftijd, dan vervalt die vrijstelling. Het is mogelijk dat de cliënt een woningaanpassing of een hulpmiddel heeft ontvangen voordat hij achttien werd. In zo'n geval zal hij alsnog een eigen bijdrage moeten gaan betalen voor die woningaanpassing of dat hulpmiddel nadat hij achttien is geworden. Onderdeel g behelst een hardheidsclausule die de mogelijkheid geeft tot ontheffing van de eigen bijdrage.

Vrijstellingen en ontheffingen worden verleend door het CAK, dat zich daarvoor baseert op een melding door het college. In de gevallen waarin de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening

zonder beschermd wonen of opvang door het college wordt geheven en geïnd, kan het college de vrijstelling of ontheffing zelf toepassen.

Onderdeel O

Artikel 3.8a

Artikel 3.8a Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 betreft eigen bijdragen voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang die niet afhankelijk zijn van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot. Deze eigen bijdragen gelden alleen voor bij verordening aangewezen vormen van maatschappelijke ondersteuning. Artikel 2.1.4a, vijfde lid, onderdeel b, tweede subonderdeel, Wmo 2015 biedt daarvoor de grondslag. Ingevolge artikel 2.1.4b, derde lid, onderdeel b, van die wet worden deze eigen bijdragen door het college vastgesteld en geïnd.

Eerste lid

Onderdeel a

Onderdeel a van het eerste lid bepaalt dat bij verordening vormen van vervoer kunnen worden aangewezen waarvoor een in die verordening te bepalen eigen bijdrage geldt die niet afhankelijk is van het inkomen en vermogen van de cliënt of, indien de cliënt een echtgenoot heeft, van hun gezamenlijke inkomen en vermogen. De cliënt wordt dan ook niet door het college aangemeld bij het CAK voor het opleggen van een eigen bijdrage. Op grond van het eerste lid, onderdeel a, zullen gemeenteraden vormen van vervoer kunnen aanwijzen waarvoor zij een eigen bijdrage per rit of kilometer kunnen vragen. Hoewel iets dergelijks ook als algemene voorziening kan worden vormgegeven, is deze mogelijkheid – die was neergelegd in artikel 3.8, eerste lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dat voorafgaande aan dit besluit luidde – behouden. Er zijn namelijk gemeenten die cliënten alleen voor een eigen bijdrage per rit of kilometer in aanmerking willen laten komen, indien na een onderzoek als bedoeld in artikel 2.3.2 Wmo 2015 is vast komen te staan dat zij daar behoefte aan hebben. In dat geval zal het vervoer als een maatwerkvoorziening worden verstrekt. Als de maatwerkvoorziening naast vervoer nog andere maatregelen bevat, is het gelet op de aanhef van het eerste lid niet mogelijk bij verordening te bepalen dat een eigen bijdrage geldt die niet afhankelijk is van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot.

Als een gemeenteraad gebruik wil maken van de bevoegdheid die in onderdeel a geregeld is, is hij niet verplicht om al het vervoer dat in de gemeente tot een maatwerkvoorziening kan behoren, aan te wijzen. Is sprake van structureel vervoer, dan ligt een eigen bijdrage ter hoogte van de ivb mogelijk meer in de rede. Wellicht ten overvloede wordt hier nog opgemerkt dat het in onderdeel a bedoelde vervoer niet gaat om (mobiliteits)hulpmiddelen waarmee de cliënt zichzelf kan vervoeren, zoals een aangepaste fiets of een scootmobiel.

Onderdeel b

De in artikel 3.8, eerste en tweede lid, geregelde ivb is onafhankelijk van de omvang en het type maatschappelijke ondersteuning dat in de maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen en opvang is opgenomen. Ook indien het gaat om ondersteuning die periodiek in de vorm van uren dienstverlening wordt geleverd, zoals huishoudelijke hulp of begeleiding, is de ivb niet afhankelijk van de hoeveelheid ondersteuning die wordt geleverd. Indien een cliënt slechts weinig van dergelijke periodieke ondersteuning ontvangt en er sprake is van een hoog bijdrageplichtig inkomen, is het niet uitgesloten dat de maandelijkse kostprijs van de ondersteuning lager is dan de ivb die de cliënt verschuldigd zou zijn. Aan gemeenten wordt de mogelijkheid geboden in zo'n geval slechts de kostprijs van de in de maatwerkvoorziening besloten liggende vorm van maatschappelijke ondersteuning bij wijze van eigen bijdrage in rekening te brengen. De gemeenteraad dient daartoe ingevolge het eerste lid, onderdeel b, bij verordening te bepalen voor welke vormen van maatschappelijke ondersteuning dit geldt. Er zou bijvoorbeeld alleen gekozen kunnen worden voor vormen van maatschappelijke ondersteuning waarvoor de lokale of regionale particuliere markt onvoldoende is ontwikkeld.

Heeft de gemeenteraad deze mogelijkheid gebruikt en ontstaat tijdens het onderzoek, bedoeld in artikel 2.3.2 Wmo 2015, de indruk dat de cliënt behoefte heeft aan een maatwerkvoorziening met maatschappelijke ondersteuning waarvoor de matiging van de eigen bijdrage tot de maandelijkse kostprijs geldt en dat de ivb die hij ingevolge artikel 3.8, eerste en tweede lid, zou moeten betalen hoger zou kunnen zijn dan die kostprijs, dan kan in dat onderzoek met de cliënt besproken worden wat de cliënt wenst. Eén van de mogelijkheden is dat de cliënt een aanvraag voor de maatwerkvoorziening indient, waarna hem een eigen bijdrage ter hoogte van de maandelijkse kostprijs in rekening wordt gebracht. Een andere mogelijkheid zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat de cliënt besluit om zelf ondersteuning in te kopen.

Gemeenten worden in staat geacht tijdens het onderzoek een inschatting te maken van de kostprijs. Er ontstaat dan immers al een beeld van de behoeften en voorkeuren van de cliënt, van zijn eigen mogelijkheden voor zelfredzaamheid en participatie en van de eventueel te leveren maatwerkvoorziening. Op basis van ervaringen met eerder geleverde voorzieningen, die in de toekenningsbeschikkingen gespecificeerd behoren te zijn, en de kosten die de gemeente daarvoor heeft gemaakt, kan bij benadering worden aangegeven wat de kostprijs van de aan de cliënt te leveren voorziening zou kunnen zijn.

Opgemerkt wordt dat de medewerkers van de gemeente die het onderzoek, bedoeld in artikel 2.3.2 Wmo 2015 verrichten, niet beschikken over het bijdrageplichtig inkomen van de cliënt (of, indien de cliënt gehuwd is, over het gezamenlijke bijdrageplichtig inkomen van hem en zijn eventuele echtgenoot). De vraag of de ivb die de cliënt zou moeten betalen hoger uit zou komen dan de kostprijs van zijn maatschappelijke ondersteuning, zal derhalve moeten worden gebaseerd op een inschatting. Het college kan de cliënt daartoe gelet op artikel 2.3.2 in verbinding met artikel 5.1.1 Wmo 2015 vragen om gegevens omtrent het inkomen te verstrekken, zoals een aanslag inkomstenbelasting over het peiljaar t-2 of een loonstrook uit dat jaar. Een cliënt is niet verplicht om aan dat verzoek te voldoen, maar indien diens gevolg niet aannemelijk kan worden dat zijn ivb hoger zou worden dan de kostprijs van de maatschappelijke ondersteuning die tot zijn maatwerkvoorziening behoort, zal hij geen gebruik kunnen maken van de in het eerste lid, onderdeel b, bedoelde optie.

Een cliënt voor wie deze optie wordt ingezet, wordt niet aangemeld bij het CAK. Gelet op artikel 2.1.4b, derde lid, onderdeel b, Wmo 2015 heeft het college namelijk de taak dergelijke eigen bijdragen vast te stellen en te innen, wat gelet op artikel 3.4, eerste lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 met zich brengt dat deze cliënten niet bij het CAK worden aangemeld.

Tweede lid

Ingevolge het tweede lid kan de gemeenteraad de mogelijkheid van een eigen bijdrage die niet afhankelijk is van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot, beperken tot cliënten die behoren tot door hem bij verordening aangewezen groepen. Het kan hierbij om inkomensgroepen gaan, maar dat hoeft niet. Er kan bijvoorbeeld ook gedacht worden aan cliënten die onvoldoende doenvermogen hebben om de benodigde maatschappelijke ondersteuning zelf in te kopen.

Derde lid

Net als voor de ivb, zijn er situaties die zich lenen voor een ontheffing van de eigen bijdrage die niet afhankelijk is van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot. Daarom zijn de ontheffingsgronden als bedoeld in artikel 3.8, vierde lid, onderdelen d, e en f, hier van overeenkomstige toepassing verklaard. De ontheffingsgrond met betrekking tot hulpmiddelen en woningaanpassingen in onderdeel g van dat artikellid is niet van overeenkomstige toepassing verklaard. Voor hulpmiddelen en woningaanpassingen kan immers geen eigen bijdrage ingesteld worden die onafhankelijk is van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot.

Artikel 3.8b

Voor de toelichting op artikel 3.8b Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 wordt verwezen naar de toelichting op het deels gelijklopende artikel 3.7b, dat betrekking heeft op een vrijstelling voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie. Behalve dat artikel 3.8b betrekking heeft op een pauzering van de eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang, is een belangrijk verschil dat hier een uitzondering geldt voor een maatwerkvoorziening die in de vorm van een persoonsgebonden budget is verstrekt. Cliënten met een pgb voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang kopen hun maatschappelijke ondersteuning immers zelf in en kunnen diens gevolge zelf met hun aanbieders afspreken wat er zal gebeuren als de ingekochte ondersteuning tijdelijk niet geleverd kan worden. Als afgesproken is dat dan niet betaald hoeft te worden, kan de budgethouder het geld dat op die manier wordt bespaard, gebruiken voor de inkoop van vervangende ondersteuning.

De pauze geldt voor maatwerkvoorzieningen slechts als de gehele voorziening niet meer wordt geleverd. Dat wil zeggen dat alle onderdelen van de maatwerkvoorziening feitelijk niet meer worden geleverd. Een verschil met algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie is wel dat in het kader van een maatwerkvoorziening hulpmiddelen en woningaanpassingen kunnen worden geleverd. Belangrijk hierbij is om op te merken dat het feitelijk gebruik van een hulpmiddel of woningaanpassing door de cliënt niet bepalend is voor de levering ervan. Als een scooter door de cliënt bijvoorbeeld tijdens de wintermaanden gedurende een periode niet wordt gebruikt, heeft dat geen invloed op de feitelijke leveringssituatie. De scooter blijft dan geleverd aan cliënt. Er is geen sprake van een onderbreking en de eigen bijdrage zal in dit voorbeeld dus niet worden gepauzeerd.

Bij het beantwoorden van de vraag of de gehele maatwerkvoorziening is onderbroken, blijven buiten beschouwing de hulpmiddelen en woningaanpassingen waarvan de kostprijsbewaking reeds voltooid is. Met andere woorden: als de levering wordt voortgezet van hulpmiddelen en woningaanpassingen waarvan de kostprijs inmiddels niet meer door het CAK bewaakt wordt en de levering van alle andere componenten van de maatwerkvoorziening is onderbroken, dan wordt dat beschouwd als een onderbreking van de gehele maatwerkvoorziening.

Het langdurig onderbreken van de feitelijke levering van een hulpmiddel of woningaanpassing hoort niet voor te komen. Voor de uitzonderlijke situatie dat dit door overmacht of fouten in de uitvoering eventueel toch gebeurt, wordt echter geregeld, dat ook dan recht op pauzering van de eigen bijdrage ontstaat.

Bij de uitvoering van de pauzering wordt onderscheid gemaakt tussen maatwerkvoorzieningen zonder of met hulpmiddelen of woningaanpassingen waarvan de kostprijs bewaakt wordt door het CAK. Bevat de maatwerkvoorziening niet dergelijke hulpmiddelen of woningaanpassingen, dan wordt de pauzering geëffectueerd door een vrijstelling. Indien de maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang een hulpmiddel of woningaanpassing bevat waarvan de kostprijs bewaakt wordt door het CAK, dan zal de kostprijsbewaking gecontinueerd moeten worden als de levering van de maatwerkvoorziening na de pauze wordt voortgezet. Daarom wordt in die gevallen de eigen bijdrage gepauzeerd door deze op nihil te stellen. Dan kan het CAK ook tijdens de onderbreking doorgaan met het bijhouden van de eigen bijdrage die in rekening is gebracht.

Net als bij algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie geldt de pauzering vanaf het moment dat de onderbreking langer duurt dan eenendertig opeenvolgende dagen of, indien dat korter is, dan een volledige kalendermaand. En ook hier zijn er dezelfde twee redenen voor een pauzering van de eigen bijdrage. De eerste is bij tijdelijk verblijf van een cliënt dat medisch noodzakelijk is in verband met de geneeskundige zorg of chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard. Daarnaast is de tweede reden dat er geen levering plaatsvindt en er ook geen enkel concreet aanbod tot gehele of gedeeltelijke levering is gedaan. Als de aanbieder wel in staat is de voorziening geheel of gedeeltelijk aan te bieden en het aanbod daadwerkelijk gestand te doen, maar de cliënt geen gebruik maakt van dat concrete aanbod, dan is geen sprake van een onderbreking van de levering die tot een pauzering van de eigen bijdrage leidt. Behalve door een daadwerkelijke gehele of gedeeltelijke hervatting van de levering, eindigt een onderbreking ook als een concreet aanbod daartoe wordt gedaan.

Over de verhouding tussen de pauzering en de samenloop van eigen bijdragen wordt het volgende opgemerkt. Bij een onderbreking wordt de maatwerkvoorziening tijdelijk en geheel niet geleverd. Voor de samenloop met een algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie heeft dat geen gevolgen. Hiervoor is gelet op artikel 3.7a, eerste lid, immers niet vereist dat de maatwerkvoorziening wordt geleverd. Voor de samenloop met andere maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang heeft een onderbreking van één die voorzieningen evenmin gevolgen als de levering van de andere maatwerkvoorziening wordt voortgezet. De ivb is gelet op artikel 3.8, eerste en tweede lid, immers niet afhankelijk van de soort of de omvang van de maatschappelijk ondersteuning.

Artikel 3.8c

Eerste lid

Een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang kan een of meerdere hulpmiddelen of woningaanpassingen bevatten. Uit artikel 2.1.4a, vierde lid, Wmo 2015 volgt dat voor zo'n hulpmiddel of woningaanpassing nooit meer dan de kostprijs aan eigen bijdrage geheven mag worden. Artikel 3.8c Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 regelt hoe wordt bewaakt dat de kostprijs van een hulpmiddel of woningaanpassing niet wordt overschreden. Overigens is dit alleen van belang voor maatwerkvoorzieningen waarvoor een ivb geldt; ingevolge artikel 3.8a is het namelijk alleen mogelijk bij verordening te bepalen dat voor maatwerkvoorzieningen zonder een hulpmiddel of woningaanpassing een eigen bijdrage geldt die niet afhankelijk is van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele partner.

Omdat het CAK – en niet het college – weet hoe hoog de ivb is die bij een cliënt in rekening is gebracht, bewaakt het CAK of het totaalbedrag van de aan de cliënt in rekening gebrachte eigen bijdragen op enig moment de kostprijs overschrijdt. Daartoe dient het CAK van het college de kostprijs van het hulpmiddel of de woningaanpassing te ontvangen, alsmede de datum waarop is gestart met levering van hulpmiddelen of woningaanpassingen aan de cliënt. Het eerste lid verplicht het college dan ook om deze aan het CAK te melden. Door middel van de zinsnede “de datum van aanvang van de levering in het kader van die maatwerkvoorziening” is rekening gehouden met de mogelijkheid dat de levering van een hulpmiddel of woningaanpassing aan een cliënt is aangevangen toen deze een maatwerkvoorziening met beschermd wonen of opvang ontving. Tijdens het leveren van een maatwerkvoorziening met beschermd wonen of opvang vindt geen kostprijsbewaking plaats van een hulpmiddel of woningaanpassing. De kostprijsbewaking begint als de levering van de maatwerkvoorziening met beschermd wonen of opvang eindigt en overgaat in een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang. De datum waarop dat gebeurt, wordt dan beschouwd als de datum waarop de levering van het hulpmiddel of de woningaanpassing aanvangt.

Tevens is er rekening mee gehouden dat beide echtgenoten een hulpmiddel of woningaanpassing geleverd kunnen krijgen in het kader van een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang. Aangezien de ivb is gebaseerd op het gezamenlijk inkomen en vermogen, vindt ook dan voor één hulpmiddel of woningaanpassing de kostprijsbewaking plaats.

Kostprijsbewaking is ook mogelijk bij hulpmiddelen of woningaanpassingen die aan een cliënt met een pgb worden geleverd.

Kostprijsbewaking wordt uitgevoerd voor één hulpmiddel of woningaanpassing tegelijk. Indien de cliënt of de gehuwde cliënten per dezelfde datum meerdere hulpmiddelen of woningaanpassingen geleverd krijgen, kiest het college voor welk hulpmiddel of woningaanpassing de kostprijs aan het CAK als eerste wordt doorgegeven. Wanneer de kostprijsbewaking daarvoor is afgerond, kan het andere hulpmiddel of de andere woningaanpassing worden doorgegeven, mits dat dan nog geleverd wordt. Ook voor het geval hulpmiddelen en/of woningaanpassingen achtereenvolgens worden geleverd, voorziet artikel 3.8c, eerste tot en met vierde lid, in een cyclus van kostprijsbewaking.

Per hulpmiddel of woningaanpassing dient één kostprijs te worden doorgegeven aan het CAK voor de kostprijsbewaking. Op grond van artikel 2.1.4a, vierde lid, Wmo 2015 legt het college bij

verordening vast op welke wijze de kostprijs van een hulpmiddel en een woningaanpassing wordt berekend. In artikel 2.1.4.a, vijfde lid, onder a, Wmo 2015 staat dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels gesteld kunnen worden over de berekening van de kostprijs. Artikel 3.8c van dit besluit is daarop gestoeld. Het gaat bij de kostprijsbewaking om de kostprijs die gerelateerd is aan de redelijkerwijs aannemelijke waarde van het hulpmiddel of de woningaanpassing op het moment van aanvang van de levering. De waarde hoeft niet voor elk individueel hulpmiddel of elke woningaanpassing afzonderlijk exact te worden bepaald. Indien het college bijvoorbeeld een tweedehands hulpmiddel aan een cliënt levert dat eerder aan een andere cliënt beschikbaar is gesteld, ligt het in de rede er bij het bepalen van de kostprijs acht op te slaan wat een tweedehands hulpmiddel doorgaans nog waard is. Gemeenten kunnen de kostprijs van (zowel nieuwe als tweedehandse) hulpmiddelen per type hulpmiddel of woningaanpassing op gestandaardiseerde wijze bepalen.

De gemeente heeft ruimte om te bepalen uit welke componenten een kostprijs is opgebouwd. Een gemeente kan een hulpmiddel kopen, huren of op een andere manier verkrijgen. Bij koop kan voor het bepalen van de kostprijs gebruik gemaakt worden van de aanschafprijs. Bij huur, lease of andere wijzen van verkrijging waarbij sprake is van periodieke betalingen zal ten behoeve van de kostprijsbewaking toch één kostprijs aan het CAK doorgegeven moeten worden. Dat kan bijvoorbeeld per soort hulpmiddel of woningaanpassing berekend worden door het maandelijkse huur- of leasebedrag te vermenigvuldigen met het aantal maanden van de gemiddelde afschrijvingstermijn. Een andere mogelijkheid is om bij huur, lease of andere wijzen van verkrijging in het geval van een nieuw hulpmiddel of nieuwe woningaanpassing uit te gaan van de catalogusprijs van het hulpmiddel of de woningaanpassing. Bij het berekenen van de kostprijs kunnen ook kosten worden betrokken voor het duurzaam gebruik van het hulpmiddel. Voorbeelden zijn kosten voor onderhoud – of de gemiddelde (marktconforme) afkoopsom daarvoor – en verzekeringen. Dergelijke kosten kunnen – afhankelijk van de keuze die de gemeente bij verordening heeft gemaakt – als onderdeel worden gezien van de kostprijs.

De burger mag van het college verwachten dat de wijze van berekenen van de kostprijs zoals vastgelegd in de verordening al in het keukentafelgesprek aan de orde komt, zodat een burger met een ondersteuningsvraag zich vooraf al op de hoogte kan stellen van wat bij benadering de kostprijs zal zijn die via de eigen bijdrage geïnd zal worden. De burger kan met inachtneming van deze kostprijs en met inachtneming van de verwachte hoogte van de ivb, die eveneens aan de orde komt in het keukentafelgesprek en met de rekentool van het CAK in te schatten is, een afweging maken of hij het hulpmiddel of de woningaanpassing via de Wmo geleverd wil krijgen.

Tweede en derde lid

Het tweede en derde lid regelen hoe de kostprijsbewaking plaatsvindt nadat het college de kostprijs van een hulpmiddel of woningaanpassing aan het CAK heeft gemeld. Het tweede lid bepaalt dat het CAK vanaf het moment van aanvang van de levering van het hulpmiddel of de woningaanpassing bijhoudt welke bedragen maandelijks aan ivb bij de cliënt in rekening worden gebracht. Indien de levering van een hulpmiddel of woningaanpassing aan een cliënt is aangevangen toen deze een maatwerkvoorziening met beschermd wonen of opvang ontving, wordt het bijgehouden vanaf de datum van aanvang van de levering van de maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang. Het CAK telt deze maandelijkse bedragen bij elkaar op. Het is de bedoeling dat de bijdrageplicht eindigt zodra dit gecumuleerde bedrag de kostprijs zou overschrijden. Het is echter niet de bedoeling dat de bijdrageplicht eindigt indien de cliënt naast het hulpmiddel of de woningaanpassing waarvoor de kostprijsbewaking eindigt, nog een andere vorm van maatschappelijke ondersteuning in zijn maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang geniet. Dit kan een heel andere vorm van maatschappelijke ondersteuning zijn, maar ook kan het gaan om een ander hulpmiddel of andere woningaanpassing. Bij aanmelding van een tweede- of volgende kostprijs hoeft de datum van aanvang van levering van het hulpmiddel of de woningaanpassing niet gemeld te worden, omdat deze datum in het verleden ligt en de tweede of volgende kostprijsbewaking immers niet vanaf die datum door het CAK zal worden uitgevoerd, maar aansluitend op de vorige kostprijsbewaking.

Slechts de gemeente is op de hoogte van de precieze vormen van maatschappelijke ondersteuning die de cliënt bij wijze van maatwerkvoorziening ontvangt. Daarom bepaalt het derde lid dat het CAK het college waarschuwt indien het totaal van de ivb die sinds de melding, bedoeld in het eerste lid, bij de cliënt in rekening is gebracht, de kostprijs dreigt te overschrijden. Het CAK doet dit twee maanden voor de kalendermaand waarin de ivb de kostprijs naar verwachting van het CAK zou overschrijden. Het CAK kan zich onmogelijk aan deze termijn houden als de ivb binnen twee maanden de kostprijs overstijgt. In dat geval zal het CAK dit onmiddellijk melden. Het gaat hierbij altijd om een verwachting van het CAK, omdat hier geen zekerheid over bestaat.

Het is mogelijk dat er tijdens de periode van kostprijsbewaking een vrijstellings-, ontheffings- of nihilstellingsgrond opkomt. In dat geval zal de kostprijsbewaking voor het hulpmiddel of de woningaanpassing worden opgeschort totdat de eigen bijdrage weer ingaat na toepassing van een vrijstelling of ontheffing, dan wel weer hoger wordt dan € 0 na een nihilstelling.

Overigens wordt opgemerkt dat artikel 3.8c op laatstgenoemd punt afwijkt van wat voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit in artikel 3.10b, derde lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 was geregeld. Op grond van laatstgenoemd artikellid ging de kostprijsbewaking door tijdens een vrijstelling of ontheffing van de bijdrageplicht of een nihilstelling, alsof de eigen bijdrage voldaan werd. Besloten is om deze virtuele kostprijsbewaking af te schaffen, omdat er niet daadwerkelijk een eigen bijdrage wordt geheven en geïnd en het bovendien van het CAK vergt om eigen bijdragen te administreren van cliënten die niet bijdrageplichtig zijn.

Vierde lid

Nadat het college de melding van het CAK, bedoeld in het derde lid heeft ontvangen, gaat het college na of de cliënt nog andere vormen van maatschappelijke ondersteuning ontvangt, dan het hulpmiddel of de woningaanpassing waarvoor de kostprijsbewaking geldt. Het college dient binnen vier weken na de melding van het CAK een terugmelding te doen. Er kunnen zich verschillende situaties voordoen.

Onderdeel a betreft de situatie waarin de cliënt een ander hulpmiddel of een andere woningaanpassing geleverd krijgt. Het college laat dat dan weten aan het CAK. Daarbij wordt in de volgorde van aanvang van levering ook de kostprijs vermeld van het hulpmiddel of de woningaanpassing naar de waarde ten tijde van de aanvang van levering ervan. Er kunnen alleen voorzieningen worden aangemeld voor kostprijsbewaking die op het moment van aanmelding daadwerkelijk geleverd worden. Wordt een hulpmiddel inmiddels niet meer geleverd, dan kan de gemeente niet alsnog de kostprijs daarvan in rekening brengen. Daarom is het van belang dat het college bij het bereiken van een kostprijs de actuele leveringssituatie van de cliënt toetst. De inning van de ivb wordt gecontinueerd en de kostprijsbewaking gaat over op het andere hulpmiddel dat of de andere woningaanpassing die als eerstvolgende geleverd is en nog steeds daadwerkelijk geleverd wordt. Het is niet nodig dat de datum van aanvang van de feitelijke levering van dit hulpmiddel of die woningaanpassing aan het CAK wordt doorgegeven. De kostprijsbewaking wordt immers voortgezet vanaf de kalendermaand waarin het totaalbedrag aan opgelegde eigen bijdrage de kostprijs van het vorige hulpmiddel of de vorige woningaanpassing zou overschrijden. Met ingang van die kalendermaand telt het CAK de maandelijks in rekening gebrachte eigen bijdrage bij elkaar op tot de kostprijs van het andere hulpmiddel of de andere woningaanpassing zal worden bereikt, waarvan het CAK wederom twee maanden tevoren melding maakt.

Onderdeel b betreft de situatie waarin de cliënt een maatwerkvoorziening geleverd krijgt die alleen bestaat uit de eerder gemelde hulpmiddelen of woningaanpassingen. Het college laat dat dan aan het CAK weten. Het CAK herzielt de eigen bijdrage vervolgens op zo'n manier, dat geen eigen bijdrage meer verschuldigd zal zijn vanaf de eerste dag van de kalendermaand waarin het totaalbedrag aan ivb dat sinds de melding, bedoeld in het eerste lid, in rekening is gebracht, de kostprijs zou overstijgen. Daarmee wordt bewerkstelligd dat de ivb nooit hoger is dan de kostprijs. De datum met ingang waarvan de eigen bijdrage niet meer verschuldigd is, wijkt dan af van de hoofdregel van artikel 3.5, vijfde lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015, die luidt dat de verschuldigdheid van de eigen bijdrage eindigt in geval van stopzetting van de levering van de

voorziening. Een en ander onder voorbehoud van wijzigingen van de maatwerkvoorziening na de terugmelding door het college en voor het staken van de kostprijsbewaking.

Onderdeel c betreft de situatie waarin de cliënt behalve de eerder gemelde hulpmiddelen en woningaanpassingen ook andere diensten of maatregelen geleverd krijgt in het kader van een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang. De ivb wordt gecontinueerd, maar het CAK zal de kostprijsbewaking staken met ingang van de kalendermaand waarin het totaal bedrag aan opgelegde eigen bijdrage de kostprijs van het vorige hulpmiddel of de vorige woningaanpassing zou overschrijden. Ook hier wordt het voorbehoud gemaakt voor eventuele wijzigingen van de maatwerkvoorziening na de terugmelding door het college en voor het staken van de kostprijsbewaking. Als er in de tussentijd bijvoorbeeld toch weer een hulpmiddel geleverd wordt, dan zal de kostprijsbewaking worden voortgezet.

Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat het CAK wel administreert dat de ivb de kostprijs van de geleverde hulpmiddelen en woningaanpassingen heeft overschreden. Indien de levering van de andere diensten of maatregelen eindigt en de levering van de hulpmiddelen en woningaanpassingen wordt voortgezet, is de cliënt immers geen ivb meer verschuldigd.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat zich bij voltooiing van de kostprijsbewaking voor een bepaald hulpmiddel of een bepaalde woningaanpassing nog andere situaties zouden kunnen voordoen die het college ook aan het CAK moet doorgeven. De melding is dan echter niet gebaseerd op artikel 3.8c, vierde lid, maar op artikel 3.4. Het gaat namelijk om situaties waarin de maatwerkvoorziening waarvoor een ivb verschuldigd is, eindigt:

- de cliënt krijgt geen ander hulpmiddel of een andere woningaanpassing geleverd, maar een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang waarvoor de gemeente bij verordening heeft bepaald dat een eigen bijdrage geldt die niet afhankelijk is van het inkomen of vermogen. Het college laat dat op grond van artikel 3.4, vierde lid, dan weten aan het CAK. Het CAK stopt de ivb op grond van artikel 3.5, vijfde lid, met ingang van de eerste dag van de kalendermaand volgende op de maand waarin de levering van de voorziening eindigt en het college start met het heffen van een eigen bijdrage als bedoeld in artikel 3.8a, eerste lid, overeenkomstig de daarvoor geldende verordening;
- de cliënt krijgt in het geheel geen maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang meer geleverd. Deze situatie lijkt sterk op de situatie in onderdeel b. Het verschil is dat tegelijkertijd met voltooiing van de kostprijsbewaking de levering van het betreffende hulpmiddel of de betreffende woningaanpassing stopt. Het college meldt dat aan het CAK op grond van artikel 3.4, vierde lid. De cliënt is dan op grond van artikel 3.5, vijfde lid, geen ivb meer verschuldigd met ingang van de eerste dag van de kalendermaand volgende op de maand waarin de levering van de voorziening eindigt;
- de cliënt krijgt een maatwerkvoorziening met beschermd wonen geleverd. Het college meldt dat aan het CAK op grond van artikel 3.4, eerste lid. De cliënt is aan het CAK geen eigen bijdrage meer verschuldigd op grond van artikel 3.8, maar op grond van artikel 3.11. Voor het geval de verschuldigdheid van deze eigen bijdragen overlappen in de maand waarin de maatwerkvoorziening met beschermd wonen start, volgt uit de samenloopbepaling in artikel 3.8, vierde lid, onderdeel a, dat alleen de eigen bijdrage voor de maatwerkvoorziening met beschermd wonen verschuldigd is;
- de cliënt krijgt een maatwerkvoorziening met opvang geleverd. Het college meldt dat aan het CAK op grond van artikel 3.4, vierde lid. De cliënt is aan het CAK geen eigen bijdrage meer verschuldigd op grond van artikel 3.8, maar aan het college op grond van artikel 3.20. Voor het geval de verschuldigdheid van deze eigen bijdragen overlappen in de maand waarin de maatwerkvoorziening met beschermd wonen start, volgt uit de samenloopbepaling in artikel 3.8, vierde lid, onderdeel b, dat alleen de eigen bijdrage voor de maatwerkvoorziening met opvang verschuldigd is.

Tot slot is het mogelijk dat na afloop van de kostprijsbewaking later – dus niet aansluitend op de beëindiging van de kostprijsbewaking – opnieuw een of meer hulpmiddelen en/of woningaanpassingen geleverd worden in het kader van een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang. Dat kan een vervanging zijn van een eerder geleverde hulpmiddel of woningaanpassing en/of een ander hulpmiddel of andere woningaanpassing. Dan doet het college

daarvoor op grond van het eerste lid een melding aan het CAK en begint een nieuwe kostprijsbewaking te lopen.

Vijfde lid

Indien nodig kunnen op grond van het vijfde lid bij ministeriële regeling kaders worden gesteld waarbinnen de gemeenteraad bij verordening kan bepalen hoe de kostprijs wordt berekend.

Op grond van artikel 2.1.4a, vierde lid, Wmo 2015 wordt bij verordening bepaald op welke wijze de kostprijs wordt berekend. Aldus kan de gemeenteraad desgewenst voorkomen dat de kostprijs voor ieder individueel hulpmiddel afzonderlijk moet worden berekend. In de verordening kan bijvoorbeeld een kostprijs per productcategorie worden opgenomen, uitgaande van gestandaardiseerde prijzen. Op die manier hoeft de gemeente niet bijvoorbeeld per merk en model scooter een afzonderlijke kostprijs vast te stellen, maar kan zij volstaan met één kostprijs voor scooters, ongeacht merk en model. Het voorgaande geldt overigens ook voor woningaanpassingen, voor zover het althans gaat om woningaanpassingen die niet uniek zijn, zoals het aanbrengen van een eenvoudige traplift in een rijtjeshuis. Daarnaast kan de gemeente in de verordening bepalen dat ook kosten van onderhoud en voor een verzekering deel uitmaken van de kostprijs.

Op grond van artikel 2.1.4a, vijfde lid, onderdeel a, Wmo 2015 kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wel kaders gesteld worden waarbinnen de gemeenteraad kan bepalen hoe de kostprijs wordt berekend. Artikel 3.8c, vijfde lid, bevat de grondslag om dat bij ministeriële regeling te kunnen doen, ter uitwerking van of in aanvulling op hetgeen al in artikel 3.8c is geregeld. Deze mogelijkheid is gecreëerd voor het geval zich onverhoopt ongewenste situaties voordoen.

Onderdeel P

Artikel 3.9 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 regelt het bijdrageplichtig inkomen dat het CAK bij de berekening van de ivb voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang gebruikt. Voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit gold voor deze soort maatwerkvoorziening het abonnementstarief, dat niet afhankelijk was van het inkomen of vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot. Artikel 3.9 was toen slechts van belang voor het antwoord op de vraag of het bijdrageplichtig inkomen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot zo laag was, dat – indien de gemeenteraad minimabeleid voerde – de nihilstelling van artikel 3.8, tweede lid, van het toenmalige besluit zou moeten worden toegepast. Nu voor de door het CAK te heffen en innen ivb voor de maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen en opvang het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot altijd van belang is, is de reikwijdte van artikel 3.9 uitgebreid.

Onderdeel Q

Artikel 3.10, eerste lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dat voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit luidde, regelde dat de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang gelijk was aan het abonnementstarief indien het bijdrageplichtig inkomen van de cliënt of, indien hij een echtgenoot had, het gezamenlijke bijdrageplichtig inkomen niet kon worden vastgesteld omdat inkomensgegevens of de rendementsgrondslag ontbraken. Onder het abonnementstarief betekende dit slechts dat eventueel minimabeleid van de gemeenten in dit geval niet werd toegepast. Op grond van artikel 3.10, tweede lid, werd het minimabeleid echter alsnog toegepast, als uit later beschikbare gegevens omtrent het inkomen en de rendementsgrondslag en daarmee uit een later berekend bijdrageplichtig inkomen bleek dat het bijdrageplichtig inkomen beneden de door de gemeente vastgestelde grens lag.

Artikel 3.10, eerste lid, is met voorliggend besluit zo gewijzigd, dat het CAK bij onbekendheid van inkomen of rendementsgrondslag en daarmee van het bijdrageplichtig inkomen de ivb vaststelt op

de minimum-ivb. Het oude artikel 3.10, tweede lid, is naast artikel 3.6 niet meer nodig. Nadat het inkomen of de rendementsgrondslag alsnog bekend zijn geworden, zal het CAK de eigen bijdrage herberekenen, waarna de eigen bijdrage, gelet op artikel 3.6, eerste lid, zal worden herzien als die herberekening tot wijzigingen in de eigen bijdrage dient te leiden.

Onderdeel R

Eerste lid

Artikel 3.10a Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit, regelde dat de eigen bijdrage steeds over een hele maand moet worden betaald, ook als de cliënt slechts gedurende een deel van een maand maatschappelijke ondersteuning kreeg. Dit artikel keert niet terug. Uit de nieuwe artikelen 3.5 en 3.6 volgt immers al dat een eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang altijd een hele maandbijdrage is.

Het nieuwe artikel 3.10a, eerste lid, bepaalt, net zoals artikel 3.18 dat beoogt voor de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening met beschermd wonen, dat het CAK de eigen bijdrage ieder jaar voor het daaropvolgende kalenderjaar opnieuw berekent. Indien dit tot wijziging van het bedrag leidt, zal het CAK de eigen bijdrage gelet op artikel 3.6, eerste lid, vervolgens dienen te herzien. Het zal hierbij vaak gaan om het verwerken van de gevolgen van indexering.

Indien het college of de instantie ingevolge artikel 3.8a, eerste lid, de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang vaststelt en int, is deze niet afhankelijk van het inkomen of vermogen van de cliënt. Om die reden legt het eerste lid van artikel 3.10a de colleges en instanties geen jaarlijkse plicht tot herberekening op.

Tweede lid

Blijkt bij de jaarlijkse berekening dat het inkomen of de rendementsgrondslag van de cliënt en zijn eventuele echtgenoot over het nieuwe peiljaar nog onbekend zijn, dan zorgt het tweede lid van artikel 3.10a er, zo nodig in afwijking van artikel 3.10, eerste lid, voor dat de eigen bijdrage die de cliënt in het komende jaar moet betalen gelijk is aan de bijdrage die de cliënt in de laatste maand van het voorafgaande jaar betaalden, zij het dat wel rekening wordt gehouden met indexatie van de minimum- en maximum-ivb die op grond van artikel 3.7 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zal hebben plaatsgevonden.

Onderdeel a van het tweede lid zorgt ervoor dat cliënten die in de maand voorafgaande aan de eerste kalendermaand waar de herberekening voor geldt de minimum-ivb, bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, onderdelen a, b, c of d, tweede subonderdeel, verschuldigd waren, vanaf die eerste kalendermaand nog steeds de minimum-ivb verschuldigd zijn, maar dan de minimum-ivb die ingevolge indexatie voor dat nieuwe kalenderjaar geldt.

Onderdeel b bewerkstelligt dat cliënten die in de maand voorafgaande aan de eerste kalendermaand waar de herberekening betrekking op heeft een eigen bijdrage van € 0 gold, deze in laatstbedoelde maand € 0 blijft. Het gaat hier om gehuwde cliënten van wie ten minste een der echtgenoten de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt en wier gezamenlijke bijdrageplichtig inkomen ten hoogste het bedrag beloopt dat ingevolge artikel 3.8, eerste lid, onderdeel d, eerste subonderdeel, in het voorafgaande kalenderjaar gold.

Onderdeel c geldt voor alle cliënten die meer betaalden dan het voor hen geldende minimum. Zij blijven de eerste tijd de bijdrage betalen die zij over de laatste maand van het voorafgaande kalenderjaar betaalden, met dien verstande dat minimaal het geïndexeerde bedrag, genoemd in artikel 3.8, eerste lid, onderdelen a, b, c of d, en maximaal het geïndexeerde bedrag, genoemd in artikel 3.8, tweede lid, geldt.

Nadat het inkomen en de rendementsgrondslag alsnog bekend zijn geworden, zal het CAK de eigen bijdrage nogmaals berekenen. Daarna zal de eigen bijdrage, gelet op artikel 3.6, eerste lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015, moeten worden herzien als die berekening tot wijzigingen in de eigen bijdrage dient te leiden.

Onderdeel S

Artikel 3.10b Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is vervallen. Het regelde de kostprijsbewaking. Regels daarover zijn nu opgenomen in artikel 3.8c Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

Onderdeel T

Verwezen wordt naar de toelichting op artikel I, onderdelen C en D.

Onderdelen U en V

De wijzigingen in de artikelen 3.11 en 3.12 zijn redactioneel van aard.

Onderdeel W

Het schrappen van artikel 3.13, eerste lid, onderdeel b, vierde en vijfde subonderdeel, houdt verband met het afschaffen van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag. Artikel III bevat het overgangsrecht voor het afschaffen van deze compensatie.

Onderdeel X

De wijzigingen in artikel 3.14 zijn redactioneel van aard.

Onderdeel Y

Artikel 3.14a is geschrapt in verband met het afschaffen van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag. Artikel III bevat het overgangsrecht voor het afschaffen van deze compensatie.

Onderdeel Z

Artikel 3.15 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 bepaalde hoe de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening met beschermd wonen werd vastgesteld indien een cliënt voor het eerst inkomen geniet. Zo'n cliënt heeft in het peiljaar, dat wil zeggen in het tweede kalenderjaar voorafgaand aan het jaar waarover de eigen bijdrage verschuldigd is, geen inkomen. Hetzelfde geldt voor het daaropvolgende kalenderjaar. In eerdergenoemde artikelen was geregeld dat voor de vaststelling van het bijdrageplichtig inkomen in het eerste kalenderjaar waarvoor de eigen bijdrage moest worden vastgesteld dan uitgegaan moest worden van het inkomen dat de cliënt en zijn eventuele echtgenoot dan over dat kalenderjaar naar verwachting zouden genieten, alsmede van het in dat jaar te verwachten vermogen, verminderd met de over dat jaar naar verwachting verschuldigde of ingehouden belasting. In het tweede kalenderjaar waarvoor de eigen bijdrage moest worden vastgesteld, gold hetzelfde, maar dan met het inkomen en vermogen en de belasting die voor dat jaar verwacht worden. Voor de berekening van de eigen bijdrage over het derde jaar werd ook uitgegaan van de gegevens over het tweede kalenderjaar.

Deze artikelen hadden in de praktijk enkel materiële gevolgen voor cliënten in de leeftijd tussen de achttien en eenentwintig jaar die voor het eerst inkomen kregen. Omdat het inkomen van deze cliënten in de eerste jaren in de praktijk vaak fluctueert, leidden deze artikelen tot veel herzieningen in de eerste drie jaren dat eigen bijdragen verschuldigd waren. Het betrof zowel hogere, als lagere vaststellingen, met respectievelijk vorderingen en restituties tot gevolg. Elke herziening kon een stapelfactuur uitlokken, waarbij er grote onduidelijkheid ontstond over het openstaande bedrag aan eigen bijdrage. Dat leidde vervolgens weer tot onrust en zorgen bij deze

cliënten en, als zij deze bedragen niet tijdig voldeden, tot betalingsachterstanden. Daarom is besloten artikel 3.15 te laten vervallen.

In plaats daarvan gaat ook voor deze cliënten het inkomen en vermogen in het peiljaar t-2 gelden. Dit zal door het CAK worden uitgevraagd bij de Belastingdienst. Indien de Belastingdienst over de desbetreffende gegevens beschikt, zal het CAK de eigen bijdrage kunnen vaststellen.

Indien geen gegevens over inkomen en vermogen beschikbaar zijn, zoals voor cliënten die voor het eerst inkomen genieten in het eerste jaar waarin zij beschermd wonen geleverd krijgen, wordt de eigen bijdrage ingevolge artikel 3.17 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 vastgesteld op de minimumbijdrage voor beschermd wonen, zoals deze in artikel 3.12, derde lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 geregeld is. Vanaf het derde jaar waarin zij maatschappelijke ondersteuning ontvangen, hebben ze een vastgesteld inkomen in het peiljaar, namelijk het eerste jaar waarin de cliënt dat inkomen is gaan genieten, en gaat het CAK uit van dat inkomen, tenzij een peiljaarverlegging wordt aangevraagd.

Op de inkomsten uit eigen bijdragen heeft het vervallen van artikel 3.15 naar verwachting weinig impact, omdat bij cliënten in de leeftijd tussen de achttien en eenentwintig jaar in totaal een beperkt bedrag aan eigen bijdragen werd geïnd. Bovendien wegen die opbrengsten niet op tegen de lasten voor deze groep cliënten en de uitvoeringskosten bij het CAK.

Onderdeel AA

Artikel 3.16 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is aangepast omdat artikel 3.15 is vervallen. In het eerste lid is de verwijzing naar dat artikel geschrapt en het tweede lid is overbodig geworden.

Onderdelen BB tot en met FF

De wijzigingen in de artikelen 3.17 tot en met 3.20 Uitvoeringsbesluit zijn redactioneel van aard. Verder wordt over onderdeel CC opgemerkt dat op grond van artikel 3.18, eerste lid, de eigen bijdrage jaarlijks opnieuw wordt berekend voor het daaropvolgende kalenderjaar. Als gevolg van de jaarlijkse indexering van de bedragen die gehanteerd worden bij de berekening van de eigen bijdrage, zal dat leiden tot een herziening van de vastgestelde eigen bijdrage.

Artikel II

In de paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 Blz is de eigen bijdrage geregeld in de kosten van Wlz-zorg. Deze eigen bijdrage wordt geheven en geïnd door het CAK en is mede afhankelijk van het inkomen en vermogen van de verzekerde en diens eventuele echtgenoot. Met artikel II worden deze paragrafen aangepast, zodat de systematiek van de eigen bijdragen voor Wlz-zorg overeenkomt met de wijze waarop dat met het voorliggende besluit is geregeld voor de eigen bijdrage voor maatschappelijke ondersteuning. Hieronder worden de wijzigingen voor het Blz kort aangestipt, in aanvulling op de toelichting op artikel I met betrekking tot vergelijkbare wijzigingen van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

Onderdeel A

Vanwege de afschaffing van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag is het begrip "compensatie vervallen ouderentoeslag" geschrapt.

Onderdeel B

Artikel 3.3.1.2, eerste lid, onderdeel b, Blz regelde de extra vermogensvrijstelling voor de verzekerde die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt en zijn echtgenoot. Dit onderdeel is vervallen vanwege het schrappen van deze vermogensvrijstelling. Ten behoeve van

de leesbaarheid is het eerste lid opnieuw vastgesteld. Aangezien dat artikellid niet meer uit onderdelen bestaat, is de verwijzing in het vierde en vijfde lid aangepast.

Omdat artikel 3.3.2.5 Blz vervalt, is de verwijzing naar die bepaling geschrapt uit artikel 3.3.1.2, derde lid.

Onderdeel C

Artikel 3.3.1.2a Blz beschreef de berekening van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag. Met de afschaffing van deze compensatie zijn het eerste en tweede lid van dat artikel overbodig geworden. Artikel III bevat het overgangsrecht voor het afschaffen van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag.

Gehandhaafd is de bepaling omtrent de vermogensinkomensbijtelling.

Onderdeel D

In artikel 3.3.1.3 Blz zijn enkele leden vervangen om de redactie meer in overeenstemming te brengen met de vergelijkbare bepalingen in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Het is nog steeds het CAK dat vaststelt of en in welke omvang de verzekerde een eigen bijdrage verschuldigd is. Geëxpliciteerd is dat de eigen bijdrage maandelijks wordt geïnd. De betalingstermijn blijft dertig dagen. Wel is de aanvang van die termijn verduidelijkt. Deze begint te lopen vanaf het moment dat het CAK de maandelijks te betalen eigen bijdrage in rekening brengt. Artikel 3.3.1.3, tweede lid, Blz zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit, zou zo gelezen kunnen worden dat het CAK de eigen bijdrage maandelijks vaststelt. Dat is echter niet het geval. Het CAK neemt een beschikking tot vaststelling van de eigen bijdrage en gaat vervolgens over tot maandelijks inning. Het CAK heeft nog steeds de mogelijkheid om een langere betalingstermijn te bieden. Ook is, net als in artikel 3.6a, zevende lid, Uitvoeringsbesluit Wmo 2015, bepaald dat het CAK een betalingsregeling kan aanbieden. De grondslag voor verrekening van vorderingen op of van de cliënt is geactualiseerd door de verwijzingen naar de de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en de Wet maatschappelijke ondersteuning te schrappen. Het CAK blijft bevoegd tot verrekening met vorderingen uit hoofde van de Wlz en de Wmo 2015.

Onderdeel E

In het eerste lid van artikel 3.3.1.4 Blz is tot uitdrukking gebracht dat de eigen bijdrage voor een eerste keer wordt vastgesteld en vervolgens bij eventuele herzieningen.

In het tweede lid van genoemd artikel is, net als in artikel 3.4 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015, de informatieplicht gepreciseerd die op de verzekerde rust. Artikel 3.3.1.4, tweede lid, Blz zoals dat luidde voor inwerkingtreding van voorliggend besluit bevatte een zeer ruime verplichting voor de cliënt om alle feiten en omstandigheden die relevant zijn voor de verschuldigdheid van de eigen bijdrage te melden. Dat is echter niet nodig. Het CAK beschikt reeds over vrijwel alle gegevens die nodig zijn voor het vaststellen van de eigen bijdrage. Alleen informatie over duurzaam gescheiden leven of een gezamenlijke huishouding is niet altijd bekend. Daarom moet de verzekerde het melden als zich daarin een wijziging voordoet die van belang is voor de vaststelling of herziening van de eigen bijdrage.

Onderdeel F

Artikel 3.3.1.5 Blz regelt wanneer de eigen bijdrage ingaat en over welke periode in het verleden nog een eigen bijdrage opgelegd kan worden. De redactie van deze bepaling is gelijk getrokken met artikel 3.5 Uitvoeringsbesluit Wmo. Dat brengt materieel geen veranderingen met zich.

Onderdeel G

Artikel 3.3.1.6 Blz is integraal vervangen, wederom teneinde bepalingen in het Blz en het Uitvoeringsbesluit Wmo zoveel mogelijk gelijkloend te krijgen. Dit artikel regelt de herziening

van de eigen bijdrage. Het CAK gaat daartoe over wanneer feiten of omstandigheden daar aanleiding voor geven. Dat is ook het geval bij wijziging van wet- en regelgeving, zoals de jaarlijkse indexering van de bedragen die voor de berekening van de eigen bijdrage gelden. Dan wordt bij de herziening vastgesteld welke eigen bijdrage over het nieuwe kalenderjaar verschuldigd is. Andere herzieningen, bijvoorbeeld bij wijziging van de burgerlijke staat van de verzekerde, gaan in per de maand waarin de feiten of omstandigheden optreden die aanleiding geven voor de herziening.

Een herziening werkt nog steeds maximaal 36 kalendermaanden terug. Het startmoment van deze termijn is wel aangepast. Aangesloten is bij het moment van de herziene vaststelling, in plaats van de verzending ervan aan de verzekerde.

De mogelijkheid om de termijn te verkorten tot 12 kalendermaanden, is blijven bestaan. Voor de verzekerde is deze mogelijkheid uiteraard van belang als de herziening leidt tot een hogere eigen bijdrage. De redenen om de termijn te verkorten, zijn ongewijzigd. Kortweg gaat het om gebreken in de benodigde gegevensverwerkingen die niet aan de verzekerde te wijten zijn. In de praktijk maakte het CAK altijd gebruik van de bevoegdheid om de termijn ambtshalve indien aan de daarvoor geldende voorwaarden voldaan werd. In het vierde lid is nu vastgelegd dat het CAK dit in die gevallen moet doen. Een verzoek van de verzekerde is daarvoor niet meer nodig. Als zich bijzondere of verzwarende omstandigheden voordoen voor de verzekerde kan de termijn nog verder worden verkort. Dit is nog wel een bevoegdheid van het CAK gebleven, waar ambtshalve of op verzoek van de cliënt gebruik gemaakt kan worden.

De mogelijkheid om de termijn te verlengen voor het geval de eigen bijdrage lager uitvalt als gevolg van de herziening, is eveneens gehandhaafd. Dat kan het CAK uit eigen beweging doen of op verzoek van de verzekerde. Een dergelijk verzoek moet wel worden ingediend binnen vijf jaar nadat de verzekerde bekend was of kon zijn met de feiten of omstandigheden die aanleiding geven tot de herziening.

Eventuele verrekening met andere vorderingen is nu niet meer geregeld in artikel 3.3.1.6 Blz, maar in artikel 3.3.1.3 Blz.

Onderdeel H

In artikel 3.3.1.7, tweede lid, Blz is de verwijzing naar artikel 3.3.1.2, eerste lid, onderdeel b, geschrapt, aangezien die bepaling is vervallen wegens het schrappen van de extra vermogensvrijstelling voor de cliënt die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt en zijn echtgenoot.

Omdat artikel 3.3.2.5 Blz vervalt, is de verwijzing naar die bepaling geschrapt uit artikel 3.3.1.7, derde lid.

Onderdeel I

Artikel 3.3.2.3, eerste lid, onderdeel b, vierde en vijfde subonderdeel, Blz vervallen in verband met het afschaffen van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag. Om diezelfde reden is artikel 3.3.2.4a geschrapt. Artikel III bevat het overgangsrecht voor het afschaffen van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag.

Onderdeel J

Verwezen wordt naar de toelichting op artikel I, onderdeel Z, waarmee het gelijkkluidende artikel 3.15 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is geschrapt. Gevolg van het vervallen van artikel 3.3.2.5 Blz is dat voor verzekerden die voor het eerst een inkomen krijgen, artikel 3.3.2.7 Blz is gaan gelden. Gedurende de eerste twee kalenderjaren waarin zij voor het eerst een inkomen hebben, betalen ze diensgevolge de minimumbijdrage, zoals deze in artikel 3.3.2.2, derde lid, Blz geregeld is. Zij hebben in die jaren immers geen inkomen over het peiljaar t-2. Vanaf het derde jaar waarin zij inkomen genieten, hebben ze inkomen in het peiljaar (namelijk het eerste jaar waarin de verzekerde dat inkomen is gaan genieten) en gaat het CAK uit van dat inkomen. Indien het inkomen in het derde jaar naar verwachting aanzienlijk lager zal zijn dan het inkomen over het

eerste inkomensjaar (t-2), kan de verzekerde op grond van artikel 3.3.2.3, tweede lid, of artikel 3.3.2.4, tweede lid, Blz een peiljaarverlegging aanvragen.

Onderdeel K

Artikel 3.3.2.6 Blz is gewijzigd in verband met het vervallen van artikel 3.3.2.5. In het eerste lid is de verwijzing naar het vervallen artikel geschrapt. Het tweede lid is overbodig geworden.

Onderdeel L

Op grond van artikel 3.3.2.8, eerste lid, Blz wordt de eigen bijdrage jaarlijks opnieuw berekend voor het daaropvolgende kalenderjaar. Als gevolg van de jaarlijkse indexering van de bedragen die gehanteerd worden bij de berekening van de eigen bijdrage, zal dat leiden tot een herziening van de vastgestelde eigen bijdrage.

Artikel III

Het eerste en tweede lid voorzien in overgangsrecht in verband met het afschaffen van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag bij de berekening van de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening met beschermd wonen op grond van de Wmo 2015 en van de eigen bijdrage op grond van de Wlz. Deze voorziening wordt in drie stappen afgebouwd. In het eerste jaar is het bedrag van de compensatie 33% lager, in het tweede jaar 67% lager en vanaf het derde jaar is er geen compensatie meer voor het vervallen van de ouderentoeslag. Deze overgangperiode geldt voor zowel bestaande, als nieuwe cliënten en verzekerden. Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag in het geheel niet van toepassing is op eigen bijdragen voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen.

Het derde lid bepaalt dat de ivb voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie en voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen of opvang die al werden geleverd voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit eerst ingaat vanaf die inwerkingtreding. Overigens kunnen reeds ingediende aanvragen tot verkorting van de periode waarover een eigen bijdrage over het verleden verschuldigd is, worden beoordeeld aan de hand van het huidige Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

Het vierde lid regelt dat een onderbreking van de levering van een voorziening op het moment van inwerkingtreding van dit besluit als de eerste dag wordt aangemerkt van een periode die ten minste eenendertig dagen moet belopen om de eigen bijdrage voor een algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie (artikel 3.7b) of een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang (artikel 3.8b) te pauzeren. Voor de inwerkingtreding van voorliggend besluit gold het minimum van eenendertig dagen niet. Daarom is bepaald dat deze termijn niet eerder kan starten dan per inwerkingtreding van voorliggend besluit.

Het vijfde lid regelt hoe de kostprijsbewaking aanvangt van een hulpmiddel dat of woningaanpassing die op het moment van inwerkingtreding van dit besluit werd geleverd in het kader van een maatwerkvoorziening zonder beschermd wonen of opvang. Als de kostprijsbewaking werd uitgevoerd door het CAK, geeft het college geen kostprijs door en continueert het CAK de lopende kostprijsbewaking. Als de kostprijsbewaking werd uitgevoerd door de gemeente, geeft het college de resterende kostprijs door zodat het CAK de kostprijsbewaking kan overnemen.

Een overgangsregime voor de verlaging van het aantal kalendermaanden waarover een eigen bijdrage in het verleden verschuldigd kan raken van twaalf maanden zoals gold voor het abonnementstarief naar drie maanden zoals geldt voor de ivb, is niet nodig geacht. Er is geen aanleiding om eerder vastgestelde eigen bijdragen te wijzigen. Die bijdragen zijn verschuldigd in verband met geleverde voorzieningen. Bovendien zijn die bijdragen beperkt tot het abonnementstarief van € 20,60 per maand (prijspeil 2024). De ivb kan daarentegen oplopen naar een maandelijks bedrag van € 298.

Artikel IV

Het is de bedoeling dit besluit tegelijk in werking te laten treden met de Wet vervanging abonnementstarief Wmo 2015. De daadwerkelijke inwerkingtreding zal bij koninklijk besluit worden geregeld, waarbij zo nodig – net als bij genoemde wet – verschillende artikelen of onderdelen daarvan op een ander tijdstip in werking kunnen treden dan andere.

Artikel V

Dit besluit heeft als citeertitel "Besluit vervanging abonnementstarief Wmo 2015".

De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

M. van Ooijen

Opmerkingen NZa:

Blz. 3:

Valt weliswaar buiten ons toezicht, maar bij ons roept dit de vraag op wie de kostprijs bepaalt? Is het de echte kostprijs of de (commerciële) prijs die de gemeente betaalt?

Blz. 13:

Zover wij weten zijn dit twee verschillende systemen bij het CAK. Dit ook i.v.m. privacy. Burgers moeten bijvoorbeeld ook opnieuw hun machtiging voor automatisch incasso indienen bij overgang van Wmo naar Wlz.

Zijn er voldoende grondslagen om deze gegevens onderling uit te wisselen? Zo niet dat vraagt dat om bestandsvergelijkingen. Aan deze bestandvergelijkingen kleven risico's. Daarom de aanbeveling om de uitwisseling van deze informatie goed in te richten.

Blz. 14:

Tekstsuggestie: "Als, voor zover bekend bij het CAK, de cliënt geen ...".

Blz. 14:

Wij vragen ons af of deze aanpak niet juist verwarrend en ontransparant kan uitpakken. Er lijkt een eigen bijdrage te zijn tot de maximale kostprijs, maar effectief zijn het er (onbegrensd) meer. Ook qua uitvoering heeft dat gevolgen, want het CAK zal telkens een eind en een start bericht sturen. Of zien wij dat verkeerd? De hoeveelheid brieven wordt dan al snel onoverzichtelijk. En hoe weet een cliënt dan hoe ver hij/zij is met afbetalen van het geheel en is het inzichtelijk wat hem/haar nog staat te wachten?

Blz. 16:

Dit kunnen wij volgen maar hebben daarbij wel de vraag: laten gemeenten aan het CAK weten waarom (niet) gepauzeerd wordt? Belletjes en klachten komen wel bij het CAK terechtkomen (zij sturen immers de brieven). Voor de cliënt creëert dit een hoog risico op kastje-muur-scenario.

Blz. 17:

Dit wijkt af van hoe het is de Wlz is. Wij zien hierin wel een risico, namelijk als bijvoorbeeld een fout in de uitvoering zoals bij het issuedossier DGL/SVB zowel de Wlz als de Wmo klanten raakt, er een ongelijke behandeling bestaat. Overigens begrijpen wij ook dat juridisch gezien er voor de Wmo en Wlz verschillende werkwijzen kan worden gekozen, maar qua uitvoering kan het een risico opleveren.

Blz. 17:

Mogelijk zijn hierbij de volgende rechtelijke uitspraken relevant, omdat de rechter gelijke bepalingen uit het Blz toetst aan het gelijkheidsbeginsel:

- Rechtbank Den Haag ECLI:NL:RBDHA:2023:22214
- Rechtbank Gelderland 8 juni 2022 zaaknummer: ARN 21/3835

Zowel de rechtbank Gelderland als de rechtbank Den Haag gingen in hun uitspraak in op de vraag of de beperking van de restitutietermijn een schending van het gelijkheidsbeginsel oplevert.

De rechtbank Gelderland oordeelde op 8 juni 2022 dat cliënten waarbij sprake is van restitutie niet vergelijkbaar zijn met die van cliënten aan wie een naheffing is opgelegd. Er is volgens de rechter geen sprake van rechtsongelijkheid. De situatie van de eiser is op gelijke wijze behandeld en afgedaan als de situatie van andere cliënten die recht hebben op restitutie. De rechtbank oordeelde dat daarom geen sprake is van rechtsongelijkheid en verklaarde het beroep ongegrond.

De rechtbank Den Haag daarentegen kwam op 4 september 2023 tot een ander oordeel, namelijk dat wél sprake is van schending van het gelijkheidsbeginsel. Deze rechtbank beschouwt personen die een te laag bedrag aan eigen bijdrage hebben betaald en de personen die een te hoog bedrag aan eigen bijdrage hebben betaald tot één groep, namelijk: personen die in verband met onjuiste statusvermelding bij het CAK gedurende enige tijd niet het juiste bedrag aan eigen bijdrage hebben betaald. De rechtbank oordeelt dat sprake is van een verschil in behandeling van personen die een te laag bedrag aan eigen bijdrage hebben betaald en personen die een te hoog bedrag hebben betaald. Het CAK heeft hierbij geen redelijke en objectieve rechtvaardiging voor die ongelijke behandeling gesteld en onderbouwd. De rechtbank oordeelde daarom dat het Blz zoals dat gold, strijdig is met het gelijkheidsbeginsel.

Het CAK heeft aangegeven in hoger beroep te gaan tegen de uitspraak van de rechtbank Den Haag. Het CAK geeft aan dat hiervoor doorslaggevend is dat het CAK als uitvoerder van wet- en regelgeving nu te maken heeft met juridisch twee verschillende uitspraken die elkaar tegenspreken.

Er is nog geen uitspraak gedaan in hoger beroep.

Blz. 18:

Zie opmerkingen hiervoor.

Blz. 19:

als de gemeente te laat reageert, kan na de te late reactie van de gemeente alsnog met 3 maanden terugwerkende kracht een bijdrage worden opgelegd. Hier zien wij uitvoeringsrisico's: kan leiden tot vele wijzigingen (want gemeente reageert niet dus aanpassing, gemeente reageert toch dus weer een aanpassing, waardoor je het risico hebt op meer bezwaren van cliënt die het niet meer kan volgen etc. En wat nou als de gemeente in het nieuwe bezwaar opnieuw niet tijdig reageert?). Ook lezen wij in de voetnoot dat het CAK 'naderhand' een bijdrage alsnog kan opleggen. Wordt van het CAK verwacht dat zij daarvoor beleid opstellen?